

Zvyšování finanční gramotnosti nezaměstnaných

Bc. Hana Kroupová

Diplomová práce
2011

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací
Ústav marketingových komunikací
akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Hana KROUPOVÁ**
Osobní číslo: **K09670**
Studijní program: **N 6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Řízení netržních a sociálních služeb**

Téma práce: **Zvyšování finanční gramotnosti nezaměstnaných**

Zásady pro vypracování:

1. Prostudujte literaturu k uvedenému tématu, zpracujte literární rešerši, zohledněte aktuálnost tématu a jeho význam pro budoucnost.
2. Stanovte cíle, metody a hypotézy práce.
3. Realizujte sociologický průzkum k vyhodnocení potřebnosti finanční gramotnosti u nezaměstnaných.
4. Na základě výsledků průzkumu navrhnete projekt komunikace a strukturu náplně vzdělávacího materiálu.
5. Verifikujte hypotézy, stanovte závěry a doporučení, možnosti a limity realizace projektu.

Rozsah diplomové práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

DOČKAL, Emil. Kam s penězi. Olomouc: Rubico, 1998. 276 s. ISBN 80-85839-20-2.
Kolektiv autorů. Slabikář finanční gramotnosti. 1. vyd. Praha: Cofet,a.s., 2009. 305 s.
ISBN 978-80-254-4207.

KOLMANOVÁ, Hana. Cesta k finanční prosperitě. Praha: Profess Consulting, s.r.o., 2005.
104 s. ISBN 80-7259-023-5.

LAMSER, Václav. Základy sociologického průzkumu. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1966. 353 s.
ISBN 25-072-66.

L. BERGER, Peter. Pozvání do sociologie. 2. vyd. Brno: Barrister and Principal – Studio,
2003. 194 s. ISBN 80-85947-90-0.

RABUŠICOVÁ, Milada. Gramotnost – staré téma v novém pohledu. 1. vyd. Brno:
Masarykova universita, 2002. 199 s. ISBN 80-210-2858-0.

IRABUŠICOVÁ, Milada; RABUŠIC, Ladislav. Učíme se po celý život?: O vzdělávání
dospělých v České republice. 1.vyd. Brno: Protisk s.r.o., 2008. 339 s. ISBN
978-80-210-4779-2.

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Martina Juříková, Ph.D.

Ústav marketingových komunikací

Datum zadání diplomové práce:

1. prosince 2010

Termín odevzdání diplomové práce:

15. září 2011

Ve Zlíně dne 1. prosince 2010

doc. Mgr. Jana Janíková, ArtD.
děkanka

Mgr. Ing. Olga Jurášková, Ph.D.
ředitelka ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užit své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Ve Zlíně 23. 8. 2011

Hana Kroupová
Jméno, příjmení, podpis

¹⁾ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací.

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být těž nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce požítovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

²⁾ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3.

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

³⁾ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělků jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídně k výši výdělků dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Diplomová práce se zabývá problematikou zvyšování finanční gramotnosti u nezaměstnaných. V teoretické části je charakterizována finanční gramotnost obecně. Popsána Národní strategie finančního vzdělávání v České republice. Vymezena nezaměstnanost a některé problémy občanů spojené s nezaměstnaností. Dále stručný popis použitých metod sociologického výzkumu, OP LZZ – jeho publicity a komunikace. Teorie končí vymezením významu FG pro budoucnost. Na počátku praktické části jsou stanoveny hypotézy k následnému sociologickému výzkumu. Dotazníkové šetření je zaměřeno na zájem o vzdělávání v oblasti finanční gramotnosti a stávající znalosti dotazovaných. V závěrečné projektové části jsou krátce nastíněny činnosti Úřadu práce ČR. Navržena témata a zejména způsoby komunikace vzdělávání v oblasti zvyšování finanční gramotnosti občanů.

Klíčová slova:

Finanční gramotnost, nezaměstnanost, vzdělávání, respondenti, občané

ABSTRACT

The diploma thesis is dealing with the issues of raising financial literacy of the unemployed. The financial literacy is characterized generally in the theoretical part. The National strategy of financial education in the Czech Republic is described. Unemployment is defined and some problems of the citizens related to this are pointed out. A brief description of the used methods of the sociological research is included, OP LZZ project and its publicity and communication is also described. The theoretical part is concluded by the definition of the importance of FL for the future. Hypotheses relating to the following sociological research are established at the beginning of the practical part. The questionnaire investigation is aimed at the interest in the financial literacy education and at the current knowledge of the questioned people. The activities of the job center are shortly outlined in the final project part. Topics and especially means of communication of the education are proposed in the area of raising the financial literacy of citizens.

Keywords:

Financial literacy, unemployment, education, respondents, citizens

Poděkování, motto

Děkuji paní ing. Martině Juřikové, Ph.D. z Ústavu marketingových komunikací FMK UTB ve Zlíně za vedení, rady a pomoc při zpracování této diplomové práce.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 FINANČNÍ GRAMOTNOST	12
1.1 DEFINICE FG.....	12
1.1.1 Peněžní gramotnost.....	12
1.1.2 Cenovou gramotnost.....	12
1.1.3 Rozpočtovou gramotnost	13
1.2 FINANČNÍ GRAMOTNOST V ŠIRŠÍM POJETÍ	13
1.3 FG JAKO SOUČÁST EKONOMICKÉ GRAMOTNOSTI.....	14
1.4 DALŠÍ ZNALOSTI VEDOUcí K FG	14
1.5 HISTORIE FG.....	14
2 NÁRODNÍ STRATEGIE FINANČNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ.....	16
2.1 PRAMENY NSFV	16
2.2 DVOU PILÍŘOVÁ STRUKTURA FINANČNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ ČR	16
2.2.1 Finanční vzdělávání žáků v počátečním vzdělávání.....	17
2.2.2 Finanční vzdělávání občanů v dalším vzdělávání	17
2.2.3 Základní opatření v rámci dalšího vzdělávání	17
2.3 NSFV ROLE SUBJEKTŮ VEŘEJNÉ SPRÁVY A ČNB.....	18
2.3.1 Ministerstvo financí.....	18
2.3.2 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	18
2.3.3 Ministerstvo průmyslu a obchodu	19
2.3.4 Česká národní banka.....	19
2.3.5 Ministerstvo práce a sociálních věcí.....	19
2.3.6 Ministerstvo vnitra.....	19
2.4 NSFV – ROLE DALŠÍCH SUBJEKTŮ.....	20
2.4.1 Obce	20
2.4.2 Profesní sdružení	20
2.4.3 Nestátní neziskové organizace	20
2.4.4 Sociální partneři	21
2.4.5 Vzdělávací instituce.....	21
2.4.6 Media	21
2.4.7 Vysoké školy	21
2.5 FINANCOVÁNÍ	21
2.6 AKČNÍ PLÁN.....	21
2.7 ZÁKLADNÍ ZÁSADY FINANČNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ	23
2.7.1 Princip obecnosti	23
2.7.2 Princip odbornosti	23
2.7.3 Princip zacílení	23
3 NEZMĚŠTNANOST A PROBLÉMY S NÍ SPOJENÉ	24
3.1 MÍRA NEZAMĚŠTNANOSTI.....	24
3.2 UCHAZEČ O ZAMĚŠTNÁNÍ A ZÁKLADNÍ NÁROKY	24
3.2.1 Zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání.....	24
3.2.2 Podpůrčí doba.....	25

3.2.3	Výše podpory v nezaměstnanosti	25
3.3	TYPY NEZAMĚSTNANOSTI	25
3.3.1	Příčiny,	25
3.3.2	Forma:	26
3.3.3	Z hlediska času	27
3.4	DOPADY NEZAMĚSTNANOSTI	27
4	SOCIOLOGICKÝ VÝZKUM	29
4.1	FÁZE SOCIOLOGICKÉHO VÝZKUMU	29
4.1.1	Příprava výzkumu	29
4.1.2	Vlastní pozorování	30
4.1.3	Zpracování a analýza informací	30
4.1.4	Závěrečná fáze	30
4.2	TECHNIKY SOCIOLOGICKÉHO PRŮZKUMU	30
4.2.1	Pozorování	31
4.2.2	Dotazník	31
4.2.3	Rozhovor (interview)	33
5	OPERAČNÍ PROGRAM LIDSKÉ ZDROJE A ZAMĚSTNANOST	35
5.1	KDO MŮŽE ŽÁDAT O DOTACI	35
5.2	JAK ZÍSKAT DOTACE	35
5.2.1	5 prioritních os:	35
5.2.2	Prioritní osa 2 - Aktivní politiky trhu práce je zaměřena:	36
5.3	OBLAST PODPORY, POSÍLENÍ AKTIVNÍCH POLITIK ZAMĚSTNANOSTI	36
5.3.1	Globální cíl:	36
5.3.2	Specifické cíle:	36
5.3.3	Oblast podpory pro organizační složky státu	37
5.4	OBSAH A POPIS PROJEKTŮ OBECNĚ:	37
5.5	PUBLICITA	38
5.5.1	Žadatel a publicita	38
5.5.2	Příjemci a publicita	38
5.5.3	Povinné minimum publicity	38
5.6	NÁSTROJE KOMUNIKACE A PUBLICITY	39
5.6.1	Internet	39
5.6.2	Tištěné materiály	40
5.6.3	Audiovizuální materiály	40
5.6.4	Komunikace s médii	40
5.6.5	Informační akce	40
5.6.6	Kampaně	41
5.6.7	Propagační předměty	41
5.7	KOMUNIKAČNÍ PROCES A JEHO PRVKY	41
5.7.1	Subjekt PR	41
5.7.2	Předmět PR	41
5.7.3	Cíle PR	41
5.7.4	Koncepce	42
6	VÝZNAM FINANČNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ	43

6.1	DLUHY.....	43
6.2	RODINNÉ HOSPODAŘENÍ	44
6.3	NEPŘEHLEDNOST FINANČNÍCH SLUŽEB.....	44
6.4	VÝZNAM PRO BUDOUCNOST.....	44
II	PRAKTICKÁ ČÁST.....	46
7	SOCIOLOGICKÝ PRŮZKUM POMOCÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ.....	47
7.1	ÚČEL SOCIOLOGICKÉHO VÝZKUMU	47
7.2	METODA PROJEKTU	47
7.3	STANOVENÍ HYPOTÉZ	47
7.4	RESPONDENTI	47
7.5	KONTROLA DATOVÉHO SOUBORU	48
8	VYHODNOCENÍ PRŮZKUMU	49
8.1	VYHODNOCENÍ JEDNOTLIVÝCH OTÁZEK	49
8.1.1	Jak byste ohodnotil/a své znalosti ve finanční oblasti.....	49
8.1.2	Měl/a byste zájem o nové informace z této oblasti?.....	49
8.1.3	V případě, že ano, o jaká témata byste měl/a největší zájem? (<i>očísľujte dle pořadí důležitosti</i>)	50
8.1.4	Víte co je RPSN?.....	51
8.1.5	Investujete 1000 Kč – je lepší výnos 120 Kč nebo 15%?.....	52
8.1.6	Platba stravného se opakuje každý měsíc ve stejné výši, jak by bylo možné zajistit, abychom nemuseli pokaždé platbu zadávat?.....	52
8.1.7	Dostal/a jste se někdy do finančních potíží, které vedly k nezaměstnanosti nebo sociálnímu vyloučení	53
8.1.8	Dosažené vzdělání?	53
8.1.9	Pohlaví	54
8.1.10	Věk.....	54
8.2	PODROBNĚJŠÍ ROZBORY DLE RŮZNÝCH HLEDISEK.....	55
8.2.1	Celková struktura uchazečů	55
8.2.2	Sebehodnocení.....	56
8.2.3	Zájem.....	58
8.2.4	Téma	61
8.2.5	Vědomostní otázky.....	63
8.2.6	Potíže	74
9	VÝSTUPY ZE STRUKTOROVANÉHO ROZHOVORU S FINANČNÍ PORADKYNÍ.....	78
9.1	NA JAKÉ SKUTEČNOSTI, BYCHOM SI PŘI SPRÁVĚ SVÝCH FINANČÍ MĚLI DÁVAT PŘEDEVŠÍM POZOR?	78
9.2	JAK BYCHOM MĚLI CO NEJEFEKTIVNĚJI HOSPODAŘIT SE SVÝMI PENĚŽI?.....	78
9.2.1	Pojištění.....	79
9.2.2	Rezervy	79
9.2.2.1	Okamžité rezervy	79
9.2.2.2	Krátkodobé rezervy	79
9.2.2.3	Střednědobé rezervy	79
9.2.2.4	Dlouhodobé rezervy	80
10	VÝSTUPY ZE STRUKTOROVANÉHO ROZHOVORU	

SE ZAMĚSTNANKYNĚMI PORADENSTVÍ ÚŘADU PRÁCE ČR.....	81
11 STĚŽEJNÍ ZÁVĚRY A OVĚŘENÍ HYPOTÉZ	82
11.2 OVĚŘENÍ HYPOTÉZ	84
III PROJEKTOVÁ ČÁST	85
12 PROJEKT KOMUNIKACE A STRUKTURA NÁPLNĚ VZDĚLÁVACÍHO MATERIÁLU	86
12.1 ÚŘAD PRÁCE ČESKÉ REPUBLIKY	86
12.4 SWOT ANALÝZA JAKO VÝCHOZÍ MATERIÁL PRO VZDĚLÁVÁNÍ FG	88
12.5 KONCEPCE KOMUNIKACE.....	89
12.5.1 Kam je směřováno – čeho dosáhnout.	89
12.5.2 Co je nutno udělat – jakou použít strategii.	89
12.5.3 Náplň sdělení (co, jak a kdy).....	89
12.5.4 Vyhodnocení komunikace.....	89
12.5.5 Prostředky a média.	89
12.6 STRUČNÝ POPIS PROJEKTU	91
12.7 ELIMINACE RIZIK.....	94
12.8 PŘEDBĚŽNÝ ROZPOČET PROJEKTU	95
12.9 NÁSTIN OBSAHU KURZŮ.....	96
12.9.1 Rodinný rozpočet.....	96
12.9.2 Oddlužení	99
13 DOPORUČENÍ, MOŽNOSTI A LIMITY	101
ZÁVĚR	102
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	103
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	107
SEZNAM OBRÁZKŮ.....	108
SEZNAM TABULEK	109
SEZNAM GRAFŮ.....	110
SEZNAM PŘÍLOH	112

ÚVOD

Za jeden ze **sociálních problémů dneška** je považována **neschopnost dostát svým finančním závazkům** v důsledku neznalosti, nedostatku informací nebo špatné orientaci v oblasti financí.

Rok 2010 vyhlásila EU jako rok boje proti sociálnímu vyloučení a chudobě. Velká část z podpořených projektů, se soustředila na **rozvoj ekonomické gramotnosti a na prevenci předlužení** – problémy, který v současné ekonomické situaci zasahují velkou skupinu obyvatel. [1] Podle statistických ukazatelů ČNB dluží české domácnosti bankám k 31. lednu 2011 přes 1,138 bilionu Kč. [2]

Další desítky, možná stovky miliard korun dluží Češi leasingovým a nejrůznějším splátkovým firmám. Souhrnné statistiky těchto půjček nejsou k dispozici. Řada ekonomů proto už delší dobu volá po tom, aby stát pro lepší přehled o zadluženosti občanů zavedl pro nebankovní poskytovatele půjček stejnou oznamovací povinnost, jako mají banky. Tempo zadlužování nezvolnilo ani v době krize, ba právě naopak. **V době hospodářské krize, kdy se stále více občanů ocitá bez práce a bez prostředků, jsou úvěry, zejména spotřebitelské zrádnější než dříve.** Člověk přecení své síly a přestane být schopen půjčky splácet. Kvůli záznamům v úvěrovém registru se potom dlužníci často obracejí i na firmy s pochybnou pověstí a lichvářskými úroky, které mohou dosahovat i 50% a více. Na konci této cesty zpravidla čeká exekutor. [3] Počet exekucí dle Ministerstva spravedlnosti ČR v roce 2010 činil 701.900 [4] a je velmi pravděpodobné, že se zvyšující se nezaměstnaností ještě poroste.

Úkolem mé diplomové práce v teoretické části je charakterizovat finanční gramotnost, popsat Národní strategii finančního vzdělávání v České republice, vystihnout některé problémy občanů spojené s nezaměstnaností. V počátku praktické části stanovit hypotézy k provedenému sociologickému průzkumu. Popsat a analyzovat dotazníkové šetření se zaměřím na zájem o vzdělávání v oblasti finanční gramotnosti a stávající znalosti dotazovaných.

Cílem mé práce je navrhnout témata a zejména způsoby komunikace vzdělávání nezaměstnaných v oblasti zvyšování finanční gramotnosti občanů.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 FINANČNÍ GRAMOTNOST

Definice finanční gramotnosti (dále jen FG), vymezená v rámci dokumentu **Národní strategie finančního vzdělávání** (dále jen NSFV), je nezbytným východiskem pro tvorbu standardů FG a tvorbu vzdělávacích programů a aktivit. [5, str. 7]

1.1 Definice FG

„**FG je soubor znalostí, dovedností a hodnotových postojů občana nezbytných k tomu, aby finančně zabezpečil sebe a svou rodinu v současné společnosti a aktivně vystupoval na trhu finančních produktů a služeb. Finančně gramotný občan se orientuje v problematice**

- **peněz a cen,**
- je schopen odpovědně **spravovat osobní/rodinný rozpočet,**
- včetně **správy finančních aktiv a finančních závazků** s ohledem na měnící se životní situace.

Definice finanční gramotnosti je strukturovaná. Finanční gramotnost jako **správa osobních/rodinných financí zahrnuje** tři složky:

- gramotnost peněžní,
- cenovou
- a rozpočtovou.

1.1.1 Peněžní gramotnost

Představují kompetence nezbytné pro **správu hotovostních a bezhotovostních peněz** a transakcí s nimi a dále správu nástrojů k tomu určených (např. běžný účet, platební nástroje apod.).

1.1.2 Cenovou gramotnost

Představují kompetence nezbytné pro **porozumění cenovým mechanismům a inflaci.**“[5, str. 7] „Výraznou složkou cenové gramotnosti je porozumění principu „ceny peněz“ v čase, rozdílu mezi nominální a reálnou úrokovou sazbou a porozumění cenám finančních nástrojů a služeb v praktické podobě poplatků a úrokových sazeb.“[6, str. 25]

1.1.3 Rozpočtovou gramotnost

„Představují kompetence nezbytné pro **správu osobního/rodinného rozpočtu** např. schopnost:

- **vést rozpočet,**
- **stanovovat finanční cíle,**
- **rozhodovat o alokaci finančních zdrojů),**
- **zvládat různé životní situace z finančního hlediska.**

Rozpočtová gramotnost zahrnuje vedle výše popsané obecné složky také **dvě složky specializované:**

- **správu finančních aktiv** (např. vkladů, investic a pojištění),
- **správu finančních závazků** (např. úvěrů nebo leasingu). To předpokládá v obou případech **orientaci na trhu** různě komplikovaných finančních produktů a služeb, **schopnost** mezi sebou jednotlivé produkty či služby **porovnávat a volit ty nejvhodnější** s ohledem na konkrétní životní situaci.“ [5, str. 7]

1.2 Finanční gramotnost v širším pojetí

FG je ve společném dokumentu Ministerstva financí (dále jen MF), Ministerstva průmyslu a obchodu (dále jen MPO), Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT) specifikována jako specializovaná **součást širší ekonomické gramotnosti**, která navíc zahrnuje např.:

- **schopnost zajistit si příjem**, zvažovat důsledky osobních rozhodnutí na současný a budoucí příjem,
- orientaci na trhu **pracovních příležitostí**,
- schopnost **rozhodovat o výdajích** apod.

Nedílnou součástí FG jsou také nezbytné

- **Makroekonomické aspekty**, čímž je rozuměna zejména orientace v základních vztazích mezi jednotlivými sektory ekonomiky a porozumění základním makroekonomickým ukazatelům (HDP, inflace, úroková míra aj.).
- **Oblast daňová**, což představuje základní povědomí o daňovém systému. Roli daní v rámci občanské společnosti – je nutné chápat jako prvek k zajištění odpovědného chování občanů vůči rodině a státu. Zejména vzhledem k tomu, že se významně podílí na finančních zdrojích jednotlivců i domácností, a má tedy vliv na peněžní toky v soukromých financích.

1.3 FG jako součást ekonomické gramotnosti

Tvoří jednu ze složek tzv. klíčových kompetencí:

- **tedy znalostí,**
- **dovedností,**
- **a hodnotových postojů,**

které by měl občan mít, aby se dokázal uplatnit v současné společnosti.

1.4 Další znalosti vedoucí k FG

- **Gramotnost numerická** (z hlediska gramotnosti finanční se týká především finančních numerických úkonů).
- **Gramotnost informační** (schopnost vyhledat, použít a vyhodnotit relevantní informace v kontextu).
- **Gramotnost právní** (jako orientace v právním systému, přehled o právech a povinnostech a také možnostech, kam se obrátit o pomoc).[6, str. 26]
- **Psychologické a sociální aspekty FG**
- **Ochrana spotřebitele.**

Rozvoj těchto kompetencí je současně prostředkem k vytváření a posilování politického, právního a ekonomického myšlení občanů. [6, str. 26]

1.5 Historie FG

- Prosinec 2005 – Usnesení vlády ČR č. 1594/2005 Strategie finančního vzdělávání – součást Strategie rozvoje lidských zdrojů pro Českou republiku. [5]
- 2006 – Zahájeny práce na spuštění koordinovaného finančního vzdělávání v ČR.
- Srpen 2006 – Založena Pracovní skupina pro finanční vzdělávání (zástupci státu, ČNB, profesních sdružení, spotřebitelských asociací, expertů na oblast vzdělávání aj.) [10]
- 2007 – Vydán materiál „Systém budování finanční gramotnosti na základních a středních školách“, jehož součástí jsou i Standardy finanční gramotnosti. [7, str. 8]
- 2007 – MŠMT a ČNB zahájili odbornou podporu pedagogických pracovníků vydáním metodických publikací pro gymnázia, základní a střední školy.

- Červenec 2007 – Kvantitativní výzkum společnosti Stem Mark o finanční gramotnosti pro Ministerstvo financí České republiky.[11]
- 2008 – MŠMT požádalo děkany vysokých škol o zařazení finanční gramotnosti do obsahu pedagogických vysokoškolských studijních programů. S odbornou záštitou a konzultacemi ČNB při přípravě studijních materiálů pro tyto nové studijní programy. [7, str. 9]
- 2008 – Nová kompetence ČNB v oblasti dohledu nad ochranou spotřebitele na finančním trhu.
- 2009 – V ČNB ustanoven projekční tým finančního vzdělávání na odbornou podporu projektů jiným subjektům, které budou přispívat k finančnímu vzdělávání.
- Květen až říjen 2010 – Kvantitativní výzkum společnosti Stem Mark o finanční gramotnosti pro Ministerstvo financí České republiky, publikováno prosinec 2010. [12]
- Květen 2010 – Usnesení vlády České republiky ze dne 10. Května 2010 č. 338 o Národní strategii finančního vzdělávání.[7]

Této strategii je věnována celá následující kapitola.

2 NÁRODNÍ STRATEGIE FINANČNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

Národní strategie finančního vzdělávání je uceleným systematickým přístupem k posílení finanční gramotnosti občanů České republiky. **Cílem NSFV je vytvoření systému finančního vzdělávání pro zvyšování úrovně finanční gramotnosti v ČR.** NSFV vymezuje hlavní problémy a navazující prioritní úkoly v této oblasti, včetně specifických úloh klíčových aktérů s důrazem na roli subjektů veřejné správy.

Finanční vzdělávání je nástrojem ke zvýšení úrovně finanční gramotnosti, umožňující občanům ČR jako spotřebitelům adekvátně pracovat s informacemi na finančním trhu k zajištění svých potřeb a potřeb své rodiny s ohledem na měnící se životní situace. [7, str. 2]

„Účelem této strategie není popis realizace konkrétních projektů a programů finančního vzdělávání, ale spíše jeho zastřešení v podobě určení společných cílů, obecných principů a prostředků k jejich dosažení.“ [7, str. 4]

2.1 Prameny NSFV

NSFV **navazuje** na řadu koncepčních kroků v oblasti ochrany spotřebitele a vzdělávání obecně **na evropské i mezinárodní úrovni** a vychází z doporučení mezinárodních organizací jako je Organisation for Economic Co-operation and Development (dále jen **OECD**) nebo Evropská unie (dále jen **EU**). [7, str. 2]

Obecné otázky vzdělávání občanů na evropské úrovni řeší rovněž **Strategie spotřebitelské politiky 2007 – 2013**. [8]

Problematika finančního vzdělávání je dále rozvedena v **Bílé knize o politice finančních služeb 2005 – 2010**. (bílá kniha má jen doporučující charakter, je-li schválena Radou EU – stane se z ní Akční plán dané problematiky) [9]

Tyto strategické dokumenty představují dlouhodobý rámec jak pro aktivity Evropské komise, tak i členských států EU. K definování konkrétního přístupu k otázce finančního vzdělávání na národní úrovni je jak v rámci EU, tak mimo ni, obvyklé formulovat strategie finančního vzdělávání schválené na nejvyšší národní úrovni. [7, str. 3]

2.2 Dvou pilířová struktura finančního vzdělávání ČR

Proces finančního vzdělávání v České republice by měl zasáhnout celou populaci. Vzhledem k zásadním rozdílům v přístupu ke vzdělávání žáků a dospělých je již touto strategií

vymezena dvou pilířová struktura finančního vzdělávání, **vymezující vzdělávání počáteční a další.**

2.2.1 Finanční vzdělávání žáků v počátečním vzdělávání

Garantem úrovně počátečního vzdělávání je stát, zejména prostřednictvím MŠMT. Odbornou podporu implementace finančního vzdělávání do počátečního vzdělávání poskytuje MF a ČNB. Na základě usnesení vlády ČR č. 1594 ze dne 7. prosince 2005 připravily MF, MŠMT a MPO **Systém budování finanční gramotnosti na základních a středních školách.** Tento materiál popisuje proces implementace počátečního vzdělávání sestávající se z těchto kroků:

- Vytvoření Standardu finanční gramotnosti pro žáka 1. a 2. stupně základní školy a dále Standardu finanční gramotnosti pro žáka střední školy (odpovídá Standardu finanční gramotnosti dospělého občana).
- Zařazení Standardů finanční gramotnosti do rámcových vzdělávacích programů pro základní a střední vzdělávání.
- Vytvoření metodických doporučení školám pro vzdělávání žáků a tvorbu a realizaci školních vzdělávacích programů.
- Zařazení témat finančního vzdělávání do vzdělávacích programů v rámci systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (dále jen „DVPP“).
- Revize Systému budování finanční gramotnosti na základních a středních školách (včetně revize Standardů finanční gramotnosti) v souladu s vývojem finančních trhů a potřeb žáků. [7, str. 16]

2.2.2 Finanční vzdělávání občanů v dalším vzdělávání

Další vzdělávání je **zaměřeno na dospělou populaci**, tedy spotřebitele (i potenciální) finančních produktů a služeb, a mělo by být především zajišťováno soukromým sektorem, zejména prostřednictvím profesních sdružení finančních institucí a sdružení spotřebitelů. **Určitou roli v dalším finančním vzdělávání hrají také subjekty veřejné správy.** (viz další kapitola)

2.2.3 Základní opatření v rámci dalšího vzdělávání

- Efektivní spolupráce subjektů veřejné správy, profesních sdružení finančních institucí a sdružení spotřebitelů v rámci Pracovní skupiny.

- Revize Standardu finanční gramotnosti dospělého občana v souladu s vývojem na finančním trhu.
- Vstupní ověření úrovně finanční gramotnosti české populace a přehled existujících projektů finančního vzdělávání.
- Výběr projektů k pokrytí identifikovaných priorit finančního vzdělávání, složek finanční gramotnosti a cílových skupin a posouzení možností jejich případné dotační podpory.
- Tvorba projektů finančního vzdělávání, jejich průběžná aktualizace a zajištění informovanosti o těchto projektech.
- Pravidelné monitorování úrovně finanční gramotnosti občanů a mapování projektů v rámci finančního vzdělávání.[7, str. 17]

2.3 NSFV role subjektů veřejné správy a ČNB

2.3.1 Ministerstvo financí

Orgán státní správy odpovědný za **oblast ochrany spotřebitele** na finančním trhu a zajišťujícím finanční vzdělávání jako jeden z klíčových prvků ochrany spotřebitele. V oblasti počátečního vzdělávání spočívá role MF v podpoře procesu implementace finančního vzdělávání do rámcových vzdělávacích programů pro základní a střední vzdělávání vydávaných MŠMT a navazujících školních vzdělávacích programů vydávaných řediteli škol a školských zařízení, a to zejména po obsahové stránce.

V oblasti **dalšího vzdělávání je úkolem** MF zajištění činnosti Pracovní skupiny jako nezávislé skupiny, v rámci které bude umožněna diskuse a **koordinace aktivit všech zainteresovaných stran v oblasti finančního vzdělávání**. Současně také řídí Výkonný výbor MF je také **nezávislým odborným konzultantem obsahu projektů finančního vzdělávání dospělých**.

2.3.2 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Odpovídá za stav, **koncepci a rozvoj vzdělávací soustavy**. V rámci NSFV se zaměřuje na její **první pilíř** a mezi jeho hlavní úkoly v základním a středním vzdělávání patří zejména vydání rámcových vzdělávacích programů, které jsou závazným východiskem pro tvorbu školních vzdělávacích programů.

MŠMT je dále členem Pracovní skupiny a jejího Výkonného výboru.

2.3.3 Ministerstvo průmyslu a obchodu

Spolupracuje se spotřebitelskými sdruženími a podporuje vzdělávání spotřebitelů, jako nejučinnějšího nástroje **ochrany spotřebitele**. Činnost MPO se zaměřuje mj. na poskytování finanční podpory spotřebitelským organizacím formou dotací určených pro realizaci vybraných projektů, které řeší též problematiku finančního vzdělávání. [7, str. 19]

2.3.4 Česká národní banka

Aktivní v obou pilířích, kde podporuje jak finanční, tak širší ekonomické vzdělávání. V oblasti počátečního vzdělávání se zaměřuje na podporu přípravy učitelů pro výuku finanční gramotnosti a ekonomických témat na základních a středních školách, a to organizováním a lektorským zajištěním vzdělávacích programů v systému „Dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků“ týkajících se uvedené problematiky, spoluprací s Metodickým portálem www.rvp.cz^{37a} **odbornou podporou projektů univerzit týkajících se zavedení výuky finanční gramotnosti nepedagogických fakultách**. **V pilíři dalšího vzdělávání realizuje vlastní vzdělávací aktivity s využitím médií, ve spolupráci s univerzitami třetího věku a prostřednictvím svého webu**. Při zaměření těchto aktivit vychází i z poznatků získaných při výkonu dohledu nad ochranou spotřebitele na finančním trhu. Současně je ČNB členem Pracovní skupiny a jejího Výkonného výboru.

2.3.5 Ministerstvo práce a sociálních věcí

Na práci s osobami ve ztížené sociální situaci se v oblasti finančního vzdělávání **zaměřuje Ministerstvo práce a sociálních věcí** (dále jen MPSV). V základním poradenství pro oblast finanční gramotnosti **vzdělává zaměstnance úřadů práce**. Finanční vzdělávání je obvykle také **součástí sociálního poradenství**, které ministerstvo financuje z dotací na sociální služby. Kromě toho mohou být kurzy finančního vzdělávání akreditovány ministerstvem také jako kurzy dalšího vzdělávání sociálních pracovníků a pracovníků v sociálních službách.

2.3.6 Ministerstvo vnitra

Ministerstvo vnitra (dále jen MV) je orgánem státní správy odpovědným na základě usnesení vlády č. 1232 ze dne 25. října 2006 **za koordinaci v oblasti vzdělávacích činností ve státní správě**. Do působnosti tohoto rezortu tedy spadá též zajištění vzdělávání zaměstnanců státní správy a samosprávy. Důležitá je též činnost MV v oblasti **prevence**

kriminality a extremismu, která má souvislost také s oblastí finanční gramotnosti. [7, str. 20]

2.4 NSFV – role dalších subjektů

Existuje řada vzdělávacích institucí, rekvalifikačních středisek a dalších firem a neziskových organizací, které se **zabývají pořádáním vzdělávacích kurzů pro dospělé**. Některé instituce organizují každoročně speciální tematické výstavy zaměřené na celoživotní učení a odborné vzdělávání dospělých, kde lze získat konkrétní kontakty a informace. Návštěvníci se tu mohou mimo jiné dozvědět o možnostech sociální pomoci a poradenských aktivitách, které jim mohou poskytnout základní orientaci **také v otázkách např. finanční gramotnosti** nebo jak postupovat v případě obtížné životní situace. Významnými akcemi jsou „Týdny vzdělávání dospělých,“ na kterých se podílejí, kromě dalších partnerů, Asociace institucí vzdělávání dospělých a úřady práce. Kromě toho zapojování výuky dospělých začíná být stále silnějším trendem na středních odborných školách, zapojených do speciálních projektů ministerstva školství. Cílem těchto projektů je proměnit školy v centra celoživotního učení **v reakci na současné problémy trhu práce, kde řada lidí těžko hledá uplatnění**. Souhrnná nabídka kurzů pro dospělé, včetně akreditovaných rekvalifikačních kurzů, je k dispozici na webovém portálu www.eu-dat.cz.

2.4.1 Obce

V hůře dostupných oblastech s vysokou nezaměstnaností by obce mohly **působit na místní organizace a hnutí**, jež by mohly ve své činnosti ovlivnit úroveň určitého základního povědomí svých členů, občanů a rodin o problematice financí.

2.4.2 Profesní sdružení

Organizace zastupující zájmy **bank, pojišťoven** a finančních zprostředkovatelů. Občan orientovaný na finančním trhu je lepším klientem.

2.4.3 Nestátní neziskové organizace

Spotřebitelská sdružení, organizace působící v sociální oblasti a další neziskové organizace působící v sociální oblasti a další neziskové subjekty se zabývají zejména:

- **ochranou spotřebitele**,
- nabídkou **projektů** finančního vzdělávání,

- snaží se o **transparentnost nabízených produktů a služeb** na finančním trhu,
- poskytují **poradenství**.

2.4.4 Sociální partneři

Odbory a zaměstnavatelé mohou v rámci svých pravomocí zabezpečit aktivity směřující ke zvyšování úrovně znalostí a dovedností v oblasti finančního vzdělávání. [7, str. 21]

2.4.5 Vzdělávací instituce

Právnícké osoby vykonávající činnost škol se státem garantovanými vzdělávacími programy nebo neakreditovanými projekty pro vybrané cílové skupiny dospělé populace v rámci zvolených priorit finančního vzdělávání.

2.4.6 Media

Poskytují **informace z finanční oblasti** prostřednictvím článků a pořadů, ale také **zprávy o finančním vzdělávání a projektech**.

2.4.7 Vysoké školy

Podílí se jak na **posilování finanční gramotnosti** svých studentů, (zejména vysoké školy ekonomického směru), tak na jejich **možném začlenění do projektů** finančního vzdělávání a **přípravě** budoucích **pedagogů**. [7, str. 21]

2.5 Financování

K financování NSFV budou rezorty využívat své rozpočty, s ohledem na povahu vyžadovaných činností v souladu se zákonem o rozpočtových pravidlech. **Doporučuje se rovněž využití evropských fondů a to operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (dále jen OP LZZ) pro rozpočtové období 2007-2013** nebo operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost (dále jen OPVK).[7, str. 25]

2.6 Akční plán

Akční plán obsahuje celý systém finančního vzdělávání v ČR, týkající se subjektů veřejné správy. U každého úkolu/aktivity je uveden termín realizace nebo informace o splnění a subjekt odpovědným za realizaci.

Tab. 1. Akční plán

Úkol/aktivita	Počáteční vzdělání		Další vzdělání	
	Termín	Odpovědný subjekt	Termín	Odpovědný subjekt
1. Vytvoření Standardů finanční gramotnosti	Splněno		Splněno	
2. Vstupní ověření úrovně finanční gramotnosti populace	-		2010	MF a ČNB
3. Vstupní přehled projektů finančního vzdělávání	Splněno		Splněno	
4. Implementace standardů finanční gramotnosti do rámcových vzdělávacích programů	2007 - 2013	MŠMT		
5. Metodická doporučení školám a zařazení témat finančního vzdělávání do vzdělávacích programů v systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků	2008 - 2013	MŠMT		
6. Výběr projektů a posouzení možností jejich případné dotační podpory	-			MPO
7. Monitorování úrovně finanční gramotnosti populace	-		Průběžně	MF, ČNB
8. Mapování projektů finančního vzdělávání, včetně identifikace problémových oblastí a nepokrytých cílových skupin	Průběžně		Průběžně	
9. Realizace vzdělávání zaměstnanců úřadu práce	-		2011	MPSV
10. Revize Standardů finanční gramotnosti	2014 (v souladu s harmonogramem revizí RVP)	MŠMT v součinnosti s MF a ČNB	2014 (v souladu s harmonogramem revizí RVP)	MŠMT v součinnosti s MF a ČNB
11. Revize Systému budování finanční gramotnosti na základních a středních školách	2014	MŠMT v součinnosti s MF a ČNB		
12. Revize finančního vzdělání spotřebitelů (včetně standardů a opatření)	-		Dle potřeby	MF v součinnosti s ČNB
13. Revize Národní strategie finančního vzdělání	2015	MF v součinnosti s MŠMT a ČNB	2015	MF v součinnosti s MŠMT a ČNB
14. Zajištění činností Pracovní skupiny a řízení jejího Výboru	Průběžně	MF v součinnosti s MŠMT a ČNB	Průběžně	MF v součinnosti s MŠMT a ČNB

Zdroj: [7, str. 26]

2.7 Základní zásady finančního vzdělávání

Principy:

- obecnosti,
- odbornosti,
- zacílení.

2.7.1 Princip obecnosti

Projekty finančního vzdělávání jsou považovány obecně za součást systému finančního vzdělávání a mají svým charakterem rozvíjet a zvyšovat úroveň finanční gramotnosti. Přispívají k základní orientaci a přehledu o finančních produktech a službách, **nesmí se však týkat propagace konkrétních produktů a služeb.**

2.7.2 Princip odbornosti

Pro zdárný a správný průběh finančního vzdělávání je důležité **zabezpečit korektnost šířených informací**, především odbornou úroveň vzdělavatelů. Tyto osoby by měly disponovat dostatečnými schopnostmi a dovednostmi, jak pedagogickými, tak znalostmi z oblasti financí.[7, str. 15]

2.7.3 Princip zacílení

Pro konkrétní programy a projekty musí být **jasně vymezeny cílové skupiny** a vhodné **informační kanály**, tak aby nedocházelo k chybné interpretaci. [7, str. 16]

Kapitoly 1 a 2 obsahují ucelený blok o FG. Následující oddíl bude zaměřen na nezaměstnanost, problémy s ní spojené a její dopady na samotné nezaměstnané i celou společnost.

3 NEZMĚŠTANOST A PROBLÉMY S NÍ SPOJENÉ

„Nezaměstnaným nazveme jen toho, kdo nemá práci a nějakou si hledá. Hledání práce je nezbytným znakem nezaměstnaného“ [13, str. 287]

Nezaměstnanost má **negativní ekonomické a sociální důsledky**, způsobuje **ztrátu statků** a služeb, **které by mohly být** nevyužitými pracovníky **vytvořeny**. Současně **zatěžuje státní rozpočet**, protože jsou z něho vypláceny dávky nezaměstnanosti, přináší celou řadu negativních sociálních důsledků a způsobuje **pokles životní úrovně nezaměstnaných**.

3.1 Míra nezaměstnanosti

„Trh práce je jako každý trh a působí na něm stejné ekonomické zákony. A přece je jiný, vyskytuje se na něm nezaměstnanost. Nezaměstnanost měříme ukazatelem míry nezaměstnanosti.“ [13, str. 287]

Přehledy průměrné míry nezaměstnanosti v České republice a ve Zlínském kraji jsou umístěny v této práci, v příloze jedna. [14,15]

3.2 Uchazeč o zaměstnání a základní nároky

Dle zákona o zaměstnanosti č. 435/2004 Sb. § 24 je uchazečem o zaměstnání osoba, která **osobně požádá o zprostředkování vhodného zaměstnání úřad práce, v jehož správním obvodu má bydliště, a při splnění zákonem stanovených podmínek je úřadem práce zařazena do evidence uchazečů o zaměstnání.** [16, str. 10]

3.2.1 Zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání

Fyzická osoba se zařadí do evidence uchazečů o zaměstnání **dnem podání písemné žádosti o zprostředkování zaměstnání**. Požádá-li fyzická osoba o zprostředkování zaměstnání nejpozději **do 3 pracovních dnů po skončení zaměstnání** nebo jiných činností, které jsou uvedeny v § 25 odst. 1, nebo činností, které jsou podle § 41 odst. 3 považovány za náhradní doby zaměstnání, **zařadí se do evidence uchazečů o zaměstnání ode dne následujícího po skončení zaměstnání nebo těchto činností**.

Žádost o zprostředkování zaměstnání obsahuje zejména identifikační údaje uchazeče o zaměstnání a souhlas s jejich zpracováním, údaje o jeho kvalifikaci, získaných pracovních zkušenostech, zájmu o určitá zaměstnání, zdravotních omezeních a údaje, které uchazeče o zaměstnání omezují v souvislosti se zprostředkováním zaměstnání.

Nesplňuje-li fyzická osoba podmínky pro zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání, vydá o tom úřad práce rozhodnutí.“ [16, str. 11]

3.2.2 Podpůrčí doba

Dle § 43 „Podpora v nezaměstnanosti náleží uchazeči o zaměstnání při splnění stanovených podmínek po podpůrčí dobu. Podpůrčí doba činí u uchazeče o zaměstnání

- **do 50 let věku 5 měsíců,**
- **nad 50 do 55 let věku 8 měsíců,**
- **nad 55 let věku 11 měsíců.**“ [16, str. 16]

3.2.3 Výše podpory v nezaměstnanosti

„Výše podpory v nezaměstnanosti a podpory při rekvalifikaci dle § 50, zákona o zaměstnanosti **činí první 2 měsíce podpůrčí doby 65 %, další 2 měsíce podpůrčí doby 50 %** a po **zbývajících** podpůrčí dobu **45 % průměrného měsíčního čistého výdělku nebo vyměřovacího základu**. V případě, že uchazeč o zaměstnání **před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání bez vážného důvodu ukončil poslední zaměstnání sám nebo dohodou se zaměstnavatelem**, rovná se procentní sazba podpory v nezaměstnanosti **45 %** průměrného měsíčního čistého výdělku nebo vyměřovacího základu. **Procentní sazba podpory při rekvalifikaci činí 60 %** průměrného měsíčního čistého výdělku nebo vyměřovacího základu.

Maximální výše podpory v nezaměstnanosti činí 0,58 násobek průměrné mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí kalendářního roku předcházejícího kalendářnímu roku, ve kterém byla podána žádost o podporu v nezaměstnanosti. Maximální výše podpory při rekvalifikaci činí **0,65 násobek průměrné mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí kalendářního roku předcházejícího kalendářnímu roku**, ve kterém uchazeč o zaměstnání nastoupil na rekvalifikaci. [16, str. 17 – 18]

3.3 Typy nezaměstnanosti

3.3.1 Příčiny,

které ji vyvolávají:

- frikční,
- strukturální

- a cyklickou.

Frikční – Vzniká v důsledku **neustálého pohybu lidí** mezi oblastmi a pracovními místy nebo v průběhu jednotlivých stádií životního cyklu např. při přechodu z jednoho zaměstnání do druhého, změny bydliště, ukončení školy atd. Dokonce i v případě, že by se ekonomika nacházela ve stavu plné zaměstnanosti, tak by frikční nezaměstnanost nezmizela. Frikční nezaměstnanost pokládáme za přirozený jev tržní ekonomiky. Pro frikční nezaměstnanost je typické, že její trvání je krátkodobé.

Strukturální – Objevuje se tam, kde je nesoulad mezi nabídkou pracovních míst a poptávkou po pracovnících. Vzniká v důsledku **strukturálních změn v ekonomice. Některá odvětví se zmenšují a jiná expandují**. Ve zmenšujících se odvětvích začne probíhat propouštění zaměstnanců, ale ti mohou získat pracovní příležitosti v expandujících odvětvích. Pro získání takového pracovního místa je vyžadována rekvalifikace zaměstnanců. **Pro mnoho lidí** strukturální nezaměstnanost **představuje velký zásah do života**, protože není příliš snadné projít rekvalifikačními kurzy a změnit svou profesi. Přesto bychom měli vědět, že strukturální změny v ekonomice probíhají neustále, protože se také neustále mění struktura poptávky.

Strukturální nezaměstnanost dělíme na profesní a regionální:

Profesní nezaměstnanost vzniká vlivem technického rozvoje. (náhrada pracovníků za stroje)

Regionální nezaměstnanost rozumíme snížení pracovních příležitostí v určité oblasti, např. zavření dolů na Ostravsku způsobilo velkou nezaměstnanost v tomto regionu.

Strukturální nezaměstnanost obvykle trvá déle, než frikční nezaměstnanost.

Cyklická – Důsledkem **hospodářského cyklu**. Jejím průvodním jevem je nezaměstnanost ve všech odvětvích, **postihuje všechny profese**. V době krize roste, v okamžiku oživení začíná ustupovat. Charakteristickým rysem je zpoždění s jakým se vyvíjí. [13, str. 288 – 292]

Sezónní – Pravidelné sezonní kolísání v poptávce po práci (v zemědělství, stavebnictví, cestovním ruchu apod.). [7, str. 50]

3.3.2 Forma:

- dobrovolná

- a nedobrovolná.

Dobrovolná – Nezaměstnaný hledá práci za vyšší mzdu, než která na trhu práce převládá nebo jde o dobrovolně nezaměstnané lidi, kteří vědomě neusilují o pracovní místo, protože jsou:

- finančně zajištěni,
- dávají přednost volnému času,
- ztratili naději práci najít. [13, str. 294]

Nedobrovolná – Nedobrovolně nezaměstnaní lidé usilují o práci nebo se připravují na návrat do práce a jsou **registrováni na úřadu práce**. Hledají práci za **mzdu převládající na trhu**, někteří z nich by akceptovali i mzdu nižší, avšak nemohou ji najít. Nedobrovolná nezaměstnanost má pro člověka **horší důsledky než dobrovolná**. [13, str. 297]

3.3.3 Z hlediska času

Dle času:

- krátkodobou,
- dlouhodobou.

Krátkodobá – Trvajících jen několik měsíců, nepůsobí závažné problémy ani pracovníkům ani ekonomice.

Dlouhodobá – Déle než 12 měsíců, je závažným ekonomickým, psychologickým a sociálním problémem [7, str. 50]

3.4 Dopady nezaměstnanosti

Dlouhodobá zaměstnanost se někdy samovolně mění z nedobrovolné v dobrovolnou, protože je-li člověk dlouho nezaměstnaným, **mění se jeho způsob života i jeho postoje k zaměstnání**. Dlouhodobě nezaměstnaní lidé ztrácejí motivaci hledat si práci. Ztrácejí naději, že se práce pro ně někdy najde. **Zvyknou si** na skromnější, avšak **pohodlnější životy ze státních podpor**. [13, str. 300]

Na zaměstnavatele může působit dlouhodobá nezaměstnanost jako negativní signál – pracovník dlouho nepracoval, nemá chuť pracovat, ztratil nejen smysl pro povinnost, ale i svoji odbornost. [6, str. 51]

Nezaměstnanost znamená také neschopnost platit účty a nakupovat potřebné zboží. **Tato tíživá životní situace nutí člověka vypořádat se s omezením svých financí, v době zdražování si většina nemůžeme dovolit ocitnout se na delší dobu bez práce.** Nezaměstnaní se často nalézají v tíživé finanční situaci, kterou někdy řeší pomocí půjčky. Vzhledem k nízké bonitě – nezaměstnaným osobám banka nepůjčí. Jedinou možností, jak na půjčku dosáhnout jsou nebankovní společnosti, které poskytují půjčky s vysokým úrokem a nevýhodnými podmínkami. **Nezaměstnaní často nezvládají půjčky splácet, a proto je navštíví exekutor.**

Nezaměstnanost podněcuje ke **změně sociální pozice jedince ve společnosti**, k poklesu jeho statutu, ke snížení sociální prestiže. Překonat své vnitřní rozpoložení, svůj vnitřní boj. Na roli nezaměstnaného se lidé **adaptují zpravidla velmi těžko**, klesá jejich sebehodnocení, dochází u nich ke zhoršování fyzického a psychického zdraví, k vyššímu výskytu srdečních a duševních chorob. K zeslabování až **ztrátě kontaktů se známými**, se zaměstnanými přáteli, k rozpadu manželství.

Vyřazení z pracovního procesu a neschopnost platit své účty, vnímají někteří jako **zpochybnění svých vlastních schopností**, uplatnit se ve složitých společenských vztazích a být tak plnohodnotným členem společnosti. Tito lidé prožívají často pocity zbytečnosti, marnosti, deprivace, odcizení, bývají apatičtí, mají sklony rezignovat. **Často se vyskytuje deviantní chování alkoholismus, sebevražednost, kriminalita.** [6, str. 50]

Ekonomicky lze nezaměstnanost hodnotit z hlediska **ztrát hrubého národního produktu**, zátěže státního rozpočtu podporami v nezaměstnanosti, zvyšováním nákladů rekvalifikačních apod.[6, str. 51]

Co tedy dělat, když se člověk ocitne v této pasti? Neustále na sobě pracovat a být **aktivním při hledání práce. Studium, dobrovolnickou činností či za pomoci různých kurzů rozšiřovat své vědomosti a dovednosti a tím zvýšit možnost svého pracovního zařazení.**

Následuje čtvrtá kapitola, v níž je popsána základní teorie k praktické části, týká se realizace a vyhodnocení sociologického výzkumu.

4 SOCIOLOGICKÝ VÝZKUM

Sociologický výzkum je poznávací činnost, jejím výrazným znakem je organizované systematické studium objektů reálné skutečnosti pomocí přesně vymezených metodologických postupů a prostředků.

Sociologický výzkum jako poznávací proces směřuje k pozorování skutečného života, skutečných jevů a procesů.

Předmětem zkoumání sociologie je sociální realita, tedy sociální jevy a procesy současné konkrétní společnosti.[17, str. 24]

4.1 Fáze sociologického výzkumu

- Příprava výzkumu
- Vlastní pozorování
- Zpracování a analýza informací
- Závěrečná fáze [17, str. 47]

4.1.1 Příprava výzkumu

Přípravná fáze začíná v podstatě zadáním či objednávkou konkrétního empirického šetření. Do této etapy spadá **studium odborné literatury** k dané problematice, studium výzkumných zpráv z realizovaných empirických šetření dané problematiky a rekognoskace terénu (seznámení s prostředím). Tato etapa je v podstatě nejdůležitější a **časově nejnáročnější**, poněvadž na její kvalitě závisí úspěšnost celého šetření. Etapa končí zpravidla zpracováním projektu výzkumu, který by měl být oponentován. Chyby, nedostatky v projektu, jež nelze v průběhu výzkumu napravit. U kvantitativně pojatých výzkumů **je třeba formulovat hypotézy**.

Přináší **odpovědi na tyto otázky**:

- **KDO** – Složení výzkumného týmu (řešitelů, výzkumníků...).
- **CO** – Operacionalizace pojmů, přesné jednoznačné vymezení populace, vzorku a problému.
- **KDY** – Časový harmonogram průběhu celé akce od zadání až po oponentní řízení výzkumné zprávy a vyúčtování.
- **KDE** – Přesné vymezení regionu, místa, v němž bude výzkum realizován.

- **JAK** – Velmi důležitá volba adekvátních přiměřených metod a technik, včetně promyšlení způsobu zpracování (statistika, tabulky, grafy).
- **PROČ** – Zdůvodnění výzkumu (závažnost, aktuálnost).
- **ZAČ** – Kalkulace veškerých nákladů spojených s výzkumem včetně odměn.

4.1.2 Vlastní pozorování

Vlastní pozorování je hlavní částí výzkumu. Probíhá **z větší části v terénu** za účasti nebo bez účasti výzkumníka (sběr informací). Znamená **získávání informací** (výpovědi) **od respondentů pomocí výzkumných technik (dotazník, anketa, rozhovor, pozorování apod.)** S terénním šetřením souvisí kontrola a vyřazení neúplných či nepoužitelných zdrojů informací.

4.1.3 Zpracování a analýza informací

Zpracování a analýza informací představuje první, druhé případně další třídění odpovědí v relativních četnostech, zpracování kontingenčních tabulek, výpočet koeficientů pro testování hypotéz, stanovení hladiny významnosti apod. V podstatě u reprezentativních šetření jde o aplikaci matematické statistiky při testování hypotézy. Teoreticky vysoce náročná fáze.

4.1.4 Závěrečná fáze

Závěrečná fáze znamená dotažení sociologického výzkumu. Vypracovávají se závěry a závěrečná zpráva.

Každý sociologický průzkum neprobíhá ve všech čtyřech fázích. Musí sice proběhnout v prvních dvou fázích a částečně i ve fázi třetí, ale některé prvky mohou chybět. Neznamená to však, že se jedná o nedotažený výzkum. K analýzám musí být někdy mnoho informací, takže teprve více výzkumů je může opatřit. [17, str. 47]

4.2 Techniky sociologického průzkumu

- Pozorování
- Dotazník
- Rozhovor

4.2.1 Pozorování

Je sociologická výzkumná technika, kterou **získáváme poznatky o okolním světě**, tj. o sociální realitě a jejím prostředí pomocí smyslových orgánů. Nezbytným předpokladem je požadavek, aby se výzkumník osvobodil od vztahů sociálních, rasových, náboženských, národnostních atd., aby byl schopen objektivně pozorovat jevy sociální reality. Tento požadavek zdůrazňoval již Herbert Spencer.

Předmětem sociologického pozorování mohou být:

Lidské výtvořy:

- hmotné (bydlení, pracovní prostředí),
- nehmotné (jazyk, zvyky, chování).

Lidské chování:

- verbální (vyjadřování, jeho obsah),
- nonverbální (gesta, mimika).

Druhy pozorování

- Naivní – vědecké.
- Neřízené – řízené.
- Nekontrolované – kontrolované.
- Nepřímé (sekundární informace) – přímé.
- Nezúčastněné (pohled zvenčí) – zúčastněné (skryté, zjevné).
- Individuální – hromadné (statistické).
- Terénní – laboratorní (i klinické).

Pozorování hraje zpravidla při sociologickém výzkumu roli doplňující techniky. Ve výzkumné zprávě pak musí být přiložen záznam o pozorování. [17, str. 70 –97]

4.2.2 Dotazník

Dotazník můžeme považovat za nejpoužívanější výzkumnou techniku pro jeho nespornou výhodu – poměrně snadno, rychle, ekonomicky, nenáročně získat informace (odpověď) od většího počtu respondentů. Určitým problémem může být nebezpečí, kdy kvalita odpovědi je neprávem nahrazována vysokou kvantitou zkoumaného vzorku (n).

Dotazník může mít celou řadu konkrétních podob: sčítací arch (volby), prezenční listina, záznam, výkaz, list šetření, výzkumný list, dotazník apod.

Výhody dotazníku

- Relativně málo nákladný,
- časově úsporný (při výzkumu i zpracování),
- málo náročný na počet výzkumníků,
- snadno opakovatelný,
- málo náročný na přípravu,
- poskytuje možnost rozmyslet si odpověď,
- zajišťuje standardnost situace (pořadí a formulace otázek),
- umožňuje i nepřímý kontakt (pozorování).

Nevýhodou je obtížnost ověřování platnosti a správnosti odpovědí, poněvadž lidé mohou něco jiného říkat (psát), myslet si i dělat.

Požadavky správného dotazníku

- Zahrnovat všechny zkoumané problémy, na něž se má odpovídat.
- Formulace otázek musí umožňovat možnost odpovědět.
- Motivace respondenta, nesmí ho otrávit či znechutit.
- Otázky: srozumitelné, jednoznačné, jednoduché, umožňující upřímnost odpovědi.
- Nesmí být rozsáhlý a časově náročný.
- Otázky se musí vztahovat k formulovaným hypotézám, aby je mohly testovat (potvrdí se, upřesní či vyvrátí).
- Otázky by měly tvořit uzavřený celek.

Konstrukce dotazníku

- Otázky vztahující se k řešenému problému, tvoří uzavřený celek.
- Na začátku jednoduché, srozumitelné, motivující (příp. vysvětlující).
- Postupovat od jednoduchých ke složitějším, využít možnosti spojovacích vět.
- Choulostivé otázky uvést neutrálně, otázky osobního charakteru uvést na konec.
- Nedávat těžké otázky (zhoršení, pocit méněcennosti).
- Otázky by měly na sebe logicky navazovat.
- Neměly by začínat slovem „proč“ (to je úkol výzkumníků).

Výzkumník si musí uvědomit očekávanou věrohodnost a vycházet z gnoseologického skepticizmu.

Statistické zpracování dotazníků by mělo vycházet z kontroly a vyřazení nepoužitelných, jejich očíslování pro případné ilustrace typu odpovědí.

Vlastní statistické zpracování pracuje s absolutními a relativními četnostmi prvního, druhého, resp. dalších třídění, s koeficienty, kontingenčními tabulkami, stupni volnosti, hladinou významnosti v souladu s pravidly a zákony matematické statistiky.[17, str. 98–108]

4.2.3 Rozhovor (interview)

Sociologický výzkum chápe rozhovor (výzkumnou techniku) jako ucelenou soustavu ústního jednání mezi tazatelem (anketierem) a dotazovaným (respondentem) s cílem získat pomocí otázek informace o zkoumané sociální realitě a jejich souvislostech.

Druhy rozhovoru

Za nejdůležitější považujeme dělení rozhovorů:

- řízené (standardizované),
- a volné (nestandardizované).

Standardizovaný rozhovor je v podstatě čtený dotazník. Jeho výhodou je komparabilita na základě jednotné formulace a pořadí otázek. Je považován za vhodnou doplňující výzkumnou techniku při kvantitativně orientovaných empirických šetřeních. Odpovědi zaznamenává tazatel.

Nestandardizovaný rozhovor představuje volnou rozpravu na dané (zkoumané) téma. Umožňuje lepší navázání kontaktu. Je více neformální. Může posloužit jako ověřující doplňující technika. Musí být pořízen záznam o rozhovoru.

Dále rozlišujeme rozhovor:

- zjevný (protokolovaný),
- nebo neformální (tj. bez záznamu),
- a skrytý (respondenti neznají účel a cíl rozhovoru).

Podle počtu respondentů pak rozlišujeme rozhovor individuální a skupinový.

Podmínky úspěšnosti rozhovoru

- Přípravenost tazatele (znalost problematiky, prostředí).
- Umění navázat a udržet kontakt.
- Dodržování norem prostředí (oblečení, jazyk).
- Umění poslouchat (neovlivňování, nezasahování, neutralita).
- Přesný a pravdivý záznam.

Každá výzkumná technika má své přednosti (klady, výhody) i nedostatky, je tedy svým způsobem jednostranná. Při sociologickém výzkumu se proto doporučuje využívat kombinace několika technik. [17, str. 108 –117]

Tímto je teorie k praktické části dokončena a dále bude pokračováno výkladem k projektové části.

5 OPERAČNÍ PROGRAM LIDSKÉ ZDROJE A ZAMĚSTNANOST

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ) usiluje o rovné příležitosti odstraňováním bariér na trhu práce. Projekty se obecně zaměřují **na zlepšování přístupu ke vzdělání a k zaměstnání**, a to zejména prostřednictvím poskytování vzdělávání, rekvalifikace **a poradenských** či sociálních **služeb**. [18]

„Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ) je zaměřený na snižování nezaměstnanosti prostřednictvím aktivní politiky na trhu práce, profesního vzdělávání, dále na začleňování sociálně vyloučených obyvatel zpět do společnosti, zvyšování kvality veřejné správy a mezinárodní spolupráci v uvedených oblastech. Operační program byl schválen Evropskou komisí dne 16. 10. 2007.“ [19, str. 34]

5.1 Kdo může žádat o dotaci

- Zaměstnavatelé, nestátní neziskové organizace, vzdělávací, výzkumné a poradenské instituce
- Profesní a podnikatelská družení, odborové organizace, sociální partneři, **úřad práce**, státní správa, samospráva a další
- Přesné vymezení žadatele je vždy uvedeno v konkrétní výzvě k předkládání projekt

5.2 Jak získat dotace

OP LZZ obsahuje 5 prioritních os, které jsou dále konkretizovány prostřednictvím oblastí podpory vymezujících podporované aktivity.

Pro oblasti podpory jsou vyhlašovány výzvy, v jejichž rámci lze podávat žádost o finanční podporu.

5.2.1 5 prioritních os:

1. Vzdělávání zaměstnanců a zaměstnavatelů.
2. **Zlepšování přístupu k zaměstnání a prevence nezaměstnanosti.**
3. Podpora sociálních služeb a sociálního začleňování.
4. Zvyšování kvality veřejné správy a veřejných služeb.
5. posilování mezinárodní spolupráce, inovativnosti a partnerství.

5.2.2 Prioritní osa 2 - Aktivní politiky trhu práce je zaměřena:

- zlepšení přístupu k zaměstnání,
- trvalé začlenění osob hledajících zaměstnání,
- prevenci nezaměstnanosti skupin ohrožených na trhu práce, včetně proaktivních opatření pro předcházení nebo mírnění vyloučení v důsledku zdravotních znevýhodnění,
- **zvýšení kvality informačních, poradenských, vzdělávacích, zprostředkovatelských a ostatních služeb poskytovaných institucemi na trhu práce,**
- tvorbu systémů pro předvídaní změn na trhu práce.

5.3 Oblast podpory, posílení aktivních politik zaměstnanosti

Při začleňování osob na trh práce hraje významnou roli aktivní politika zaměstnanosti a její nástroje. Jejím prováděním je zajišťována pomoc služeb zaměstnanosti, jejichž cílem je zajistit dlouhodobě nezaměstnaným uchazečům o zaměstnání zařazení do programů aktivní politiky zaměstnanosti a to zejména formou účasti **v poradenských aktivitách**, ve školeních a v rekvalifikacích, v odborné praxi, zařazením na krátkodobé pracovní příležitosti a dalšími opatřeními na podporu zaměstnatelnosti.

5.3.1 Globální cíl:

Zvýšení zaměstnatelnosti nezaměstnaných osob nebo osob ohrožených na trhu práce prostřednictvím efektivního a cíleného využití nástrojů a opatření aktivní politiky zaměstnanosti.

5.3.2 Specifické cíle:

- Realizace nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti.
- Zvýšení efektivnosti využití nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti a zavádění nových či inovovaných nástrojů.
- **Podpora preventivních opatření na trhu práce.**
- Podpora motivačních nástrojů.
- Podpora zprostředkovatelských aktivit a vytváření nových pracovních míst či podpora pracovních míst vyčleněných na trhu práce pro konkrétní osobu.
- Rozvoj spolupráce se sociálními partnery a dalšími institucemi spolupracujícími na trhu práce.

5.3.3 Oblast podpory pro organizační složky státu.

- Národní individuální projekty - Řídící orgán vyhlašuje výzvy pro Odbor implementace programů ESF (MPSV), který je příjemcem dotace.
- **Regionální individuální projekty** - Odbor implementace programů ESF vyhlašuje výzvy pro úřady práce.[18]

5.4 Obsah a popis projektů obecně:

- **Název projektu** (stručný a výstižný) a hlavně nezaměnitelný a přesto vycházející ze záměru dotačního programu.
- **Umístění projektu** (místo a doba realizace projektu).
- **Zdůvodnění projektu** (základní informace o projektu, návaznost na opatření OP, strategie rozvoje regionu apod.).
- **Synergie** - vztah k jiným projektům, aktivitám nebo partnerství, které již proběhly nebo je možné je rozvinout.
- **Popis projektu** – výstupy a výsledky, charakteristika stávajících problémů a potřeb, rozvojový potenciál a ohrožení, překážky při realizaci projektu, rizika apod., zdůvodnění potřeby podpory, stav před realizací projektu a po ní.
- **Zabezpečení projektu** (analytické, alokační, organizační, finanční, technické, personální, partnerské).
- **Rozpočet projektu.**
- **Časový harmonogram při realizaci projektu.**
- **Finanční plán** obsahuje analýzu nákladů a výnosů, plánované toky finančních prostředků, zdrojů financování, způsob poskytování finančních prostředků, obsahuje etapy a navrhovaný způsob financování, spolufinancování.
- **Výběr a stanovení indikátorů pro monitorování a hodnocení projektu.**
- **Očekávané efekty z realizace projektu**, např. CBA (Analýza nákladů a přínosů).
- **Zajištění implementace projektu do praxe, propagace a publicita projektu.**
[19, str. 67]

5.5 Publicita

Při propagaci projektu je příjemce povinen dbát pravidel vizuální identity ESF a OP LZZ, které jsou uveřejněny v **Manuálech vizuální identity** na webových stránkách www.esfcr.cz.

5.5.1 Žadatel a publicita

Při přípravě projektu by se měl každý žadatel zamyslet nad tím, **jakým způsobem bude informovat o realizaci projektu a jeho výsledcích**. V žádosti o finanční podporu z OP LZZ se nachází jedna samostatná část věnována popisu aktivit zajišťujících publicitu projektu (žadatel např. popisuje, které komunikační nástroje využije, jak bude spolupracovat s médii, jak bude poskytovat informace např. na webových stránkách apod.). V rámci návrhu rozpočtu projektu v žádosti o finanční podporu, je doporučováno vyčlenit na tuto aktivitu samostatné finanční prostředky, které jsou způsobilými výdaji projektu, a zároveň stanovit, kdo z projektového týmu se bude publicitě a PR věnovat. Stanovení rozpočtu i personální zajištění publicity projektu musí vycházet z popsaných aktivit a jejich rozsahu.

Součástí žádosti o finanční podporu z OP LZZ je **nabídka komunikačních nástrojů**. Každý **nástroj odpovídá určité cílové skupině**, určitému cíli, **velikosti** projektu, **finančním možnostem**, míře efektivnosti atd. Žadatel musí vybírat nástroje odpovídající jeho projektu a **popsat, proč si daný nástroj zvolil**.

5.5.2 Příjemci a publicita

Finanční spoluúčast EU a státního rozpočtu ČR musí být zdůrazněna během všech fází realizace projektu, při jeho zahájení, v průběhu realizace, především v místě jeho realizace, při prezentaci v médiích, na internetu, ve výročních zprávách o realizaci projektu, během konferencí a seminářů apod.

5.5.3 Povinné minimum publicity

- logo Evropského sociálního fondu;
- logo Evropské unie a textu „Evropská unie“;
- logo Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost;
- prohlášením „Podporujeme vaši budoucnost“;
- odkazu na oficiální webové stránky ESF: www.esfcr.cz.

Obr. 1. Povinné minimum publicity [zdroj 20, str. 9]

Závazný balíček provádění propagačních a informačních aktivit

Příjemce musí zajistit toto minimum požadavků:

- **Dodržování** „Povinného minima publicity OP LZZ“.
- **Označení školících místností projektu** nebo označení **všech věcí** spolufinancovaných z OP LZZ prvky povinného minima publicity OP LZZ.
- Vložení **stručné prezentace projektu na webové stránky** www.esfcr.cz. [20, str. 9]

Budete-li dodržovat pravidla publicity OP LZZ:

- **Informujete veřejnost** o Vašem projektu, o tom, co zajímavého a užitečného realizujete a jakých výsledků jste dosáhli.
- **Inspirujete a motivujete** ostatní možné předkladatele k realizaci vlastních projektů.
- Informujete o tom, z čeho jste aktivity Vašeho projektu **financovali** a ukážete tak ostatním, kde je možné finanční prostředky získat.
- Dáváte určitou **záruku kvality** účastníkům a účastnicím Vašeho projektu.
- Nebudete mít problémy při kontrolách a auditech.

5.6 Nástroje komunikace a publicity

K propagaci se doporučuje využít následujících nástrojů:

5.6.1 Internet

Zvažte, zda bude pro Váš projekt přínosné, aby měl vlastní webové stránky (doporučujeme především u velkých projektů, které mají komplexní charakter). Finančně nenáročnou variantou, jak prezentovat Váš projekt, je využití webových stránek své organizace, kde se bude samostatná část věnovat projektu OP LZZ.

Příjemce svůj projekt **prezentuje zdarma na centrálních webových stránkách ESF v ČR** www.esfcr.cz.

5.6.2 Tištěné materiály

- Brožury, informační letáky a plakáty, comicsy, pohlednice,
- publikace, školící a informační materiály (vydávané jak za účelem informování o projektu, tak v rámci projektu pro cílovou skupinu/klienty),
- titulní strany sylabů přednášek a kurzů, osvědčení o absolvování kurzu,
- běžně používané tiskoviny: dopisní papír, obálky, desky na dokumenty, interní tištěné dokumenty, prezenční listiny, smlouvy.

Tištěné materiály patří mezi **nejzákladnější informační nástroje**. [20, str. 13]

5.6.3 Audiovizuální materiály

- Naučné a propagační filmy či reportáže na videu, DVD či CD-ROM.

Instruktažní filmy se mohou využít jako výstup projektu a zároveň jako prostředek k jeho propagaci.

5.6.4 Komunikace s médii

- Tisk, televize, rozhlas.

Informujte veřejnost o důležitých aktivitách projektu pomocí tiskových zpráv, např. při zahájení projektu, o zajímavých meznících v jeho průběhu, ukončení atd. Je to nejjednodušší způsob, jak komunikovat s médii, a navíc za to neplatíte.

K prezentaci informací o projektu využít **článků, inzerce, reportáží, rozhovorů** apod. Nezapomínejte na **závěrečné zprávy projektu**. Dále lze komunikovat prostřednictvím placených PR článků nebo inzerce.

Pozornost médií k ESF v současné době vzrůstá. Díky tomu lze také využít možnosti **reportáží do regionálních i celostátních televizí**, které mohou o Vašem projektu velmi účinně informovat nejširší veřejnost. Reportáž lze iniciovat např. **zasláním tiskové zprávy o Vašem projektu** (dle typu předávané informace a jejího zaměření budou osloveny relevantní instituce/organizace – deník, odborný časopis, rozhlas, televize apod.). [20, str. 14]

5.6.5 Informační akce

- Konference, semináře, školení atd.

Vystupte se svým projektem na konferenci, která se týká daného tématu. Můžete sami zorganizovat konferenci nebo se zúčastnit jiné, která se věnuje podobné oblasti.

- Kulturní akce, veletrhy, výstavy

5.6.6 Kampaně

- Internet, billboardy, citylighty, televizní spoty, rozhlasové spoty.

Kampaně představují další, avšak poměrně **nákladný způsob propagace**. Můžete využít internet, televizní spoty apod. Tuto možnost doporučujeme spíše pro prezentaci větších projektů, neboť je administrativně náročná a zpravidla vyžaduje zapojení PR pracovníka.

5.6.7 Propagační předměty

- Bloky, desky, pera, tašky, samolepky, vlajky EU, loga ESF apod. dle zaměření a účelu.

Drobné propagační předměty jsou vhodným **doplňkovým nástrojem** – jsou praktické, finančně nenáročné a zároveň se mohou dostat k široké veřejnosti a podpořit tak Vaše hlavní komunikační aktivity. [20, str. 15]

5.7 Komunikační proces a jeho prvky

Komunikační proces chápeme jako tok logicky navazujících dílčích kroků, které procházejí od začátku až do konce PR aktivitou.

5.7.1 Subjekt PR

Subjektem v komunikačním procesu public relation (dále jen PR) je organizace (firma, instituce, společnost, korporace), je iniciátorem komunikačních vztahů.

5.7.2 Předmět PR

Předmětem komunikace PR je organizace nebo její produkty a služby.

5.7.3 Cíle PR

Stanovení cílů v komunikačním procesu PR je zásadní věcí. Stanovení cílů vychází z firemní filozofie. Hlavním předpokladem pro správné stanovení cílů PR je nezbytné znát analýzu výchozího stavu, analýzu současné image, stanovení image, kterého je nutno dosáhnout a plán, který rozpracovává cíle do konkrétních realizačních poloh.

Cíle PR by měly být: **reálné, dobře definované, aktuální.**

Obvykle je dělíme na cíle strategické a taktické.

Strategické cíle – patří sem dlouhodobější záměry PR (na dobu nejméně 2-3 roky) Čím méně je jasná budoucnost organizace, o to je složitější stanovení dlouhodobějšího cíle.

Strategické cíle mohou být vnitřní a vnější např.:

- Připravit zaměstnance na budoucí rozšíření výrobků a služeb (vnitřní PR).
- Trvale zlepšovat kvalitu všech procesů firmy (vnitřní PR).
- Zlepšit image organizace (vnější PR).
- Upevnit vztahy s klienty (vnější PR).
- Posílení image firmy jako významného subjektu regionu (vnější PR).

Taktické cíle mají krátkodobou povahu. Vyvolává je běžná situace nebo jednorocní plánovací akce. Také taktické cíle dělíme na vnitřní a vnější např.:

- Zvýšit povědomí klientů o významu nabízené nové služby (vnější PR)
- Informovat veřejnost o nově nabízené službě (vnější PR).

5.7.4 Koncepce

- Kam je směřováno – čeho dosáhnout.
- Co je nutno udělat – jakou použít strategii.
- Náplň sdělení (jak a kdy).
- Vyhodnocení komunikace.
- Prostředky a média.[26, str. 19 – 21]

Následuje poslední část teorie, jež shrnuje význam finančního vzdělávání a dopad FG občanů pro budoucnost.

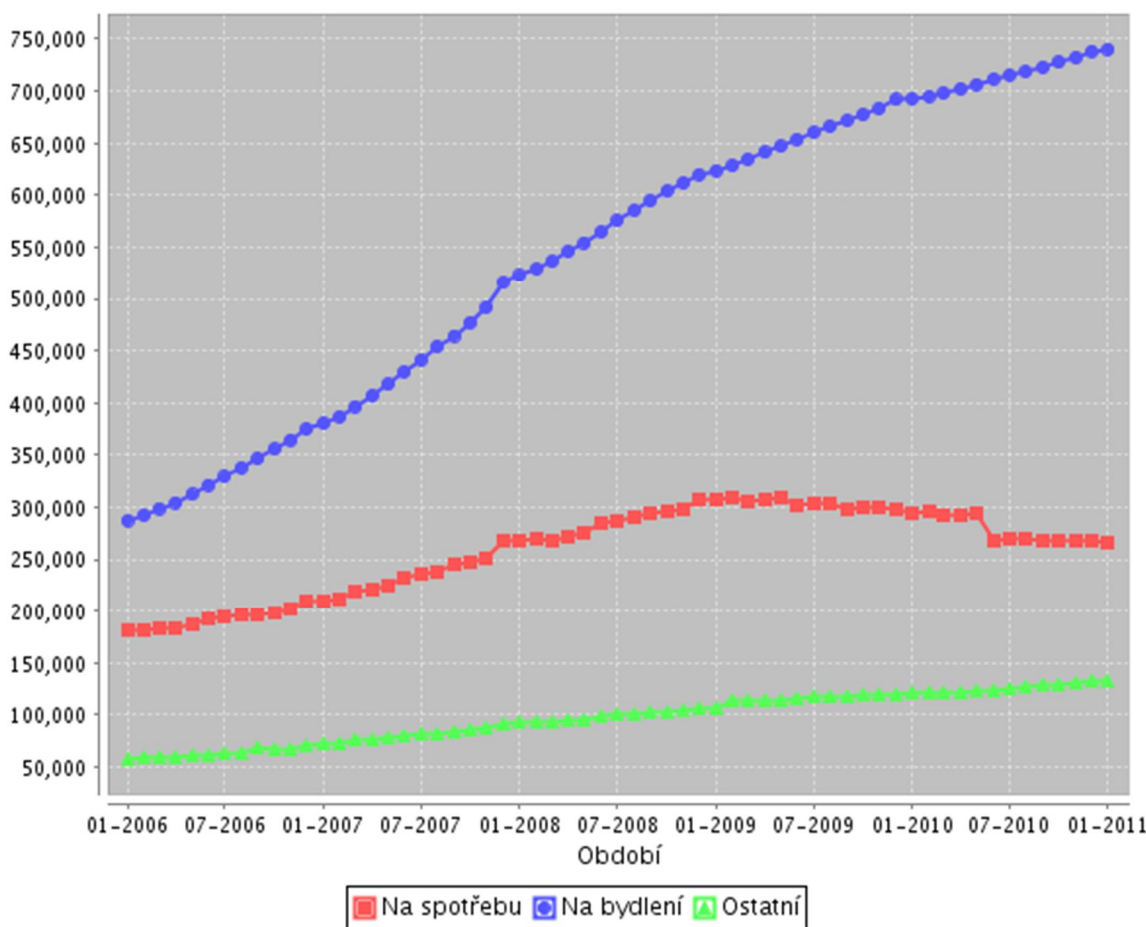
6 VÝZNAM FINANČNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

Nedostatečná finanční gramotnost občanů byla také jedním ze spouštěcích mechanismů současné finanční krize (především v USA). V České republice zatím dle Zprávy ČNB o finanční stabilitě z konce roku 2009 bankovní krize nehrozí. Nikoli z důvodů vyšší finanční gramotnosti Českých občanů, ale v důsledku neexistence některých rizikových produktů na retailovém trhu. S ohledem na výše uvedené je třeba klást vyšší důraz na finanční vzdělávání občanů jako takové a zejména na jeho kvalitu. [7, str. 6]

6.1 Dluhy

Za jeden ze **sociálních problémů dneška** je považována **neschopnost dostát svým finančním závazkům** v důsledku neznalosti, nedostatku informací nebo špatné orientaci v oblasti financí. Podle statistických ukazatelů ČNB dluží české domácnosti bankám k 31. lednu 2011 přes 1,138 bilionu Kč.

CELKOVÉ zadlužení domácností (v mil. Kč)

Graf 1. Celkové zadlužení domácností (v mil. Kč)[Zdroj: 2]

Další desítky, možná stovky miliard korun dluží Češi leasingovým a nejrůznějším splátkovým firmám. Souhrnné statistiky těchto půjček nejsou k dispozici. Řada ekonomů proto už delší dobu volá po tom, aby stát pro lepší přehled o zadluženosti občanů zavedl pro nebankovní poskytovatele půjček stejnou oznamovací povinnost, jako mají banky. Tempo zadlužování nezvolnilo ani v době krize, ba právě naopak. **V době hospodářské krize, kdy se stále více občanů ocitá bez práce a bez prostředků, jsou úvěry, zejména spotřebitelské zrádnější než dříve.** Člověk přecení své síly a přestane být schopen půjčky splácet. Kvůli záznamům v úvěrovém registru se potom dlužníci často obracejí i na firmy s pochybnou pověstí a lichvářskými úroky, které mohou **dosahovat i 50% a více.** **Na konci této cesty zpravidla čeká exekutor.** [3] Počet exekucí dle Ministerstva spravedlnosti ČR v roce 2010 činil 701.900 [4] a je velmi pravděpodobné, že se zvyšující se nezaměstnaností ještě poroste.

6.2 Rodinné hospodaření

Finanční vzdělání se stává stále důležitější pro hospodaření rodiny. **Rozhodnutí jak zabezpečit příjem, pořídit bydlení, zajistit vzdělání dětí a zaopatřit se na stáří není jednoduché.** Po jednotlivci je stále více žádáno převzít odpovědnost a břímě rizika za výdaje dříve zabezpečené vládou. (Především investice do důchodu, vyšší vzdělání.) [21, str. 1 – 3]

6.3 Nepřehlednost finančních služeb

Finanční služby se rychle vyvíjí. Inovace a globalizace jednotlivcům umožňují **přístup k širšímu výběru produktů a služeb,** vyhovujícím rozmanitým potřebám a situacím. Technologický pokrok, nové elektronické distribuční kanály a integrace finančních trhů zvýšily také škálu nabízených způsobů a prostředků dostupnosti těchto služeb. **Nepřehledností služeb vzniká pro finančně méně gramotné riziko podvodu.** [21, str. 1 – 3]

6.4 Význam pro budoucnost

Bez znalosti finanční gramotnosti je člověk v dnešní společnosti ztracen a prakticky bez šance na úspěšnou existenci. Člověk, který díky předlužení ztratí zaměstnání, bydlení, rodinu, apod. časem již nemá co ztratit a stává se trvalou zátěží sociálního systému. Sociální náklady jako mandatorní výdaje tíží ekonomiku každého státu a v době krize se stávají stále větší přítěží pomáhající táhnout státní rozpočet ke dnu. Chybějící vzdělání finanční

gramotnosti je proto zásadní problém společnosti, nejen problém ekonomický a sociální, ale i problém bezpečnostní a celospolečenský. Úkol, jenž se musí dříve nebo později stát prioritou každé vlády. Nejedná se pouze o mandatorní výdaje, které se nyní v době krize stále více stávají prioritou, ale především o zdravou společnost s minimem sociálně vyloučených. Krize vyostřuje napětí ve společnosti, ale pokud budeme mít v ČR co nejdříve deset milionů finančně gramotných lidí, alespoň některé problémy státního rozpočtu i kapitoly MPSV ČR mohou být v mnoha příštích letech podstatně menší. Hledejme tedy společně cestu, jak využít účelně peněz z ESF na prevenci předlužení a sociálního vyloučení formou FG, která je podstatně snazší a lacinější než následné řešení následků finanční negramotnosti.

Finanční vzdělávání v rychle rozvíjející se oblasti finančních produktů a služeb **podporuje aktivní roli občana** a jako **spotřebitele** a vede k pochopení a přijetí **osobní odpovědnosti za finanční zajištění sebe a své rodiny**. V širším kontextu **podněcuje uvědomění si důsledků socioekonomického vývoje společnosti**, zejména **s ohledem na prevenci předlužení a zajištění na stáří**. Ve finále přispívá finanční gramotnost občanů **k rozvoji české ekonomiky, společnosti jako takové a k udržitelnému rozvoji**. [7, str. 6]

Touto kapitolou je teoretická část této práce završena.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

7 SOCIOLOGICKÝ PRŮZKUM POMOCÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

7.1 Účel sociologického výzkumu

Výzkum si klade za cíl zmapovat pomocí dotazníkového šetření v první řadě **zájem o vzdělávání nezaměstnaných v oblasti finanční gramotnosti a vymezení témat** pro vzdělávání. Dále ověřit úroveň znalosti dotazovaných v souvislosti se sebehodnocením a zájmem o tuto oblast. Otázky a zpracování dotazníkového šetření byly inspirovány Kvantitativním výzkumem pro MF ČR z července roku 2007 společnosti Stem Mark (viz. Příloha č.1).

7.2 Metoda projektu

- Kvantitativní face to face výzkum.
- **Standardizované osobní pohovory s pomocí dotazníku.**
- Samotný výzkum proveden slečnou Kateřinou Coufalíkovou, studentkou čtvrtého ročníku Střední odborné školy Holešov, Pivovarská 1419, oboru obchodně podnikatelská činnost. Realizátorka byla seznámena s účelem dotazování, jednotlivými otázkami a způsobem provádění výzkumu. Byly jí předány prázdné dotazníkové formuláře. O probíhajícím výzkumu byl informován ředitel Úřadu práce v Kroměříži, JUDr. Karel Smíšek. (viz. Příloha č. 2)

7.3 Stanovení hypotéz

Na základě krátkého předvýzkumu, odborné literatury na téma vzdělávání dospělých a kvantitativního výzkumu MF ČR z roku 2007 jsou stanoveny tyto hypotézy:

1. Lidé se hodnotí průměrnou známkou, ale přeceňují své znalosti.
2. Dotazovaní budou nejčastěji volit jako téma vzdělávání „Rodinný rozpočet“.
3. Neznalost pojmů vede k nutnosti zavedení finančního vzdělávání.

7.4 Respondenti

Sociologický průzkum byl uskutečněn v hale Úřadu práce v Kroměříži, **u čekajících klientů na zprostředkování vhodného zaměstnání ve dnech 23. – 26. listopadu 2010.** Z původně plánovaných 100 respondentů, realizátorka zvládla ve stanoveném čase provést rozhovory s dalším 32 dotazovanými. Z toho 2 dotazníky byly pro nesprávnost vyplnění

vyřazeny. Do zpracování byly zahrnuty pouze kompletně dokončené rozhovory v počtu 130. (viz. Tab. 2. Zdrojová tabulka).

7.5 Kontrola datového souboru

Data z jednotlivých dotazníků byla pořízena autorkou této práce, a následně byla požádána realizátorka slečna Coufalíková o kontrolní čtení, aby nedošlo k chybě v důsledku nesprávné interpretace. Jednotlivé dotazníky nejsou k této práci přiloženy z důvodu jejich vysokého počtu. Dále budou data ze zdrojové tabulky při práci s grafy průběžně kontrolována a přepočítávána.

Dále bude přikročeno k samotnému vyhodnocení výzkumu, toto se dělí na vyhodnocení jednotlivých otázek a podrobnější rozbory dle různých hledisek.

8 VYHODNOCENÍ PRŮZKUMU

K vyhodnocení jednotlivých otázek byly použity tabulky a koláčové grafy, jež jsou umístěny v „Příloze 6“ této práce.

8.1 Vyhodnocení jednotlivých otázek

8.1.1 Jak byste ohodnotil/a své znalosti ve finanční oblasti

Tab. 2. Počet – otázka č. 1

Počet – otázkač.1	Celkem
Velmi dobré	2
Co potřebuji, znám	75
Mám určité mezery	50
Neuspokojivé	3
Celkový součet	130

Zdroj: vlastní

Respondenti se nejčastěji ohodnotili známkou „2“ – „Co potřebuji, znám“, toto hodnocení uvedlo 75 respondentů ze 130, což činí v celkovém počtu **58%**. **Druhé nejčastější hodnocení je známka „3“ – Mám určité mezery**, takto se vyjádřilo 50 dotazovaných, což činí v celkovém počtu 38%. Nejlepší a nejhorší hodnocení představovala po 2% celkem 4%.

8.1.2 Měl/a byste zájem o nové informace z této oblasti?

Tab. 3. Počet – otázka č. 2

Počet – otázkač.2	Celkem
Ne	60
Ano	70
Celkový součet	130

Zdroj: vlastní

Mírná převaha odpovědi „ano“, 70 respondentů ze 130 má zájem o nové informace z finanční oblasti. Dle vyjádření slečny Coufalíkové, dotazovaní byli často průzkumem zaskočení, rozhodovali se velmi spontánně.

8.1.3 V případě, že ano, o jaká témata byste měl/a největší zájem? (očísľujte dle pořadí důležitosti)

Tab. 4. Počet, známka – otázka č. 3

Počet – otázka č.3		
Odpověď č. 3A	Celkem	Známka
1	36	
2	20	
3	10	
4	4	
Celkový součet	70	1,74

Počet – otázka č.3		
Odpověď č.3B	Celkem	Známka
1	14	
2	13	
3	23	
4	20	
Celkový součet	70	2,70

Počet – otázka č. 3		
Odpověď č.3C	Celkem	Známka
1	7	
2	12	
3	19	
4	32	
Celkový součet	70	3,09

Počet – otázka č. 3		
Odpověď č. 3D	Celkem	Známka
1	13	
2	25	
3	18	
4	14	
Celkový součet	70	2,47

Zdroj: vlastní

Na otázku č. 3 odpovídali pouze uchazeči, kteří měli zájem o další informace. Jejich celkový počet činil 70.

Nejlepší průměrnou známkou „1,74“ bylo ohodnoceno téma „**Rodinný rozpočet**“. Toto hodnocení představuje v procentech **34%**. Téma si jako svůj top zvolilo 36 uchazečů, jako téma v druhém pořadí 20 uchazečů.

V procentním vyjádření **24%** získalo téma „**Oddlužení**“. Hodnoceno průměrnou známkou „**2,47**“. Téma si jako svůj top zvolilo sice pouze 13 respondentů, ale jako druhé téma v pořadí bylo zvoleno 25 respondenty.

Ve třetím pořadí zájmu je téma „**Investování volných peněžních prostředků**“ s průměrnou známkou „**2,7**“ a **22%**. Téma si jako top zvolilo 14 uchazečů, 13 respondentů jej uvedlo jako téma v druhém pořadí. Největší počet uchazečů 23 však toto téma dosadilo na třetí místo v pořadí důležitosti.

Na posledním 4. místě se umístilo téma „**Jak využívat nabídek a služeb peněžních ústavů**“ s průměrnou známkou „**3,09**“ a **19%**. Téma si jako top zvolilo pouze 7 uchazečů, nejvíce uchazečů 32 jej uvedlo jako téma s nejnižším pořadím důležitosti.

8.1.4 Víte co je RPSN?

Tab. 5. Počet – otázka č. 4

Počet – otázka č.4	Celkem
ne	56
ano	74
Celkový součet	130

Zdroj: vlastní

Správná odpověď: „Roční procentní sazba nákladů na úvěr“ (dále jen RPSN). Zahrnuje všechny povinné náklady, které jsou v souvislosti s úvěrem nezbytné vynaložit. Jedná se např. o poplatky za vedení účtu nebo náklady na jiné služby, které jsou podle smlouvy o spotřebitelském úvěru nezbytné pro poskytnutí úvěru. Díky tomu má RPSN mnohem větší vypovídací hodnotu než úroková sazba. U mnohých věřitelů totiž poplatky spojené s poskytnutím úvěru často představují nejvýznamnější nákladovou položku. Slouží také jako pomůcka pro srovnání nákladovosti úvěrů.[22]

Orientovat se v této otázce dokázalo **74 dotazovaných** ze 130, což činí vyjádřeno procenty **57%**. Zbýlých **43% respondentů** **neznalo správnou odpověď**.

8.1.5 Investujete 1000 Kč – je lepší výnos 120 Kč nebo 15%?

Tab. 6. Počet – otázka č. 5

Počet – otázkač.5	Celkem
15 % je lepší výnos	91
120 Kč je lepší výnos	39
Celkový součet	130

Zdroj: vlastní

Správná odpověď: „15% je lepší výnos“.

Tento početní úkon **zvládlo 91** respondentů ze 130, což činí rovných **70%**. Zbýlých **30%** uvedlo **chybnou odpověď**.

8.1.6 Platba stravného se opakuje každý měsíc ve stejné výši, jak by bylo možné zajistit, abychom nemuseli pokaždé platbu zadávat?

Tab. 7. Počet – otázka č. 6

Počet – otázkač.6	Celkem
nevím	69
vím	61
Celkový součet	130

Zdroj: vlastní

Správná odpověď zní: „Pomocí trvalého příkazu k úhradě, nebo pomocí SIPO.“

Překvapivě více respondentů a to **69** ze 130 **neznalo** správnou odpověď, což činí **53%**. Pouze **47%** uvedlo **alespoň jednu ze správných variant**.

8.1.7 Dostal/a jste se někdy do finančních potíží, které vedly k nezaměstnanosti nebo sociálnímu vyloučení

Tab. 8. Počet – otázka č. 7

Počet – otázka č.7	Celkem
ne	58
ano	72
Celkový součet	130

Zdroj: vlastní

I tato odpověď byla překvapivá, **55%** dotazovaných uchazečů o zaměstnání, což v početním vyjádření představuje **72 osob**, se někdy dostalo do **finančních potíží**, které vedly k nezaměstnanosti nebo sociálnímu vyloučení.

8.1.8 Dosažené vzdělání?

Tab. 9. Počet – otázka č. 8

Počet – otázka č.8	Celkem
středoškolské	89
vyučen	24
vysokoškolské	8
základní	9
Celkový součet	130

Zdroj: vlastní

Z uvedené tabulky vyplývá, že **nejvíce** zastoupenou skupinou jsou lidé se **středoškolským vzděláním**, těchto respondentů je **89**, což činí **69%** všech dotazovaných.

Druhou nejvíce početnou skupinou jsou lidé **vyučení 18%**.

Osoby se **základním vzděláním** představují **7%** vzorku.

Nejméně početnou skupinu tvoří lidé s **vysokoškolským vzděláním**, se zastoupením **8 osob**, tj. **6%**.

8.1.9 Pohlaví

Tab. 10. Počet – otázka č. 9

Počet – otázka č. 9	Celkem
muž	66
žena	64
Celkový součet	130

Zdroj: vlastní

Poměr oslovených mužů a žen byl téměř půl na půl. Ve vzorku je o dva muže více než žen. **Muži jsou v celkovém počtu zastoupeni 51%, ženy 49%.**

8.1.10 Věk

Tab. 11. Počet – otázka č. 10

Počet – otázka č. 10	Celkem
20 - 35	79
20 a méně	3
36 - 50	42
50 a více	6
Celkový součet	130

Zdroj: vlastní

Z grafu lze vyčíst, že **nejvíce početnou** skupinou jsou lidé ve věku **20 – 35 let**, jejich celkový počet je 79, což činí **61%** dotazovaných.

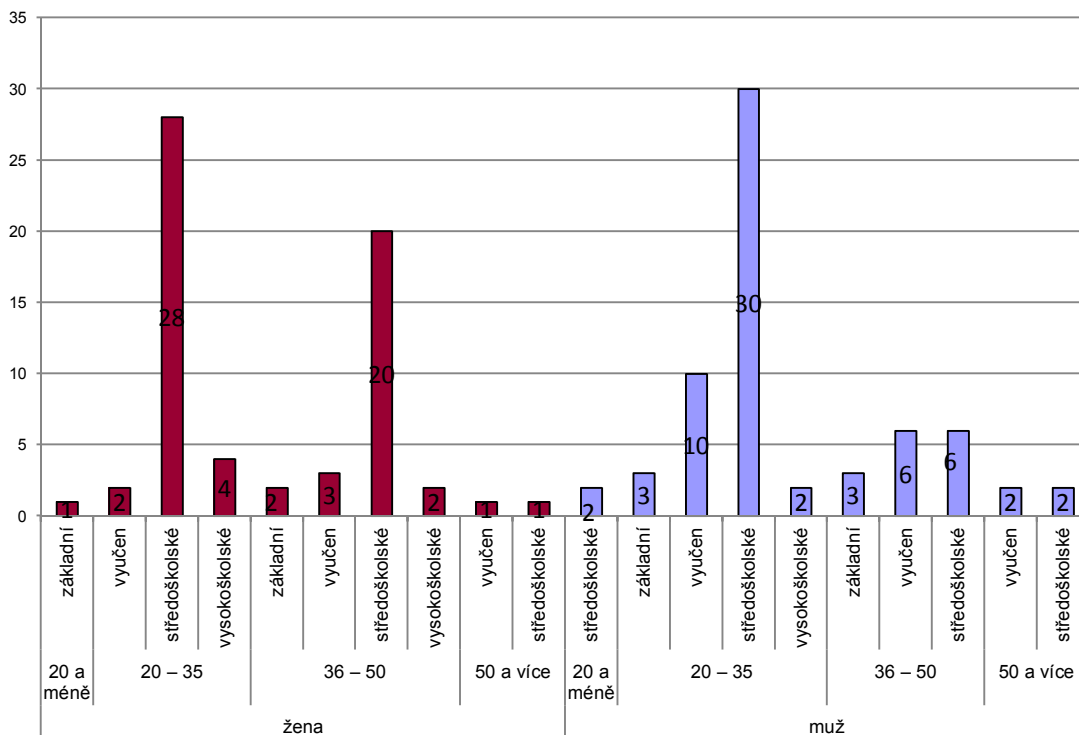
Druhou nejvíce zastoupenou věkovou skupinou jsou osoby mezi **36 – 50 lety**, jejich celkový počet je 42, což je **32 %** zastoupení.

Lidé **nad 50 let** jsou ve vzorku v počtu 6, tzn. **5%**.

Nejméně početnou skupinou jsou osoby **pod 20 let**, jejich 3 zástupci představují **2%** dotazovaných.

8.2 Podrobnější rozборы dle různých hledisek

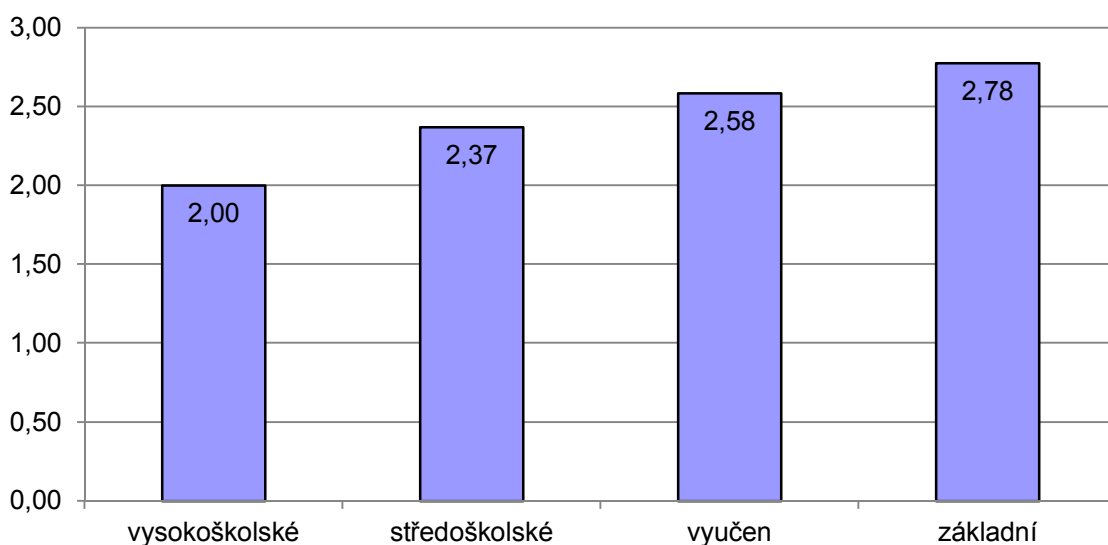
8.2.1 Celková struktura uchazečů

Graf 2. Celková struktura respondentů, n=130 [Zdroj: vlastní]

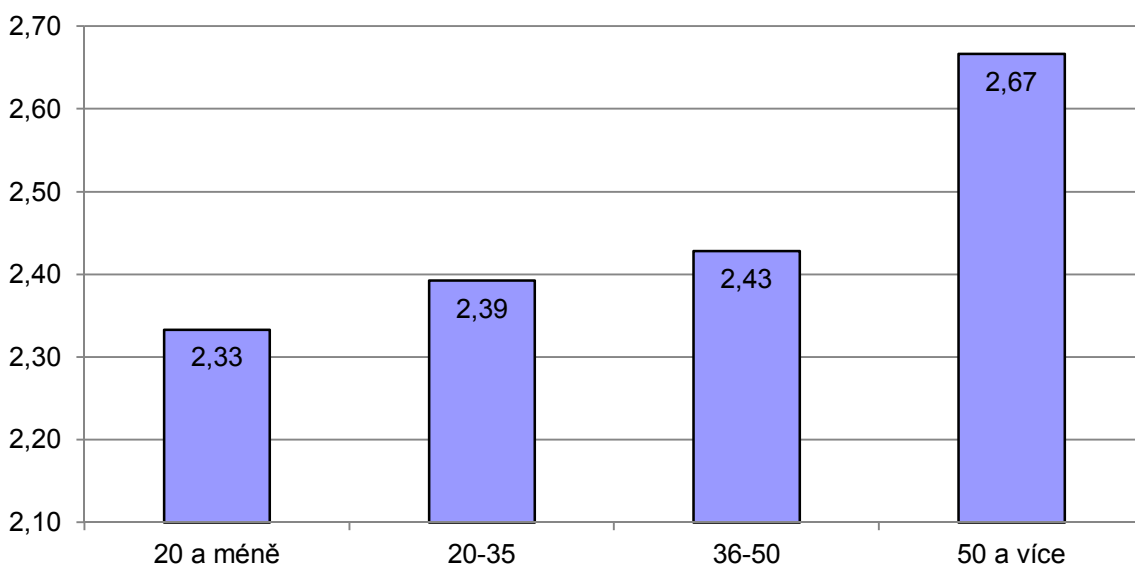
Graf podrobně **zobrazuje strukturu respondentů**, a dokresluje koláčové grafy 9, 10, 11. **Nejvíce** zastoupenou skupinou respondentů jsou **muži se středoškolským vzděláním**, následují je **ženy se stejným vzděláním ve věku od 20 –35 let**. Na **třetím místě** – **ženy se středoškolským vzděláním ve věku 36 –50 let**. Čtvrtou nejvíce zastoupenou skupinou osob tvoří **vyučení muži ve věku 20 – 35 let**. Ostatní skupiny mají mezi 1 až 6 zástupci.

8.2.2 Sebehodnocení

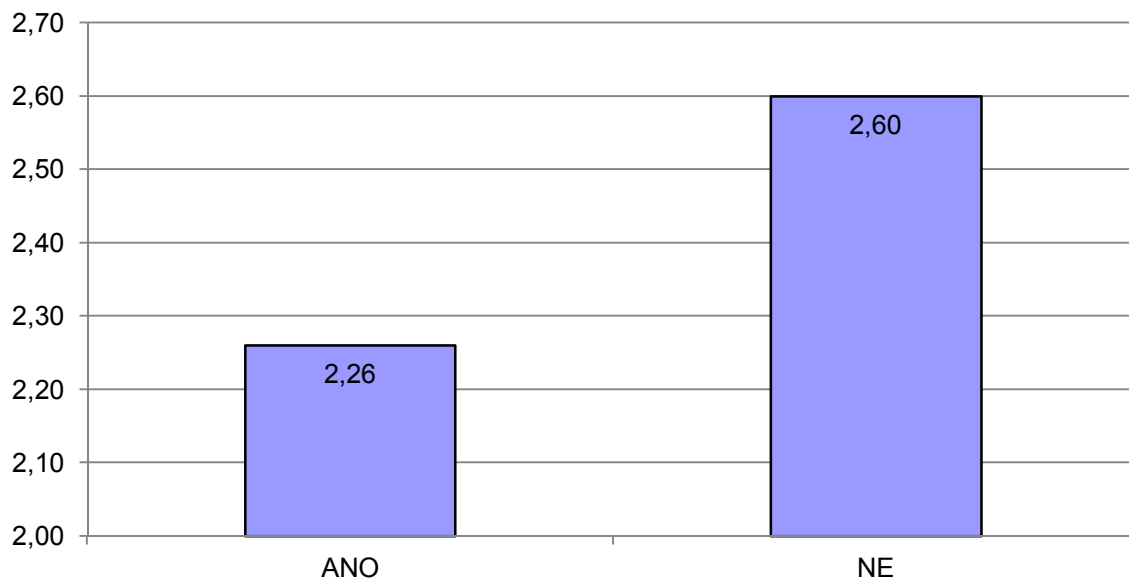
Graf 3. Průměrná známka v sebehodnocení dle vzdělání, $n=130$ [Zdroj: vlastní]

Z uvedeného grafu vyplývá, že průměrné sebehodnocení osob **klesá téměř přímo úměrou s úrovní vzdělání**. Nejlépe se hodnotí lidé s vysokoškolským titulem nejhůře lidé se základním vzděláním.

Graf 4. Průměrná známka v sebehodnocení dle věku, $n=130$ [Zdroj: vlastní]

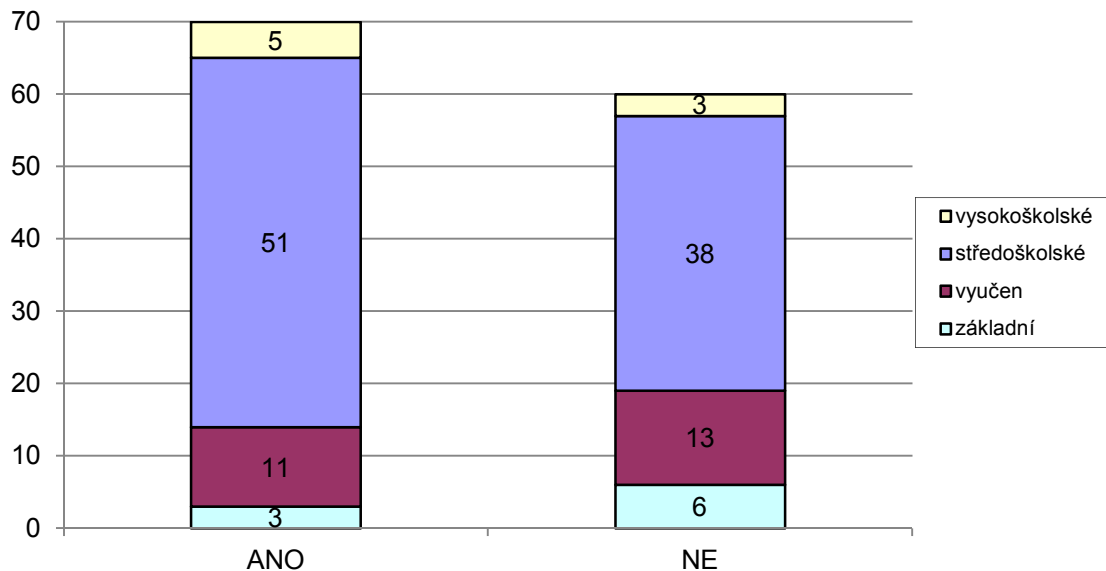
Průměrné sebehodnocení přímo úměrně **klesá s vyšším věkem respondentů**.

Graf 5. Průměrná známka v sebehodnocení dle projeveného zájmu o další vzdělávání, $n=130$ [Zdroj: vlastní]

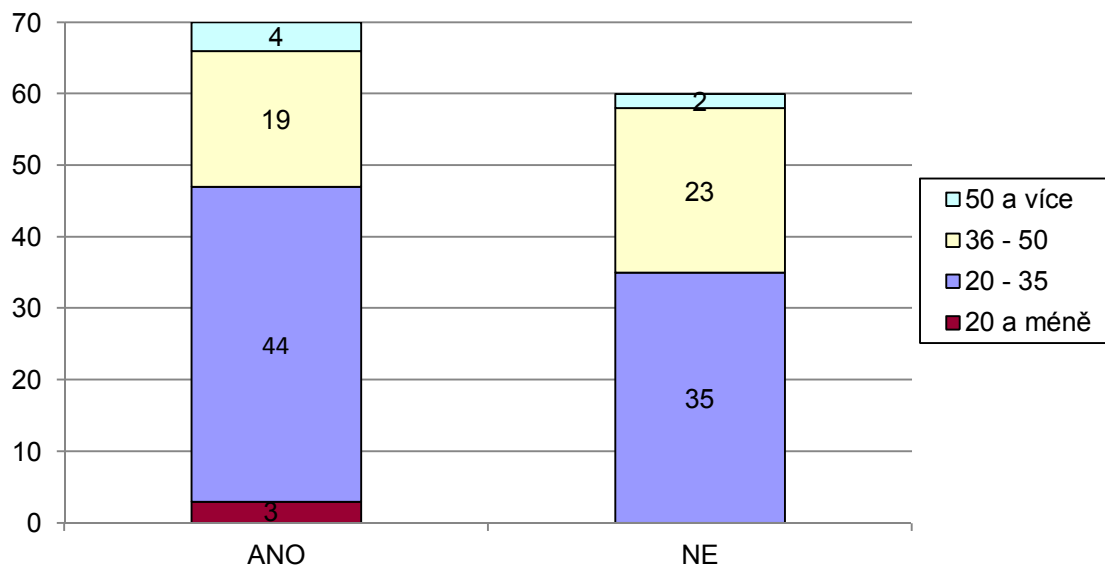
Lépe se hodnotili lidé, kteří měli zájem o další informace z oblasti finanční gramotnosti a to o 0,34 bodu. Průměrná známka sebehodnocení napříč spektrem respondentů – „2,43“.

8.2.3 Zájem

Graf 6. Zájem o další vzdělávání dle vzdělání, $n=130$ [Zdroj: vlastní]

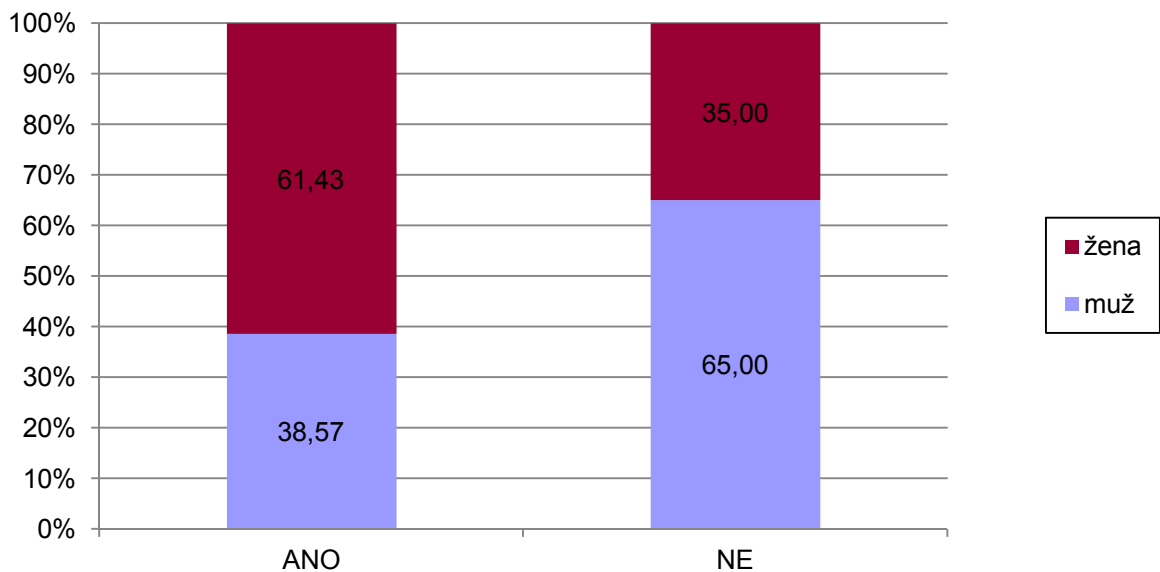
Graf č. 6 na ose x znázorňuje zájem nebo nezájem respondentů o další informace ohledně financí, osa y představuje počty dotazovaných. Z devíti osob se základním vzděláním pouze 3 projevili zájem o další informace. Lidé vyučení mají mírnou převahu odpovědí „ne“. U středoškolsky vzdělaných převažuje odpověď „ano“. Stejně tak je to i u respondentů s vysokoškolským titulem.

Graf 7. Zájem o další vzdělávání dle věku, $n=130$ [Zdroj: vlastní]

V grafu je na ose x znázorněn zájem nebo nezájem respondentů o další informace ohledně financí, na ose y se nachází počty respondentů.

Je zajímavé, že s ohledem na věk je zájem nebo nezájem celkem vyvážený s mírnou převahou zájmu. Ve skupině 36 – 50 s mírnou převahou nezájmu.

Graf 8. Zájem o další vzdělávání dle pohlaví, $n=130$ [Zdroj: vlastní]

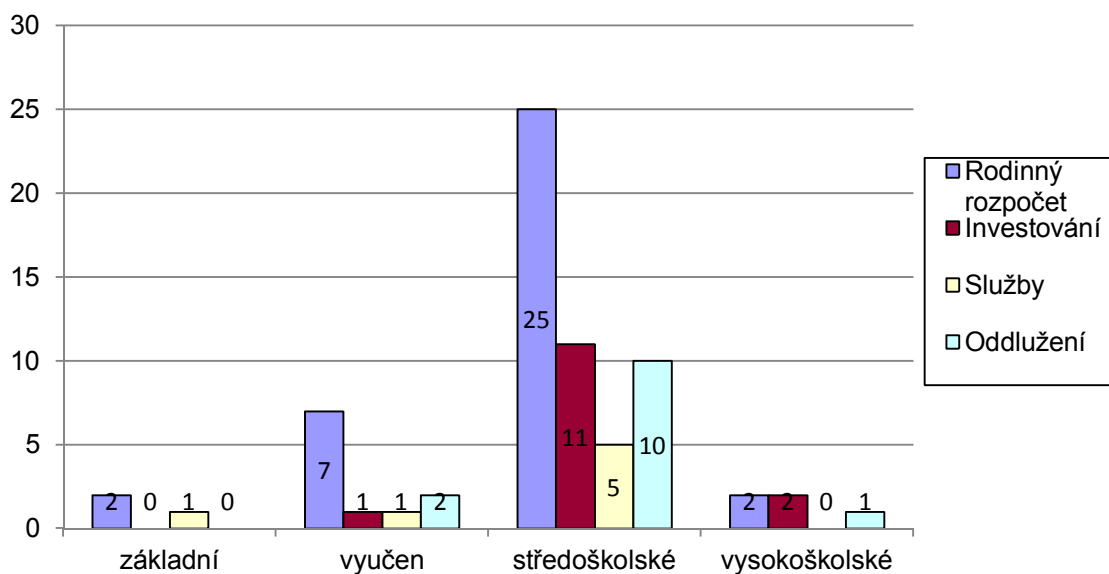
Na ose x je znázorněn zájem nebo nezájem respondentů o další informace ohledně financí, na ose y se nachází procentuální vyjádření v tomto případě podíl mužů a žen.

Muži měli dle očekávání menší zájem o vzdělávání než ženy.

Ze 70 respondentů, kteří měli zájem o další informace, byly ženy zastoupeny 61,43% a muži 38,57%.

Oproti tomu nezájem projevilo 65% mužů, a jen pouhých 35% žen z 60 dotazovaných, kteří nejevili o další informace zájem.

8.2.4 Téma

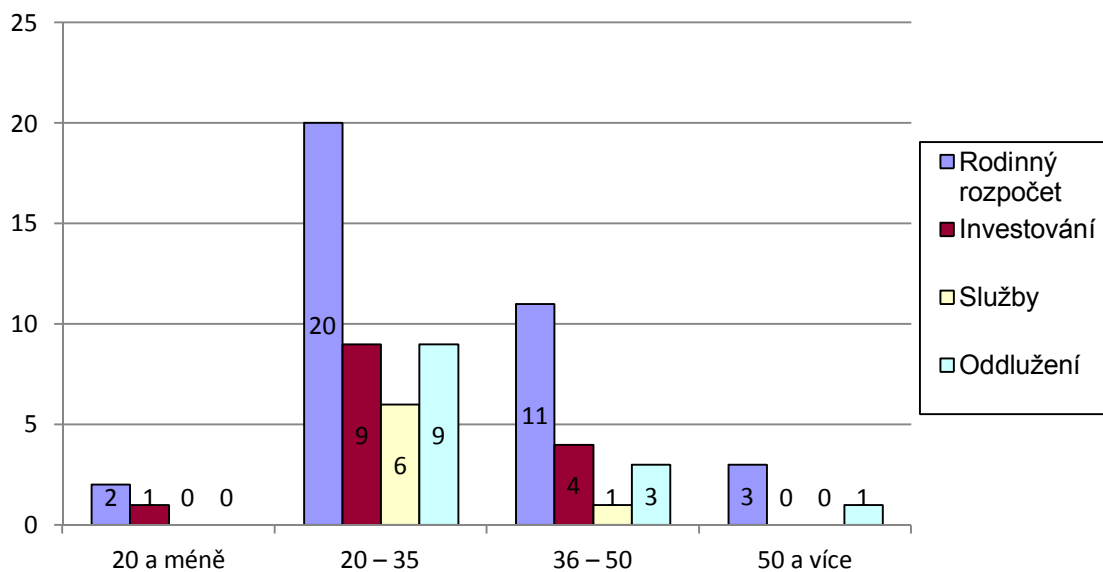

Graf 9. Top témata dle vzdělání, n=70[Zdroj: vlastní]

Graf č. 9 znázorňuje počty vybraných top témat, tedy témat hodnocených známkou „1“.

Ze zobrazení je patrné, že téma „**Rodinný rozpočet**“ bylo vybrané top téma všech stupňů vzdělání. Pouze osoby s vysokoškolským vzděláním měli dle očekávání na stejné úrovni ještě téma „**Investování**“, které se v celkovém hodnocení umístilo až na 3. místě, viz graf 4.

Osa x zobrazuje dosažené vzdělání respondentů, osa y představuje počty dotazovaných. Na otázku odpovídali pouze respondenti, kteří měli zájem o další informace.

Graf 10. Top témata dle vzdělání, $n=70$ [Zdroj: vlastní]

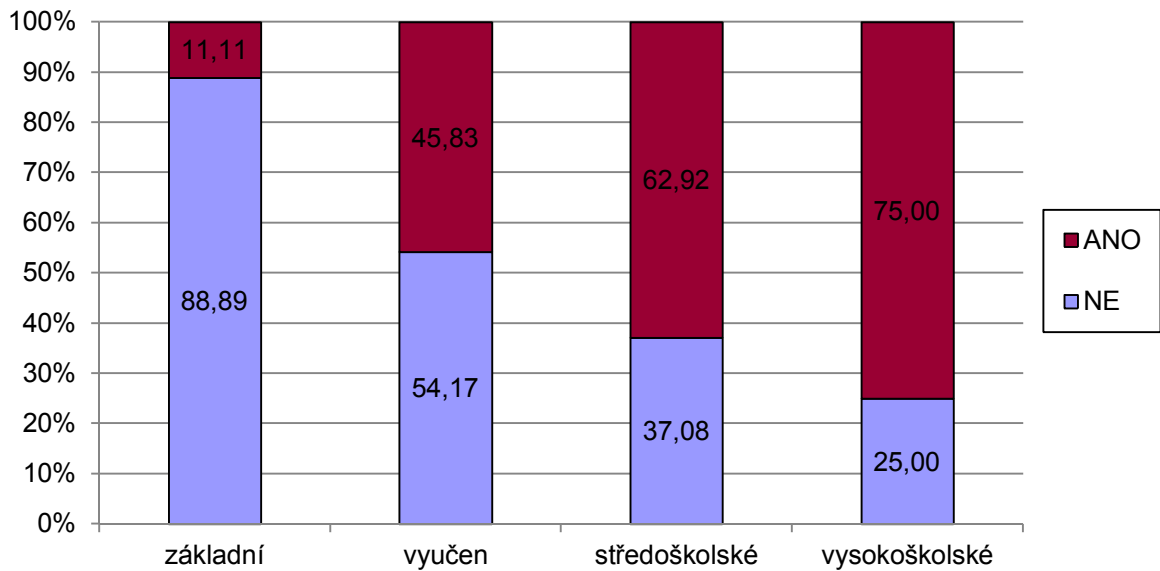
Graf znázorňuje počty vybraných top témat, tedy hodnocení známkou „1“.

Ze zobrazení je patrné, že téma „**Rodinný rozpočet**“ bylo vybrané top téma všech věkových kategorií bez výjimky.

Osa x zobrazuje věkové skupiny respondentů, osa y představuje počty dotazovaných. Na otázku odpovídali pouze respondenti, kteří měli zájem o další informace.

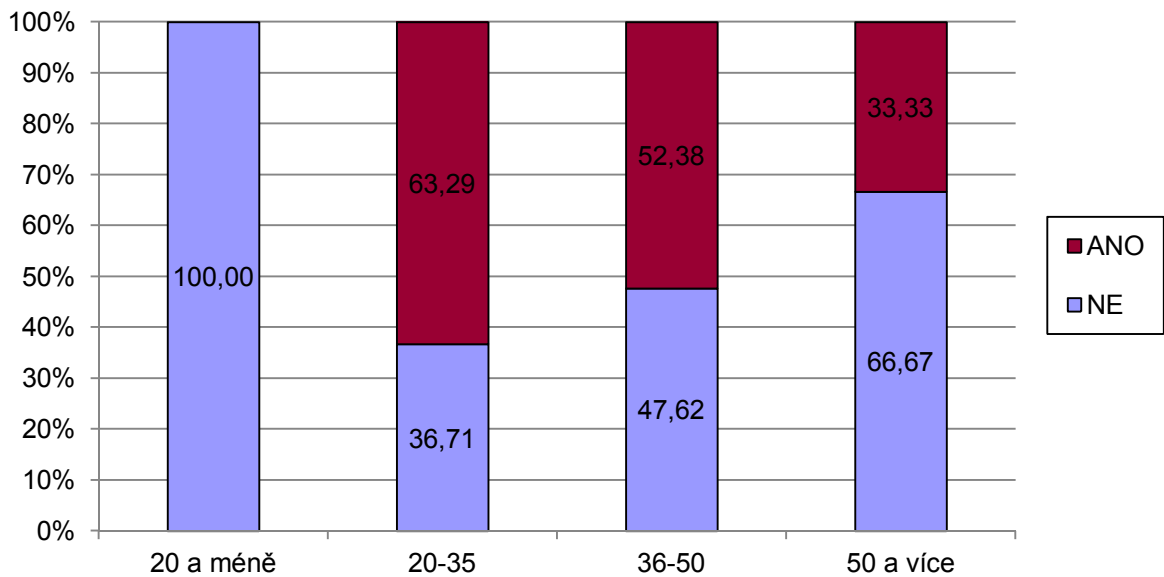
V následujících typech grafů jsou vyhodnoceny vědomostní otázky, osa x je znázorněním třídícího hlediska, na ose y je procentní vyjádření. Jednotlivé sloupce představují procenta správných a chybných odpovědí v rámci jednotlivých určených kategorií, tedy sloupců. Dále toto nebude v jednotlivých grafech komentováno. Shrnutí budou pouze základní fakta.

8.2.5 Vědomostní otázky

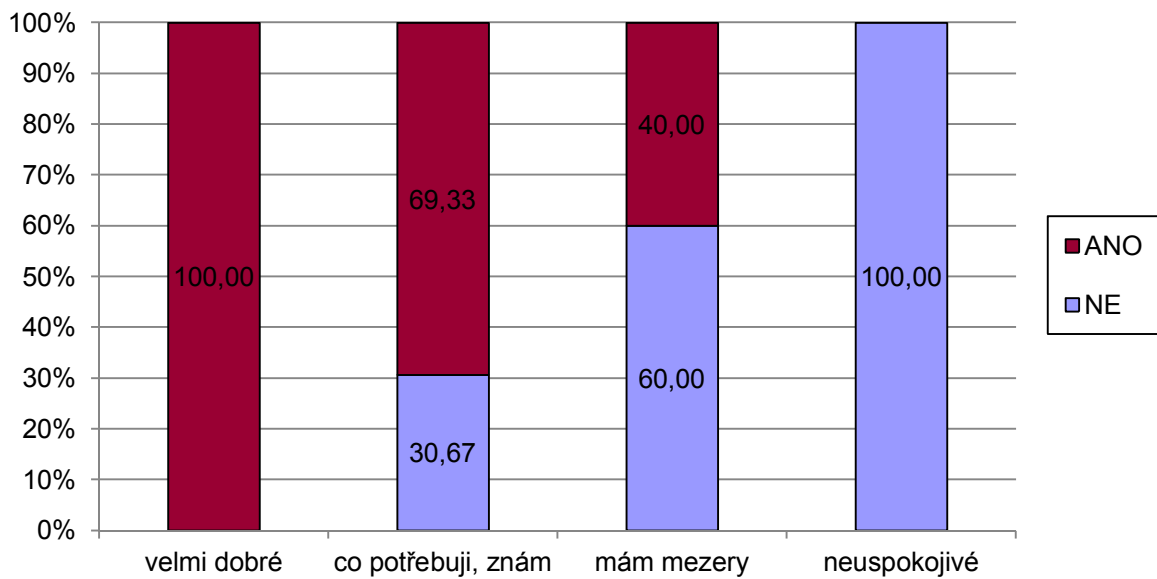
Graf 11. Víte, co je to RPSN? Dle vzdělání, $n=130$ [Zdroj: vlastní]

Na otázku č. 4 – „Víte, co je to RPSN?“ Počet správných odpovědí v jednotlivých kategoriích rostl úměrně se stupni vzdělání.

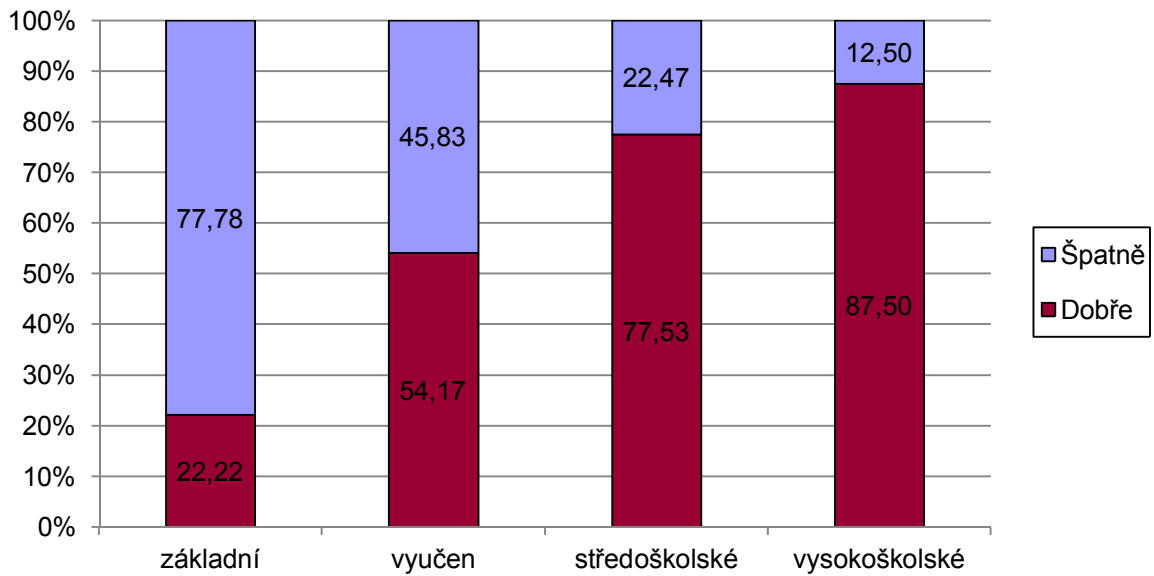
Graf 12. Víte, co je to RPSN? Dle věku, n=130[Zdroj: vlastní]

3 osoby ve věkové kategorii pod 20 let neznali odpověď. Od hranice 20 let byly kategorie s nižším věkem ve formulaci co je RPSN úspěšnější.

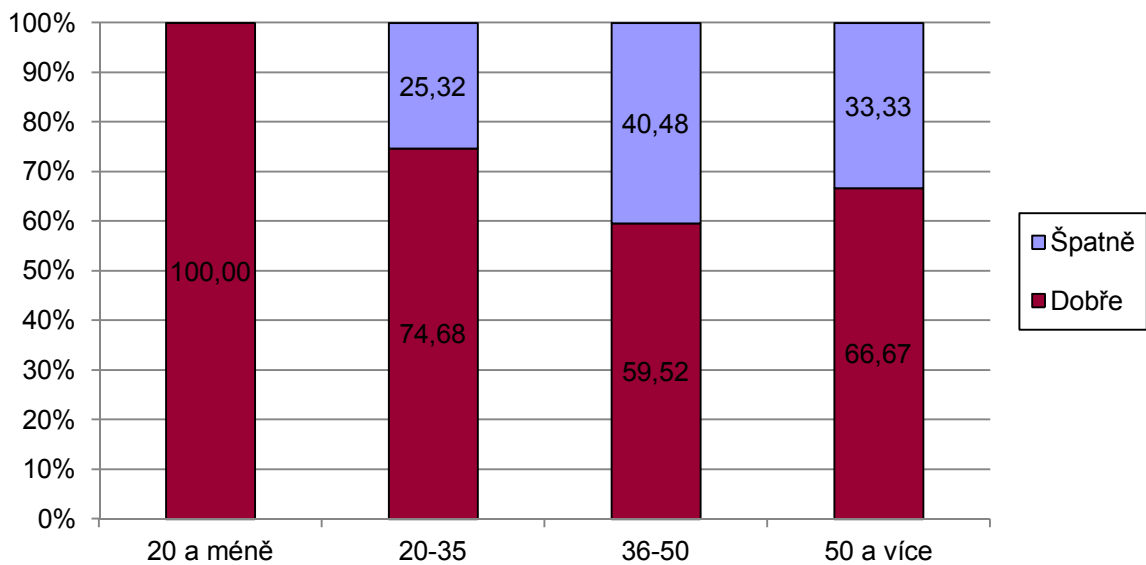
Graf 13. Víte, co je to RPSN? Dle sebehodnocení úrovně znalostí, $n=130$ [Zdroj: vlastní]

Úroveň sebehodnocení respondentů koresponduje se správnými i chybnými odpověďmi na otázku „Co je to RPSN“. Lidé s velmi dobrým sebehodnocením odpověď 100% znali. Osoby s neuspokojivým sebehodnocením v odpovědi neobstály.

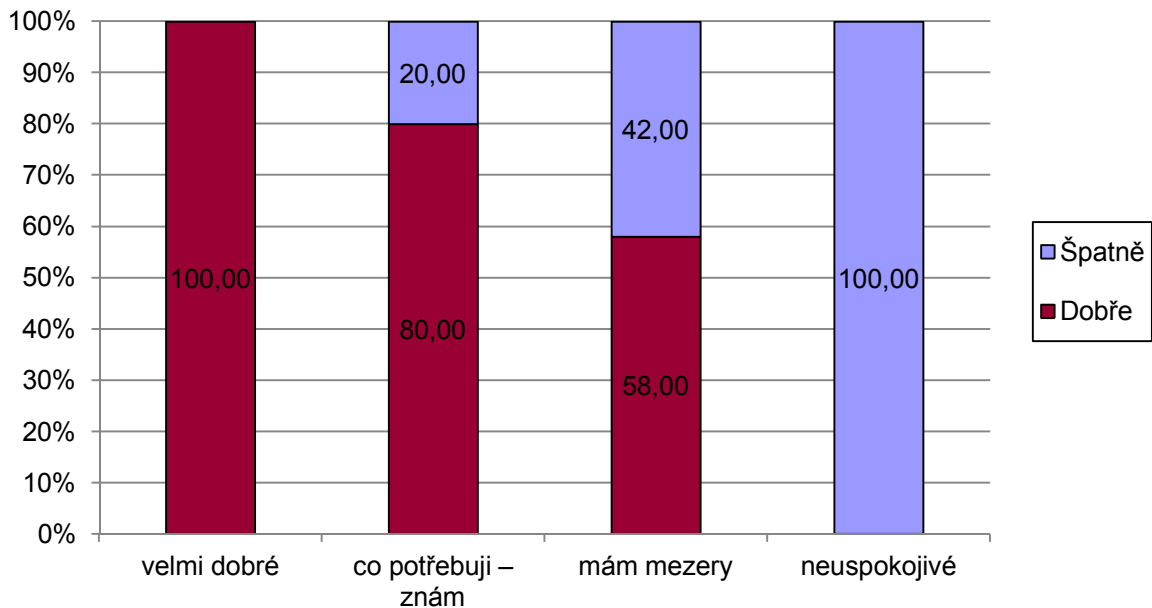
Graf 14. Investujete 1000 Kč je lepší výnos 120 Kč nebo 15%? Vyhodnocení dle vzdělání, $n=130$ [Zdroj: vlastní]

Na otázku č. 5 – „Investujete 1000 Kč je lepší výnos 120 Kč nebo 15%?“ **Počet správných odpovědí v jednotlivých kategoriích opět rostl úměrně se stupni vzdělání.**

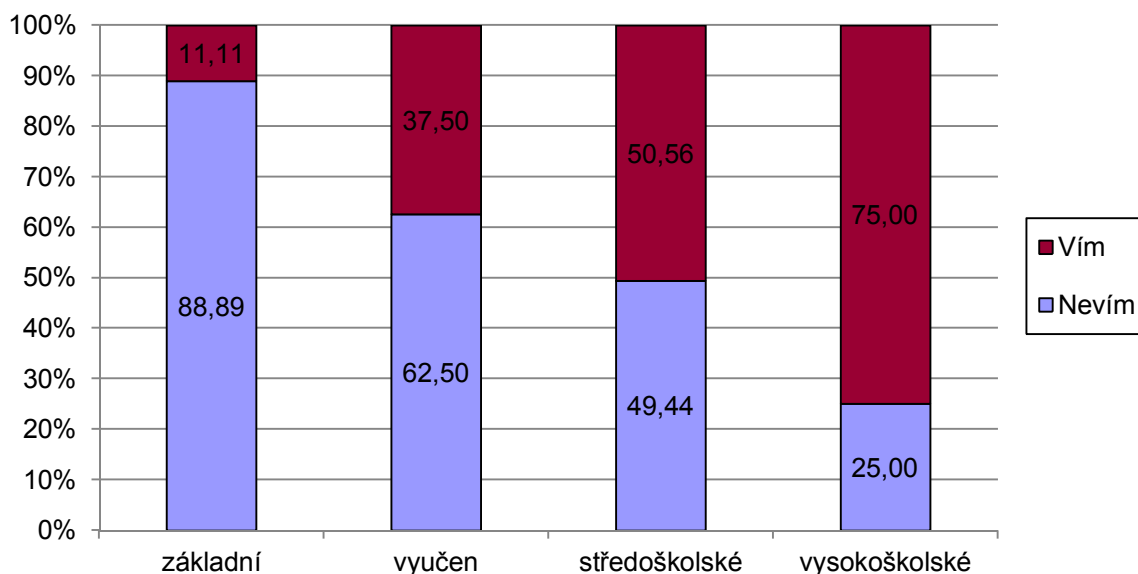
Graf 15. Investujete 1000 Kč je lepší výnos 120 Kč nebo 15%? Vyhodnocení dle věku, $n=130$ [Zdroj: vlastní]

Na úroveň znalostí respondentů, jak je patrné již z druhého grafu uspořádaného dle věkových kategorií nemá věk zásadní význam. **Většina respondentů správnou odpověď znala, poměrově nejhůře dopadla věková skupina 36 –50 let.**

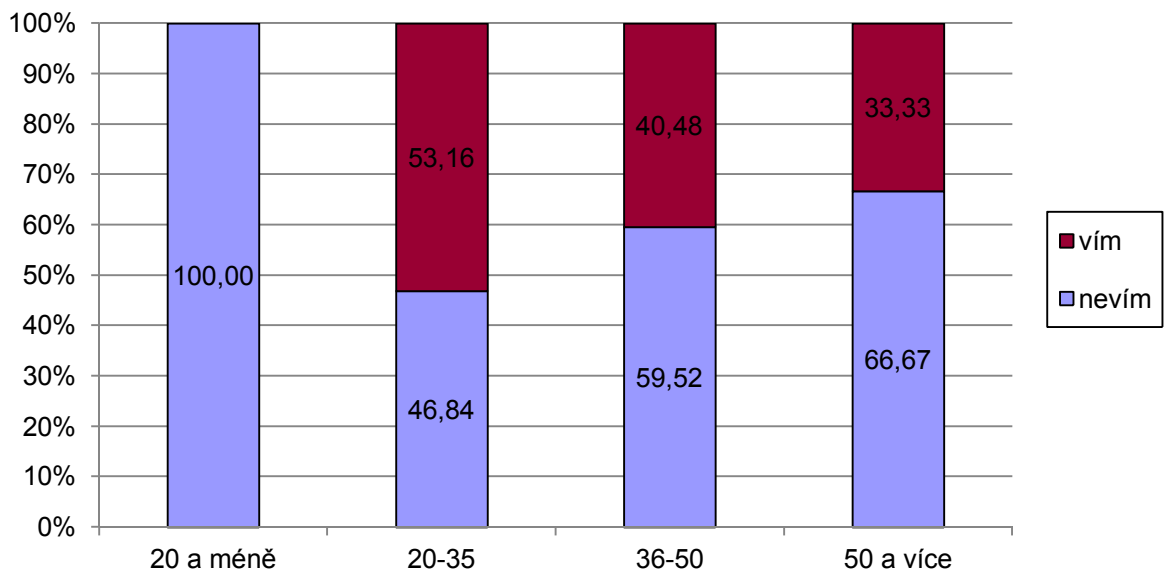
Graf 16. Investujete 1000 Kč je lepší výnos 120 Kč nebo 15%? Vyhodnocení dle sebehodnocení úrovně znalostí, $n=130$ [Zdroj: vlastní]

Úroveň sebehodnocení respondentů opět koresponduje se správnými i chybnými odpověďmi na otázku: „Investujete 1000 Kč je lepší výnos 120 Kč nebo 15%?“ Lidé s velmi dobrým sebehodnocením v odpovědi na 100% obstáli. Osoby s neuspokojivým sebehodnocením provedly 100% chybný výpočet.

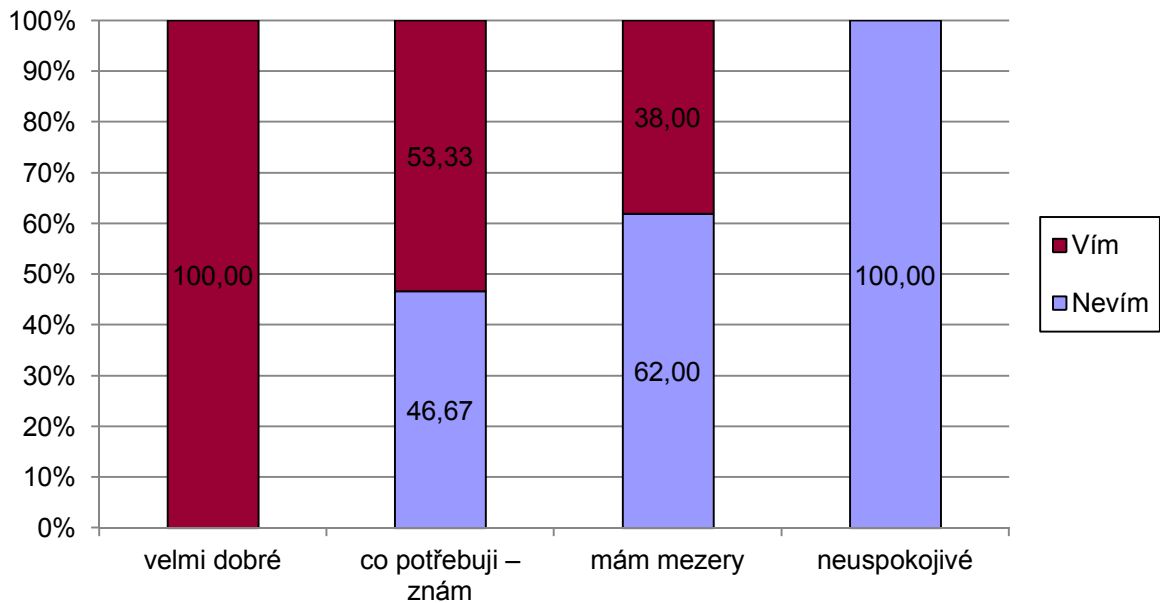
Graf 17. Platba stravného se opakuje každý měsíc ve stejné výši, jak by bylo možné zajistit, abychom nemuseli pokaždé platbu zadávat? Vyhodnocení dle vzdělání, $n=130$ [Zdroj: vlastní]

Na otázku č. 6 – „Platba stravného se opakuje každý měsíc ve stejné výši, jak by bylo možné zajistit, abychom nemuseli pokaždé platbu zadávat?“ **Počet správných odpovědí v jednotlivých kategoriích roste úměrně se stupni vzdělání, podobně jako u předchozích vědomostních otázek.**

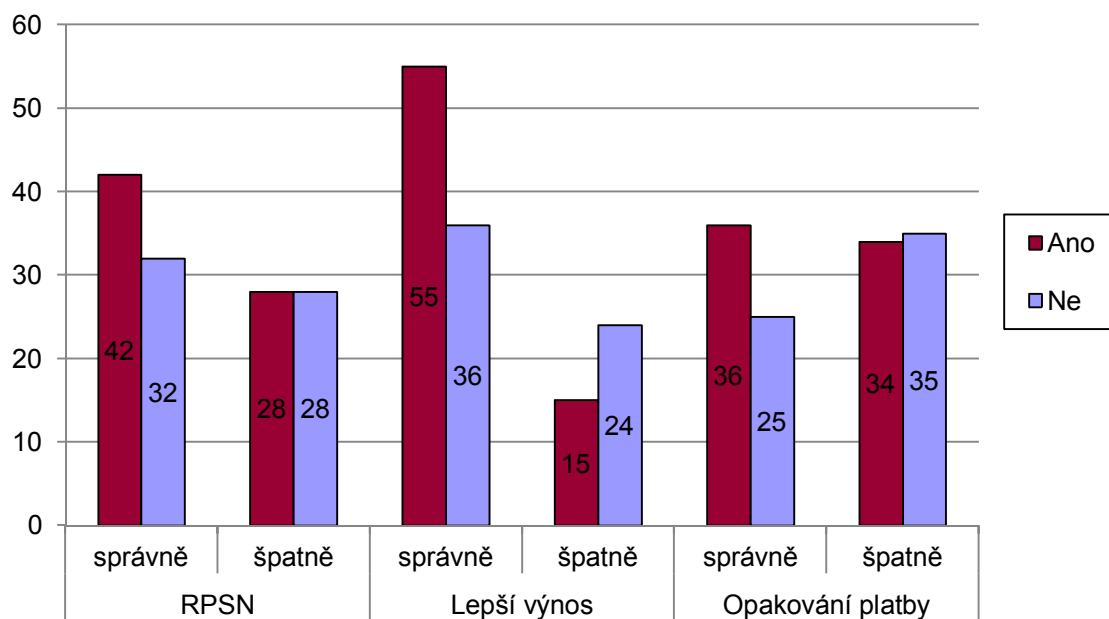
Graf 18. Platba stravného se opakuje každý měsíc ve stejné výši, jak by bylo možné zajistit, abychom nemuseli pokaždé platbu zadávat? Vyhodnocení dle věku, n=130[Zdroj: vlastní]

Opět podobná situace jako u grafu č. 12. Osoby zastupující věkovou kategorii pod 20 let neznaly odpověď. Od hranice 20 let byli osoby mladší ve znalostech platebního styku úspěšnější. Se vzrůstajícím věkem opět jejich orientace v otázce byla slabší.

Graf 19. Platba stravného se opakuje každý měsíc ve stejné výši, jak by bylo možné zajistit, abychom nemuseli pokaždé platbu zadávat? Dle sebehodnocení úrovně znalostí, n=130[Zdroj: vlastní]

Úroveň sebehodnocení respondentů opět koresponduje se správnými i chybnými odpověďmi podobně jako u grafu č. 13 a č. 16.

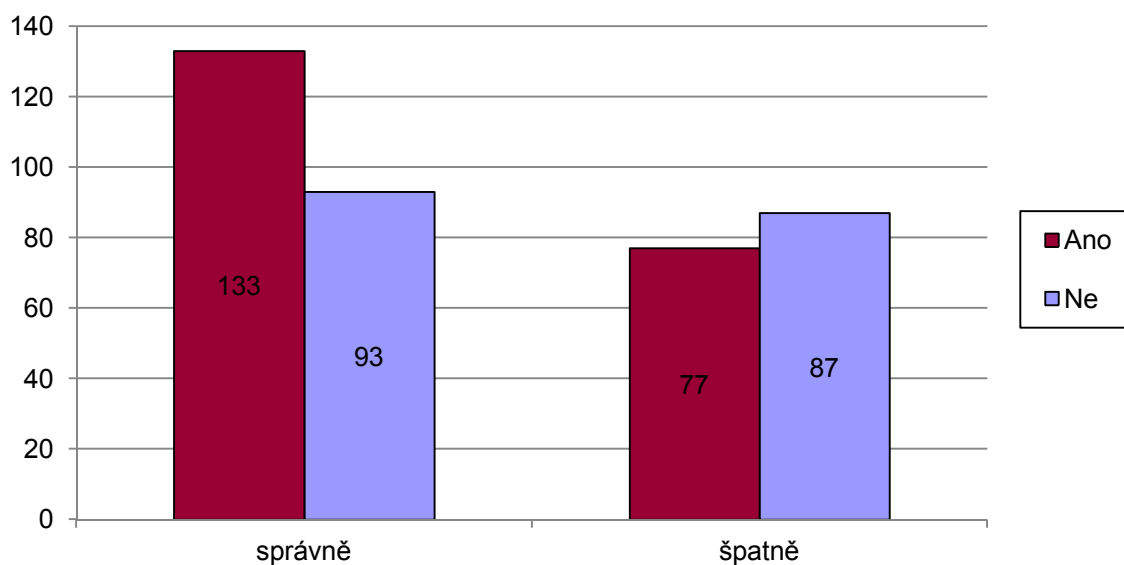
*Graf 20 Počty správných a chybných odpovědí na vědomostní otázky č 4, č. 5, č. 6
Dle projeveného zájmu o nové informace v oblasti finanční gramotnosti, n=390[Zdroj:
vlastní]*

Graf č. 20 znázorňuje počty vybraných správných a chybných odpovědí v jednotlivých vědomostních otázkách č. 4 – č. 6. Červené sloupce pod heslem „Ano“ zobrazují uchazeče, kteří měli zájem o další informace v oblasti finanční gramotnosti, modré sloupce pod heslem „Ne“ respondenty, kteří zájem o tyto informace neměly.

Osa x je rozdělena na jednotlivé otázky a ty pak ještě na správné a špatné odpovědi, osa y představuje počty odpovědí.

Ze zobrazení je patrné, že lidé s projeveným zájmem o další informace odpovídali lépe než respondenti, kteří tento zájem neprojevali.

Což potvrzuje i další graf.

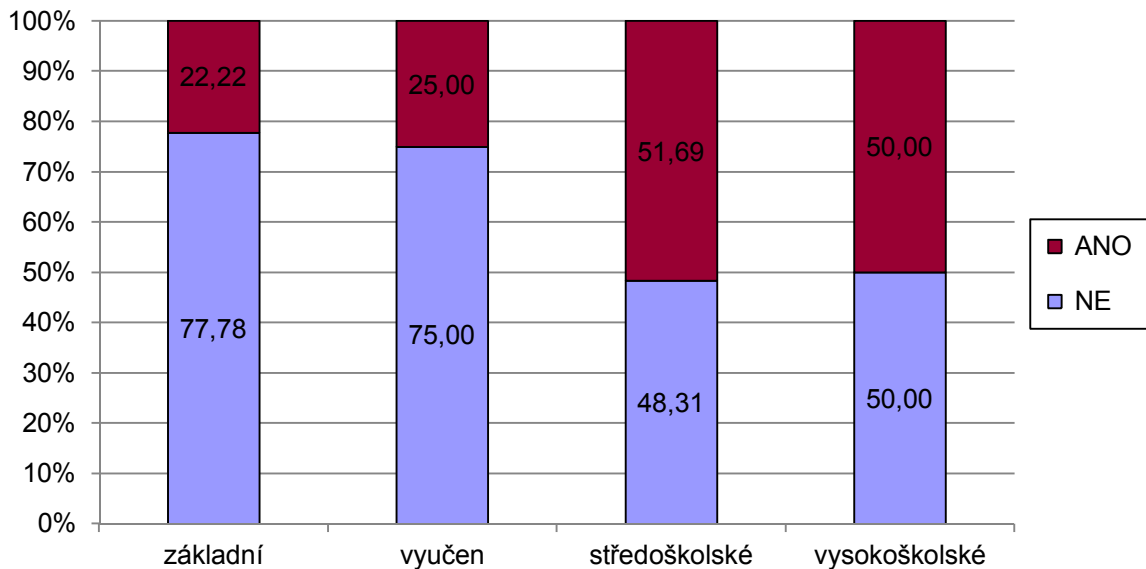
Graf 21. Celkový počet správných a chybných odpovědí na vědomostní otázky č. 4, č. 5, č. 6
Dle projeveného zájmu o nové informace v oblasti finanční gramotnosti, $n=390$ [Zdroj:
vlastní]

Graf č. 21 zobrazuje celkový počet správných a chybných odpovědí v jednotlivých vědomostních otázkách č. 4 – č. 6. Červené sloupce pod heslem „Ano“ zobrazují uchazeče, kteří měli zájem o další informace v oblasti finanční gramotnosti, modré sloupce pod heslem „Ne“ respondenty, kteří zájem o tyto informace neměly.

Na ose jsou znázorněny správné a špatné odpovědi, osa y představuje součty všech odpovědí.

Ze zobrazení je patrné, že lidé s projeveným zájmem o další informace odpovídali lépe než respondenti, kteří tento zájem neprojevali.

8.2.6 Potíže

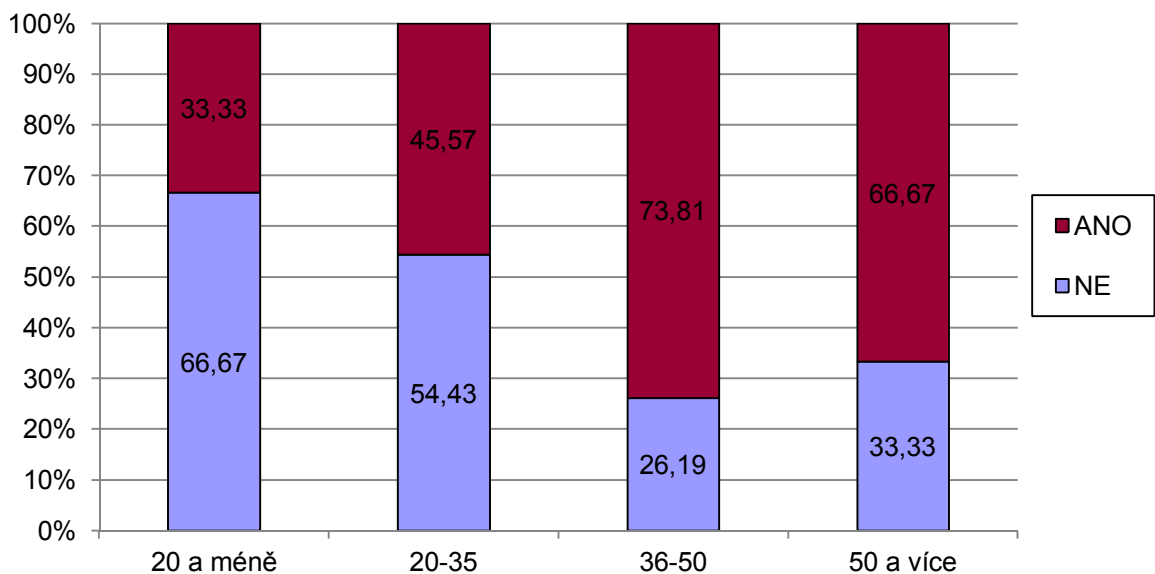

Graf 22. Dostal/a jste se někdy do potíží, které vedly k nezaměstnanosti nebo sociálnímu vyloučení? Vyhodnocení dle vzdělání, n=130[Zdroj: vlastní]

Graf č. 22 znázorňuje procentní rozložení odpovědí „Ano – Ne“ v jednotlivých skupinách dle vzdělání na otázku: „Dostal/a jste se někdy do potíží, které vedly k nezaměstnanosti nebo sociálnímu vyloučení?“ Červené sloupce pod heslem „Ano“ zobrazují uchazeče, kteří se do takových potíží dostali, modré sloupce pod heslem „Ne“ respondenty, kteří se v takové situaci nenacházeli nebo ji nepřiznali.

Osa x je rozdělena dle typů dosaženého vzdělání, osa y zobrazuje procenta.

Z grafu je patrné, že se do **finančních potíží, které vedly k nezaměstnanosti nebo sociálnímu vyloučení dostali lidé spíše s vyšším, tj. středoškolským a vysokoškolským vzděláním.**

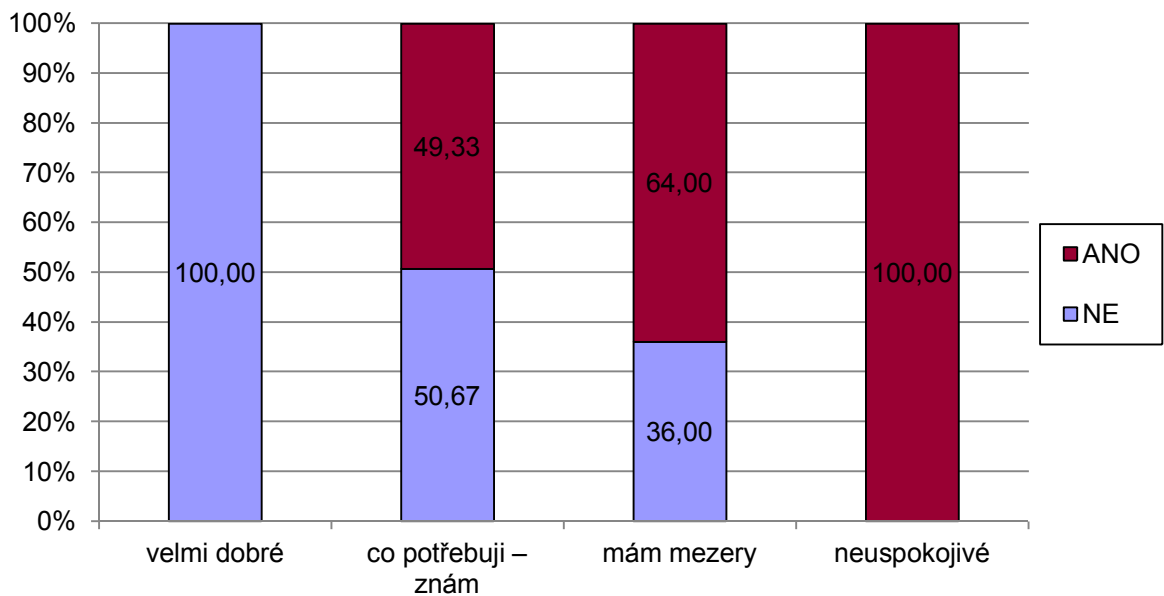

Graf 23. Dostal/a jste se někdy do potíží, které vedly k nezaměstnanosti nebo sociálnímu vyloučení? Dle věku, n=130[Zdroj: vlastní]

Graf zobrazuje procentní rozložení odpovědí „Ano – Ne“ v jednotlivých nastavených věkových kategoriích na otázku: „Dostal/a jste se někdy do potíží, které vedly k nezaměstnanosti nebo sociálnímu vyloučení?“ Červené sloupce pod heslem „Ano“ zobrazují uchazeče, kteří se do takových potíží dostali, modré sloupce pod heslem „Ne“ respondenty, kteří se v takové situaci nenacházeli nebo ji nepřiznali.

Osa x je rozdělena dle věkových kategorií, osa y zobrazuje procenta.

Z grafu lze vyčíst, že se do **finančních potíží, které vedly k nezaměstnanosti nebo sociálnímu vyloučení, dostali lidé nejčastěji ve věkové kategorii 36 – 50 let, dále pak respondenti z věkové skupiny 50 a více.**

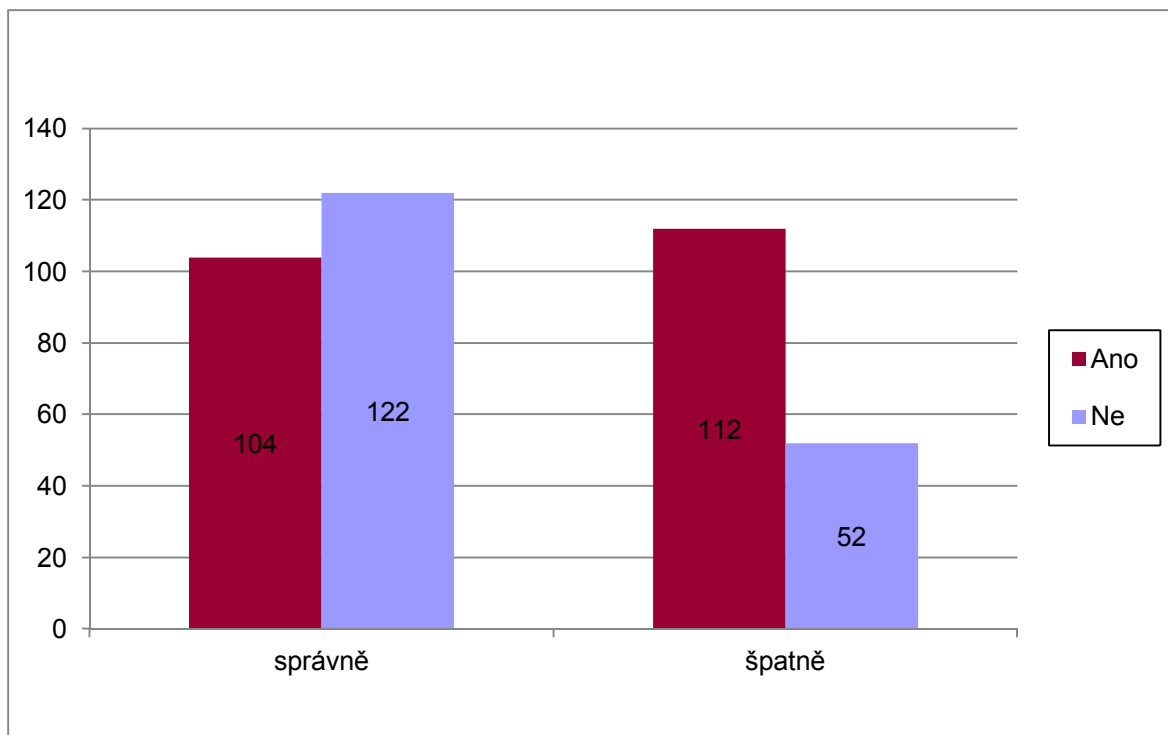

Graf 24. Dostal/a jste se někdy do potíží, které vedly k nezaměstnanosti nebo sociálnímu vyloučení? Dle sebehodnocení úrovně znalostí, $n=130$ [Zdroj: vlastní]

V grafu jsou znázorněné odpovědi v procentech „Ano – Ne“ dle sebehodnocení úrovně finančních znalostí v otázce: „Dostal/a jste se někdy do potíží, které vedly k nezaměstnanosti nebo sociálnímu vyloučení?“ Červené sloupce pod heslem „Ano“ zobrazují uchazeče, kteří se do takových potíží dostali, modré sloupce pod heslem „Ne“ respondenty, kteří se v takové situaci nenacházeli nebo ji nepřiznali.

Osa x je rozdělena dle nastavených stupňů známkování 1-4, osa y zobrazuje procenta.

Z grafu je patrné, že **respondenti s vyšším sebevědoměním svých finančních znalostí se do potíží nedostali, zatímco lidé s horším sebehodnocením ano.**

Graf 25. Celkový počet správných a chybných odpovědí na vědomostní otázky č. 4, č. 5, č. 6 Dle přiznaných potíží, $n=390$ [Zdroj: vlastní]

Graf č. 25 zobrazuje **celkový počet správných a chybných odpovědí** v jednotlivých vědomostních otázkách č. 4 – č. 6. Červené sloupce pod heslem „Ano“ zobrazují uchazeče, kteří se dostali do potíží, modré sloupce pod heslem „Ne“ respondenty, kteří finanční problémy neměli, nebo je nepřiznali.

Na ose jsou znázorněny správné a špatné odpovědi, osa y představuje součty všech odpovědí.

Ze zobrazení je patrné, že **lidé bez finančních potíží odpovídali lépe než respondenti, kteří potíže přiznali.**

Na základě zjištění potřeby vzdělávání FG a vyhodnocení rodinného rozpočtu jako nejžádanějšího zaměření kurzů, byla požádána o rozhovor finanční poradkyně. Záznam z rozhovoru s ní nabízí další kapitola.

9 VÝSTUPY ZE STRUKTOROVANÉHO ROZHOVORU S FINANČNÍ PORADKYNÍ

Dne 20. března 2011, byl uskutečněn rozhovor s finanční poradkyní ing. Ivou Příkrylovou. Paní Příkrylová se ve svém povolání zabývá rodinným poradenstvím a také již byla několikrát požádána o přednášku na téma „finanční gramotnost“ na Obchodní akademii ve Zlíně.

9.1 Na jaké skutečnosti, bychom si při správě svých financí měli dávat především pozor?

- Lákadla i z finančních ústavů, **nejen nebankovní úvěrové společnosti nabízí nevhodné podmínky.**
- RPSN 260% i takový produkt existuje na trhu.
- Dávat si **pozor na znění úvěrových smluv.** Případy, kdy si dlužník vypůjčí 80 tisíc Kč, ale ve smlouvě je uvedena dlužná částka 100 tis. Kč, nejsou ojedinělé.
- **Průběžně kontrolovat podmínky a termíny smluv,** například doložení dokladů o kolaudaci apod. Nebankovní subjekt může mít v dohodě při neplnění podmínek smlouvy zesplatnění celé pohledávky, např. k 31. 12. 2011 zaplatíte 2 mil. Kč. (Nedoložení dokladů v termínu může u některých subjektů znamenat nedodržení podmínek dohody)
- **Dodržovat včasné placení svých závazků.** Například telefonů po splatnosti – pro takovou drobnost jako nezaplacených 200 Kč za telefon se může občan dostat do registru dlužníků (jak bankovního, tak i nebankovního). Díky i drobnému, krátkodobému zápisu v registru dlužníků, může mít tato osoba v budoucnu problém s poskytnutím hypotéky. Banka řeší takovou situaci zvýšením sazby nebo neposkytne klientovi hypotéku vůbec. Občan je nucen odejít hledat podobné produkty mimo bankovní sektor, který je rizikovější, je zde více záluždností, teoreticky platí víc a začíná koloběh dlužníků.

9.2 Jak bychom měli co nejefektivněji hospodařit se svými penězi?

Rozdělením financí na dvě oblasti:

1. Pojištění.
2. Rezervy.

9.2.1 Pojištění

- Odpovědnosti za škodu,
- osob,
- majetku.

Hlavní zásady při uzavírání pojistných smluv:

Uzavírat pojistky, jen takového druhu, abychom měli pokryta **reálná rizika**, která vyplývají z našich potřeb a způsobu života. Tzn. neuzavírat pojistku na rizika, která by mohla nastat, ale na ta, jež skutečně existují.

Pojistné smlouvy **slouží čistě k pojištění, ne jako spořicí účty.**

9.2.2 Rezervy

Rozdělení rodinných financí:

- okamžité rezervy,
- krátkodobé rezervy,
- střednědobé rezervy,
- dlouhodobé rezervy.

9.2.2.1 Okamžité rezervy

Běžný účet, zhodnocení 0,02%. Zboží denní spotřeby a platby, jež spotřebovávám **během měsíce**. Naučit se pracovat s internetovým bankovníctvím a jeho nástroji.

9.2.2.2 Krátkodobé rezervy

Spořicí účty – úspory **do 1 roku**, zhodnocení 1,5% – 2%. Založení a vedení účtu zdarma, kdykoliv dostupné peněžní prostředky, k dispozici do dvou pracovních dnů. (Dobré i pro rozmyšlení nákupu, neděláme ukvapená rozhodnutí.) Pořizujeme z něj větší nákupy, např. spotřebiče, dovolenou apod.

9.2.2.3 Střednědobé rezervy

- Spoření **na 6 let**.
- **Stavební spoření**, stále zhodnocení 4%, preference, jistota.
- **Dluhopisové fondy** (i státní), zhodnocení 4% – 5% max., nevýhoda – nemusí jít rychle vybrat.

9.2.2.4 *Dlouhodobé rezervy*

- **10 let a více.**
- **Akciové fondy** (ne nákup akcií)
- **Penzijní připojištění**, konzervativní a dlouhodobé. (Ve věku 55 a více se může jednat o spoření střednědobé, s lepším zhodnocením.)

Tímto rozhovor s finanční odbornicí končí a následuje záznam z interview o realizaci vzdělávání FG v praxi.

10 VÝSTUPY ZE STRUKTOROVANÉHO ROZHOVORU SE ZAMĚSTNANKYŇEMI PORADENSTVÍ ÚŘADU PRÁCE ČR

Dne 20. června 2011, byl uskutečněn rozhovor se zaměstnankyněmi poradenství a zprostředkování Úřadu práce České republiky (dále jen ÚP), jména nejsou záměrně uvedena.

Dle Národní strategie finančního vzdělávání, se v roce 2011 měli ve finanční gramotnosti vzdělávat zaměstnanci ÚP. Byla tato akce realizována?

Zatím nic takového realizováno nebylo, nemáme ani nic avizovaného.

Vzhledem k aktuálnosti tématu, zabýváte se v poradenských činnostech finančním vzděláváním?

Ano, v rámci projektu „Vzdělávejte se pro růst - rekvalifikace“, který umožňuje financovat také poradenské činnosti, jsme uskutečnili letos na jaře poprvé dva kurzy finančního vzdělávání. Jednalo se o týdenní poradenství v rozsahu 24 hodin teorie a 1 hodiny individuálního poradenství. Vyučující přijela přímo k nám na ÚP, školení bylo uskutečněno v naší učebně.

Jaké uchazeče a kolik jste pro tento typ vzdělávání vybrali a co bylo hlavním tématem?

Byli vytipováni uchazeči, kteří při individuálním pohovoru přiznávali finanční problémy, proto i v tomto kurzu bylo často diskutováno, co dělat, abychom se do finančních problémů nedostali a hlavně, jak se zachovat a jaké kroky podniknout pokud již nastaly. V každém kurzu bylo 15 posluchačů. Zájem převyšoval nabídku.

Jaké komunikační prostředky jste zvolili k obeznámení s probíhajícím kurzem?

Vytiskli jsme letáčky, které jsme umístili na nástěnky, také jsme tyto rozdávali vytipovaným osobám při osobním pohovoru.

S jakým zájmem a výsledkem jste se setkali?

Zájem a závěrečné hodnocení kurzu bylo nečekané. Lidé hodnotili přínos i průběh kurzu velmi kladně. Nezaznamenali jsme jediný negativní ohlas. Mnoho z nich vyjádřilo v závěrečném hodnocení kurzu přesvědčení, že se znalostmi, které získali, by se nikdy do svých potíží nedostali.

11 STĚŽEJNÍ ZÁVĚRY A OVĚŘENÍ HYPOTÉZ

11.1 Hlavní zjištění

11.1.1 Sebehodnocení – nejčastější známka „2“

Respondenti **hodnotili své znalosti ve finanční oblasti nejčastěji známkou „2“** – Co potřebuji, znám a to 58% dotázaných. 38% osob konstatovalo: „Mám určité mezery“ – známka „3“. Pouhá 2% dotazovaných uvedla hodnocení „Velmi dobré znalosti“ a také „Neuspokojivé. Celkové průměrné sebehodnocení „2,43“. Lépe ohodnotili své znalosti dotazování s vyšším vzděláním, a lidé ve věkových hranicích 20 a méně, 20-35 let, také ti, jež projeví zájem o další vzdělávání v této oblasti.

11.1.2 Zájem o nové informace převládá

Zájem o stanovenou oblast převýšil nezájem 54% – 46%. Ve skupinách se středoškolským a vysokoškolským vzděláním, převládá zájem nad nezájmem. Ochotu se vzdělávat projeví téměř všechny věkové kategorie, převaha nezájmu zavládla pouze ve skupině 36–50 let. Markantní rozdíl byl v přístupu mužů a žen, podíl mužů v ochotě se dále vzdělávat činil 35%, zatím co ženy tvořily plných 65% osob přístupných novým informacím. Mimo jiné zájem o kurzy potvrdily i pracovnice poradenství UP. Tyto v rozhovoru uvedly, že ve chvíli, kdy byly uchazečům nabídnuty konkrétní informace a termín vzdělávání finanční gramotnosti, projeví **výraznou a nečekávanou ochotu účastnit se kurzu**.

11.1.3 Téma – zvítězil „Rodinný rozpočet“

Témata dle pořadí projeveného zájmu od 1 – 4

1. Rodinný rozpočet – 1,74
2. Oddlužení – 2,47
3. Investování volných peněžních prostředků – 2,7
4. Jak využívat nabídek a služeb peněžních ústavů – 3,09

Rodinný rozpočet, byl nejlépe ohodnoceným tématem, známka „1,74“. Zároveň byl i top tématem napříč vzděláním a věkovými kategoriemi. Výjimku tvořili vysokoškolsky vzdělaní respondenti, kteří uvedli na stejné úrovni téma: „Investování volných peněžních prostředků“. „Oddlužení, se do top témat neprobojovalo, přesto své velmi dobré ohodnocení získalo díky často udělovanému 2. pořadí.

11.1.4 Vědomostní otázky

Lidé umí počítat procenta, mají povědomí o tom, co je RPSN, ale neumí používat nástroje platebního styku.

Na otázku č. 4 „Víte co je to RPSN?“ **znalo odpověď 57%** dotazovaných.

Na otázku č. 5 „Investujete 1000 Kč je lepší výnos 120 Kč nebo 15%?“, odpovědělo správně **70%** dotazovaných.

Na otázku č. 6 „Platba stravného se opakuje každý měsíc ve stejné výši, jak by bylo možné zajistit, abychom nemuseli pokaždé platbu zadávat?“, prokázalo dobré znalosti **pouze 47%** respondentů

Na vědomostní otázky č. 4, 5, 6. Celkově **lépe odpovídali lidé se středoškolským a vysokoškolským vzděláním**, dotazování ve věkových hranicích **20 – 50 let**, také lidé se **zájmem o další vzdělávání** a Ti co se **nedostali do finančních problémů**.

Na výše uvedené otázky lidé odpovídali **v souladu se svým sebehodnocením**. Správné a špatné odpovědi korespondovali úrovni sebehodnocení.

Přes toto zjištění, existovala jedna výjimka, **mladí lidé pod 20 let, přeceňovali své síly**. Věkovou kategorii pod 20 let tvořili pouze tři reprezentanti, ohodnotili své znalosti ve finanční oblasti nevyšší známkou ze všech věkových skupin a to „2,33“, přesto zcela neznali správnou odpověď na otázku o RPSN, ani jak zadat platbu. Uměli spočítat pouze procenta.

11.1.5 Finanční potíže 55% dotazovaných

Do finančních potíží, které vedly k nezaměstnanosti, nebo sociálnímu vyloučení se někdy dostalo 55% respondentů. Ukázalo se, že se jedná převážně o **středoškolsky a vysokoškolsky vzdělané lidi** ve věkovém rozmezí **36 – 50 let**. **Úroveň sebehodnocení korespondovala** s tím, zda respondenti řešili nebo neřešili závažné finanční obtíže. Lidé bez finančních potíží odpovídali na vědomostní otázky lépe než respondenti, kteří potíže přiznali.

11.2 Ověření hypotéz

Na základě provedeného hlavního zjištění bylo provedeno následující ověření hypotéz:

1. Lidé se hodnotí průměrnou známkou 2, ale přeceňují své znalosti.

Tato hypotéza byla vyvrácena, lidé hodnotili své znalosti průměrnou známkou 2,43, stupeň jejich sebehodnocení poměrně korespondoval s celkovou úrovní vědomostí a mírou správných odpovědí.

2. Dotazovaní budou nejčastěji volit jako téma vzdělávání „Rodinný rozpočet“.

Tento předpoklad se plně vyplnil, „Rodinný rozpočet“ byl zvolen jako top téma napříč spektrem vzdělání i věku.

3. Neznalost pojmů vede k nutnosti zavedení finančního vzdělávání.

Tato domněnka byla potvrzena. Bylo zjištěno, že 70% respondentů je schopno spočítat procenta, 55% má povědomí o RPSN, ale jen 47% umí používat nástroje platebního styku. Mimo tato zjištění výzkum odhalil, že lidé, kteří se dostali do finančních problémů, své znalosti finanční oblasti hodnotí horšími známkami, než respondenti, jež tyto problémy nevedli. Na vědomostní otázky odpovídali častěji chybně, než respondenti, jež se do finančních problémů nedostali.

Shrnutím hlavních zjištění a ověřením hypotéz byla naplněna praktická část a může být navržen projekt.

III. PROJEKTOVÁ ČÁST

12 PROJEKT KOMUNIKACE A STRUKTURA NÁPLNĚ VZDĚLÁVACÍHO MATERIÁLU

12.1 Úřad práce České republiky

*Obr. 2 Budova Úřadu práce ČR, krajská pobočka ve Zlíně, kontaktní pracoviště Kroměříž
[23]*

Úřad práce České republiky ustanovil zákon č. 73/2011 Sb. O Úřadu práce České republiky a o změně souvisejících zákonů. Účinnost zákona má platnost od 1. 4. 2011. Datem účinnosti se zrušují původní (okresní) úřady práce zřízené podle zákona o zaměstnanosti č. 435/2004 Sb.

Úřad práce je správním úřadem s celostátní působností. Organizačně je Úřad práce členěn na generální ředitelství a krajské pobočky. Obvody působení krajských poboček jsou shodné s územím krajů podle zákona č. 347/1997 Sb. Krajské pobočky se dále člení na kontaktní pracoviště. Kontaktní pracoviště vznikla reorganizací původních úřadů práce a jejich kontaktních míst. [24]

12.2 Činnosti úřadu práce ČR

Úřad práce ČR je orgán státní správy, v rámci své působnosti zpracovává koncepci vývoje zaměstnanosti, soustavně sleduje a vyhodnocuje situaci na trhu práce a přijímá opatření na ovlivnění nabídky a poptávky práce ve svých správních obvodech.

Poskytuje občanům informační služby v oblasti pracovních příležitostí, zejména o volných místech a situaci na trhu práce v České republice a zemích EU, ale také v zahraničí. Nabízí

poradenské služby pro zprostředkování vhodného zaměstnání, volbu povolání a rekvalifikace.

Uchazečům o zaměstnání poskytuje služby spojené se zprostředkováním vhodného zaměstnání, vyplácí podporu v nezaměstnanosti a podporu při rekvalifikaci. Může zabezpečit rekvalifikaci a poskytnout příspěvek na zřízení společensky účelného pracovního místa za účelem výkonu samostatné výdělečné činnosti.

Zaměstnavatelům nabízí poradenské a informační služby v oblasti pracovních příležitostí, vyhledává na volná pracovní místa uchazeče a zájemce o zaměstnání. Může poskytnout příspěvky aktivní politiky zaměstnanosti a příspěvky na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Spolupracuje se zaměstnavateli při vytváření pracovních podmínek a pracovních míst pro osoby se zdravotním postižením.

Osobám se zdravotním postižením zabezpečuje pracovní rehabilitaci zaměřenou na získání a udržení vhodného zaměstnání. Může poskytnout příspěvek na vytvoření a provoz chráněného pracovního místa, pokud se tyto osoby rozhodnou vykonávat samostatnou výdělečnou činnost.

Cizincům uděluje povolení k zaměstnávání v České republice.

Ostatní činnosti Úřadu práce ČR:

- účastní se mezinárodních projektů a programů v oblasti trhu práce,
- vykonává kontrolní činnost na úseku zaměstnanosti,
- povoluje výkon umělecké, kulturní, sportovní, nebo reklamní činnosti dítěte,
- sleduje plnění povinného podílu zaměstnávání osob se zdravotním postižením,
- vyplácí mzdové nároky zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele,
- vyplácí dávky státní sociální podpory. [23]

12.3 Základní údaje

Úřad práce České republiky

Karlovo náměstí 1, 128 01 Praha 2 – Nové Město

IČO 72496991

Tel.: 950 130 111

Bankovní spojení: ČNB pobočka Brno 25220691/0710

Datová schránka: xryzps4 [24]

Obr. 3. Logo Úřadu práce ČR [25]

12.4 SWOT analýza jako výchozí materiál pro vzdělávání FG

Tab. 12. SWOT analýza pro projekt FG

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> – Zájem uchazečů se vzdělávat podpořený pilotními kurzy. – Výborný ohlas na uskutečněné vzdělávání. – Přiměřené sebehodnocení uchazečů o zaměstnání ve znalostech finanční oblasti. – Dobré PR s veřejností, ÚP jako zavedená organizace. – Zkušenosti ÚP z jiných projektů. – Možnost využití stávajícího zařízení ÚP – učebny, zařízení aj. 	<ul style="list-style-type: none"> – Menší chuť vzdělávat se u rizikových skupin. – Nízká znalost pojmů. – Velký počet uchazečů o zaměstnání s finančními problémy. – Nedostatek kvalitních lektorů a nutnost jejich vyškolení.
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> – Existence NSFV, zapojení více institucí do programu (obce). – Podpora projektů z OP LZZ a možnost čerpání finančních prostředků. – Zvýšení FG uchazečů o zaměstnání. – Lepší uplatnění na pracovním trhu. – Zlepšení socioekonomického klimatu v ČR. – Outplacement – Propouštění pracovníků ekonomických středisek, využití jejich ekonomického myšlení, možné a snadné přeškolení na lektory FG. 	<ul style="list-style-type: none"> – Relativně krátká doba na realizaci projektu (konec čerpání 2013) – Probíhající reorganizace ÚP ČR – Loby na MPSV (Některé finanční instituce nabízející nevýhodné podmínky, nemají zájem o FG občanů) – Náhrada poradenských služeb ÚP ČR outsorsingovými službami (loby vzdělávacích agentur) – Neochota uchazečů o zaměstnání se vzdělávat, dlouhodobá nepřítomnost lektorů

Zdroj: vlastní

12.5 Koncepce komunikace

12.5.1 Kam je směřováno – čeho dosáhnout.

Na základě provedeného sociologického výzkumu, aktuálnosti a potřebě finanční gramotnosti občanů pro společnost, navrhuji **komunikovat samostatný projekt** financovaný z OP LZZ.

12.5.2 Co je nutno udělat – jakou použít strategii.

Vypracovat projekt, projednat s řídicím orgánem MPSV, zabezpečit na dané období učebny a zaškolit lektory. Jednat se starosty obcí.

12.5.3 Náplň sdělení (co, jak a kdy).

Informovat především uchazeče o zaměstnání, dále pak obce a širokou veřejnost o možnostech vzdělávání finanční gramotnosti na Úřadě práce ČR ve Zlínském kraji.

12.5.4 Vyhodnocení komunikace.

Informovat o provedených informačních a propagačních aktivitách v monitorovacích zprávách. Hlavní indikátor úspěšnosti projektu **min. 2400 proškolených** osob ve FG.

12.5.5 Prostředky a média.

Publicitou se bude v realizačním týmu zabývat **koordináční manažer**.

Především je **nutno zajistit**:

- Dodržování „Povinného minima publicity „OP LZZ“ viz kapitola. 5.5.3
- Označení školících místností projektu nebo označení všech věcí spolufinancovaných z OP LZZ prvky povinného minima publicity OP LZZ.
- Vložení stručné prezentace projektu na webové stránky **www.esfcr.cz**. [20, str. 9]

Internet

Tato povinná prezentace se nachází v kapitole 12.6 této práce.

Projekt by mohl být po dohodě s realizátory stránek **prezentován také na stránkách**:

<http://www.dostdobrasance.cz/cs/financni-gramotnost/informace-projektu.php>, kde se nachází prezentace projektů FG – „Dost dobrá šance“ bývalých Úřadů práce v Mostě a Os-

travě. Nyní tyto stránky vykazují stagnaci, což je trochu škoda. Po menších grafických úpravách prvků povinného minima publicity a vložení možnosti „Další projekty FG“ by mohl tento portál obsahovat projekty FG bývalých úřadů práce i nového stávajícího ÚP ČR.

Logo projektu „Finanční gramotnost za lepší společnost“

Obr. 4. Logo navrhovaného projektu „Finanční gramotnost za lepší společnost“ [27, 28]

Logo projektu umožní dobře **rozeznat projekt od ostatních aktivit**, je v něm obsažena symbolika společnosti, na kterou svítí slunce. Z obrázku vyzařuje optimismus a nadšení. Zároveň je zachována kontinuita zobrazení FG z předchozích projektů. Další sdělení vyplývající z obrázku – finanční gramotnost je užitečná pro všechny. Navrhují používat při veškeré prezentaci projektu, zejména na tištěných materiálech.

Tištěné materiály

V rámci projektu „Finanční gramotnost za lepší společnost“ budou vytištěny:

- plakáty a informační letáky,
- školící a informační materiály pro účastníky kurzů a poradenství,
- osvědčení o absolvování kurzů.

Na dodávku tištěných materiálů a propagačních předmětů bude vyhlášeno výběrové řízení, z jeho výsledků bude zaručena nejnižší cena na trhu, jednotná po celou dobu projektu. Tisk proběhne v několika etapách dle potřeb.

Plakáty ponесou základní informace o konání a existenci projektu „Finanční gramotnost za lepší budoucnost. Budou umístěny na nástěnkách a informačních panelech jednotlivých kontaktních pracovišť ÚP ČR Zlínského kraje. Na vstupních dveřích do budovy a před učebnami FG. Období začátku roku je výbornou příležitostí komunikovat se starosty obcí. (Podpisování smluv s obcemi o veřejně prospěšných pracích) Je možno využít příležitost a při minimálních nákladech a námaze předat při osobním setkání plakáty k vylepení v obcích a informační letáky. Případně dohodnout předběžnou spolupráci na projektu.

Informační letáky se stanou nosiči aktuálních dat, budou informovat o konkrétních kurzech a poradenských službách, mohou být oboustranné s tím, že na zadní straně letáčku by bylo umístěno „Desatero odpovědného zadlužování“ (viz. Kapitola 12.9 „Nástin obsahu kurzů“). Jejich šíření bude převážně interní při individuálních pohovorech a práci s klienty, bude přesně zaměřeno na potencionální účastníky školení.

Osvědčení o účasti bude spíše symbolické a stane se spíše potvrzením účasti o nabytých znalostech ve FG.

Komunikace s médii

Veřejnost bude informovaná o aktivitách projektu pomocí **tiskových zpráv** o zahájení projektu, zajímavých meznících, (např. jak se projekt rozběhl, naplnění indikátorů apod.) jeho ukončení apod.

Mimo tiskové zprávy v oblastním tisku, budou zahájena jednání s redakcemi regionálních týdeníků, zda by měli zájem o **pravidelný seriál** sestavený z nejčastějších a nejpálčivějších otázek z finančního poradenství.

Reportáže v **regionální televizi** budou iniciovány zasláním tiskových zpráv.

Propagační předměty

V rámci projektu budou pořízeny **sešity a pera** pro účastníky seminářů a také pro spolupracující osoby, dále **samolepky** na dokumenty k projektu, **vlajky a loga** s povinnými prvky do učeben.

12.6 Stručný popis projektu

Stručný popis projektu odpovídá povinnému minimu publicity, dle šablony na stránkách: <http://www.esfcr.cz/>. [18]

Název projektu: Finanční gramotnost za lepší společnost

Registrační číslo: CZ.1.04/2.1.00/bude přiděleno

Částka: 10 000 000,00 Kč

Doba realizace projektu: 1. leden 2012 až 30. červen 2013

Popis projektu

Projekt je zaměřen na vzdělávání uchazečů o zaměstnání v oblasti finanční gramotnosti ve Zlínském kraji. V době hospodářské recese je jeden ze sociálních problémů dneška neschopnost dostát svým finančním závazkům v důsledku neznalosti, nedostatku informací nebo špatné orientace v oblasti financí. Uchazečů o zaměstnání s nařízenou exekucí stále přibývá. Kurzy budou zaměřeny zejména na témata: rodinného rozpočtu (prevence) a oddlužení (důsledky). Obsah bude volen lektorem v závislosti na struktuře a potřebách posluchačů jednotlivých seminářů. Školení budou probíhat v učebnách na Úřadu práce ČR ve Zlínském kraji na jednotlivých kontaktních pracovištích – Kroměříž, Uherské Hradiště, Vsetín a Zlín. Vyhrazené učebny budou v období projektu plně k dispozici potřebám výuky finanční gramotnosti, včetně vybavení, které tuto výuku usnadní, jako je PC, projektor, promítací plátno, tabule. Provoz těchto místností bude plně hrazen z provozních prostředků Úřadu práce ČR. Absolventi získají teoretické znalosti, které budou procvičeny na praktických příkladech. Získané znalosti by měly přispět k lepší orientaci a dovednostem ve finanční oblasti, zmírnit dopady a prevenci možného sociálního vyloučení a pomoci tak k lepšímu uplatnění na trhu práce. Na základě dobrého ohlasu a zkušenosti s podobným vzděláváním, budou semináře 5 denní s 5 hodinami výuky denně, minimální počet uchazečů v jednom kurzu 10, maximální 15. Mimo tato školení bude k dispozici individuální poradenství, účastníci kurzu budou mít přednostní právo na jednu hodinu této služby. Vše v závislosti na vytížení těchto osobních poradců. Dojíždějícím uchazečům lze proplatit jízdné. Současně bude rozvíjena spolupráce s dalšími partnery zejména obecními úřady ve Zlínském kraji. Odlehlým obcím bude poskytnuta možnost, informovat své nezaměstnané občany o finančním vzdělávání, s možností dojíždění lektora do obce. Při poskytnutí potřebných prostor k výuce ze strany obecního úřadu. Projekt bude komunikován prostřednictvím tištěných materiálů, internetu, tiskových zpráv a na ně navazujícího regionálního zpravodajství, seriálů v oblastním tisku, jako doplněk bude pořízen propagační materiál.

Cíle projektu

Hlavním cílem projektu je proškolit uchazeče o zaměstnání v problematice FG.

Dílčí cíle

- Studium zpracovaných učebních a studijních materiálů umožnit klientům upevnit a rozšířit získané základní znalosti z kurzů kdykoli i po jeho absolvování.
- Prostřednictvím finanční poradny poskytovat pomoc překonat stresující situaci v životě.
- Umožnit nezaměstnaným občanů prevenci předlužení formou vzdělávacích a poradenských akcí finanční gramotnosti a zajistit jim tak jeden ze základních předpokladů pro jejich udržení na legálním trhu práce.
- Zkvalitnění a rozšíření služeb úřadu práce směrem k uchazečům o zaměstnání.
- Posílit flexibilitu osob a motivaci k hledání nového zaměstnání.

Cílové skupiny

Aktivity projektu jsou určeny pro osoby krátkodobě i dlouhodobě nezaměstnané se základním a vyšším vzděláním, které jsou v evidenci ÚP ČR - krajské pobočky ve Zlíně a jemu místně příslušným kontaktním pracovištím.

Region

Zlínský kraj

Průběh

Projekt je realizován ve Zlínském kraji na jednotlivých kontaktních pracovištích v rámci bývalých okresů Kroměříž, Uherské Hradiště, Vsetín a Zlín. Pro cílovou skupinu je připraven program finančního vzdělávání (na základech obecnosti, odbornosti a zacílení vymezených v NSFV), se zaměřením na rodinný rozpočet a oddlužení. Výuka bude zahrnovat tři oblasti získání informací, ověření nabytých vědomostí na příkladech a individuální poradenství v osobních financích. Proběhne cca 60 kurzů. Na každém pracovišti zabezpečí průběh vzdělávání a poradenství dva lektori. Ve Zlíně navíc jeden finanční manažer a jeden koordinační manažer, oba s krajskou působností. Finanční prostředky budou přidělovány počátkem každého roku, přímo úměrně délce projektu v daném období (tj. 2/3 prostředků v lednu 2012 a 1/3 v lednu 2013)

Výsledky

V rámci projektu bude vyškoleno minimálně 2400 osob (max. cca 3600), účastníkům kurzů bude v rámci školení poskytnuta hodina individuálního poradenství. Osobního poradenství se mimo školení účastní min. 1000 osob.

Mezinárodní spolupráce

Projekt nepředpokládá využití mezinárodní spolupráce.

Partneři

Projekt nemá partnera, případně dobrovolně Obecní a Městské úřady Zlínského kraje.

Realizátor projektu

Název: Úřad práce České republiky

IČ: 72496991

Ulice: Karlovo náměstí 1359 1

Město: Praha 2

PSČ: 128 01

Kontaktní osoba

Kontakt: Ing. Jan Novák, jan.novak@zl.mpsv.cz, tel.: 950130111

WWW: <http://portal.mpsv.cz>

12.7 Eliminace rizik

- *Nedostatek kvalitních lektorů a nutnost jejich vyškolení.*

Úřad práce ČR prochází od dubna 2011 organizačními změnami. První vlna propouštění zasáhla ekonomická střediska bývalých okresů a další je očekávána. Odchází kvalitní, kvalifikovaní lidé po 20 letech působení ve státní správě. V rámci outplacementu by bylo možno tyto zaměstnance přeškolit a pomoci tak nové nabídce služeb Úřadu práce České republiky.

- *Relativně krátká doba na realizaci projektu (konec čerpání 2013).*

Toto riziko je nízké a nejde ovlivnit, projekt může být vypsán i v dalším programovacím období.

- *Probíhající reorganizace ÚP ČR. (nedostatek prostoru na jiné problémy)*

- *Loby na MPSV (Některé finanční instituce nabízející nevýhodné podmínky, nemají zájem o FG občanů).*

Rizika nelze realizátorem projektu ovlivnit, snad jen působením na veřejné mínění zdůrazňováním významu FG pro společnost.

- *Náhrada poradenských služeb ÚP ČR outsorsingovými službami (loby vzdělávacích agentur).*

Tato varianta by byla finančně náročnější, na realizaci pro ÚP ČR méně náročná. Na uskutečnění vzdělávání FG uchazečů o zaměstnání by však neměla zásadní vliv. Projekt publicity by mohl být z větší části použit.

- *Neochota uchazečů o zaměstnání se vzdělávat.*

Celkový počet 32515 uchazečů evidovaných k 31. 3. 2011 eliminuje riziko neobsazenosti kurzů. Počet uchazečů v jednotlivých bývalých okresech k 31. 3. 2011 Kroměříž – 6696, Uherské Hradiště – 7426, Vsetín – 8961, Zlín – 9432. Statisticky i dle výsledků sociologického průzkumu zájmu o vzdělání FG by minimální počet 10 účastníků v každém kurzu měl být naplněn. [29]

- *Dlouhodobá nepřítomnost lektorů.*

Dlouhodobá nepřítomnost lektorů a tudíž nenaplnění indikátoru projektu (60 x vyškolit nejméně 10 osob) je eliminována dvěma lektory. A přítomností dalších dvou zaměstnanců v projektu v působnosti kraje (finanční manažer, koordinátor), kteří budou rovněž vyškoleni v oblasti financí pro případné zástupy.

12.8 Předběžný rozpočet projektu

Tab. 13. Předběžný rozpočet projektu, na období od 1.1.2012–30.6.2013

Popis nákladů	Částka
Mzdové náklady	5400000
SP a ZP	1836000
Celkem mzdy	7236000
Školení lektorů	300000
Cestovné lektorů	150000
Jízdní výdaje školených.	900000
Publicita	1414000
Výdaje celkem	10000000

Zdroj: vlastní

Finanční prostředky budou přidělovány rovnoměrně 2/3 v lednu 2012 a 1/3 v lednu 2013.

12.9 Nástin obsahu kurzů

Na základě provedeného sociologického průzkumu navrhuji jako téma kurzů „Rodinný rozpočet“ v kombinaci s „Oddlužením“ dle charakteru a potřeb posluchačů jednotlivých seminářů. Při výuce dodržovat principy obecnosti, odbornosti a zacílení.

12.9.1 Rodinný rozpočet

Cíl: Naučit účastníky školení **vytvořit rodinný rozpočet** a pravidelně s ním pracovat. Upozornit na jaké skutečnosti, si dávat při **správě svých financí především pozor**. Viz. „Kapitola 9.1.“ Jak bychom měli co nejefektivněji hospodařit se svými penězi? (Rozdělení financí na dvě oblasti: **pojištění, rezervy**). Viz. „Kapitola 9.2“ této práce. V neposlední řadě nastínit práci s platební kartou a internetovými bankovníctvím (zadávání a rušení plateb apod.)

Uvažování o rodinném rozpočtu je důležitou součástí principů osobních financí. Rodinný rozpočet je jedním z nástrojů, který napomáhá jednotlivci nebo rodině zvládnout požadavky na život v ekonomické realitě. Vyjasněný rozpočet napomáhá získat kontrolu nad svou finanční situací, předejít nahromadění dluhů, osobnímu bankrotu a podobným nepříjemnostem.

Samotné sestavení rodinného rozpočtu lze rozdělit do pěti částí

1. Soupis všech čistých příjmů

Prvním krokem při vytváření rozpočtu je vytvoření **seznamu všech měsíčních příjmů** (výplat, mezd, dávek). Pokud jsou některé příjmy získány za delší časové období, je nutné je přepočítat na příjmy za měsíc. Soupisem a sečtením všech příjmů se zjistí příjmová stránka rozpočtu, která limituje množství výdajů vyrovnaného rozpočtu.

2. Shrnutí všech měsíčních výdajů

Ve druhém kroku sestavování rozpočtu je zapotřebí shrnout vše, na co jsou peníze vynakládány. Nejprve je vhodné vytvořit **soupis pevných výdajů**. Tyto výdaje zahrnují platby, jako je nájemné, splátky hypotéky a spotřebních úvěrů, platba za rozhlas, televizi, elektřinu, vodu, telefony, bankovní poplatky, výdaje na dopravu nebo auto a další věci, které musíte zaplatit. Pokud se některé výdaje vyskytují méně často, je nutné je přepočítat na výdaje za měsíc.

Když jsou sepsány všechny placené účty, je zapotřebí sepsat další částky, **jejichž platby odpovídají měsíčním výdajům**. Sepisují se kolísající výdaje, jako jsou výdaje na nákupy (potravin, léků, oblečení, ...) nebo využívané služby. Sečtením všech položek se zjistí celkové měsíční výdaje.

Jiný způsob může spočívat v tom, že v průběhu času (např. jednoho měsíce) je zapisováno, na co všechno jsou peníze vynakládány. Zaznamenávat lze kupříkladu každodenní výdaje. **Na konci měsíce lze pak dílčí výdaje roztrždit do kategorií**, jako je zábava, jídlo, časopisy, knihy atd. K tomu, aby údaje odrážely skutečnost, se musí jednat o **typický, průměrný měsíc**. Mnozí mohou být překvapeni tím, jak velké sumy postupně po malých částkách utratí.

Na **výdajové straně** rozpočtu jsou také **pravidelně spořené částky**. Pravidelné spoření je odkládání peněz „pro strýčka příhodu“, vytvoření pojistné rezervy na neočekávané výdaje související s nepředvídatelnými událostmi, jako je porucha auta. Je to vlastně prevence před donucením k použití nákladných půjček, které mohou snadno narušit plánovaný rozpočet. Jaký podíl svých příjmů spořit závisí na mnoha faktorech, lze se setkat s různými doporučeními nebo názory. Jako hrubé orientační pravidlo řekněme, že bychom měli spořit **nejméně 3 % čistého příjmu**.

3. Určení, zda příjmy pokrývají stávající výdaje

Když je spočten rozdíl mezi příjmy a výdaji, zjistí se, zda jsou peníze akumulovány pro budoucí potřeby nebo jsou vytvářeny dluhy. **Základním pravidlem rozpočtu** je skutečnost, že **peníze, které přicházejí, se musejí rovnat penězům, které jsou utráceny**.

Jsou vaše příjmy větší než výdaje, nebo je tomu naopak? Jsou-li vaše výdaje větší než příjem, máte problém. Nutně musíte některé položky seškrtnat, některé výdaje zmenšit a minimalizovat, popřípadě nějakým způsobem dosáhnout zvýšení svých příjmů.

4. Přehodnocení a přizpůsobení výdajů

Samotné přehodnocení a přizpůsobení výdajů může být provedeno různými způsoby. Jeden způsob spočívá v rozdělení výdajů na výdaje nutné (nájemné, elektřina, voda, plyn) a výdaje zbytné (zábava, jídlo v restauracích, módní oblečení, apod.). V závislosti na velikosti schodku se může jednat o snížení některých zbytných vydání, jako je zábava, nákup oblečení nebo jídlo v restauraci, popřípadě vynaložení úsilí pro získání další práce. Pokud

je schodek větší, může se jednat o závažnější rozhodnutí, jako je změna velikosti bytu nebo výměna automobilu.

S tímto vždy souvisí **hledání odpovědí na různé otázky**:

- Nekupuji často věci bez promyšlení souvislostí, spíše na základě okamžitého impulsu než skutečné potřeby?
- Potřebuji platit předplatné dvou titulů novin? Stihnu je vůbec přečíst?
- Vyplatí se mi držet to auto s velkou spotřebou?
- Má smysl kupovat nové šaty při změně módy?
- Neměl/a bych se vzdát večeře v restauraci?
- Co je pětina položek, které můj rozpočet nejvíce zatěžují?

5. Aktualizace rozpočtu

Je zřejmé, že rozpočet, který vytváříme dnes, nemusí po určité době již platit. Z tohoto důvodu bychom měli svůj rozpočet čas od času přehodnotit. Jak často rozpočet přehodnocovat, bude záviset na individuálních podmínkách, ale obecně lze doporučit přehodnocení rozpočtu vždy po uplynutí šesti měsíců. [30]

Tab. 14. Ukázka rodinného rozpočtu

Příjmy rodiny		Výdaje rodiny	
Druh příjmu	Kč	Druh výdaje	Kč
Pravidelné příjmy		Pevné výdaje	
Nahodilé příjmy		Kolísající výdaje	
Celkové příjmy		Celkové výdaje	

Zdroj [31, str. 53]

Doporučená literatura k výuce: Finanční gramotnost úlohy a metodika [31, str. 5-6] Viz. Příloha 7

12.9.2 Oddlužení

Cíl: Předlužení a možnosti jeho řešení. Jak rozeznat dobrý a špatný úvěr. Co dělat nesplácíme-li úvěry, vymáhání nesplaceného dluhu. Oddlužení

Oddlužení je v poslední době velice často skloňované slovo. Svou zásluhu na tom má zejména celosvětová finanční krize, která prohloubila zadlužení obyvatelstva. Žít na dluh je fenomén poslední doby. Lidé si dopřávají zboží a služby, na které v současnosti nemají peníze. Vstříc jim vychází nepřeborné množství bankovních i nebankovních institucí, které poskytují půjčky, úvěry, leasingy či hypotéky prakticky komukoliv. Jelikož prakticky žádná z těchto institucí důkladně nezkontroluje bonitu a finanční situaci klienta, nezdráhají se půjčit i několikrát za sebou. Některé podvodné finanční společnosti se přímo specializují na nezaměstnané osoby či takové, které mají nízkou finanční gramotnost.

„Desatero odpovědného zadlužování“

„Nekupuji zbytečnosti. Vždy si nejdříve rozmyslím, zda předmět nebo služba, které si chci s pomocí úvěru pořídit, v současné době skutečně potřebuji. Nekupuji si novou plazmu jen proto, že jí mají sousedé.

Nepřeplácím životnost. Nekupuji si na úvěr žádný produkt nebo službu, které budu splácet delší dobu, než je budu reálně užívat. Nebudu například splácet rok čtrnáctidenní dovolenou.

Neriskuji bankrot. Propočítám si, kolik korun měsíčně si mohu vzhledem ke své ekonomické situaci dovolit splácet. Vždy myslím i na zadní vrátka v podobě finanční rezervy na horší časy.

Nedůvěřuji všem. Pečlivě si prověřím subjekt, který mi úvěr nabízí. Vždy myslím na to, že půjčky může poskytovat v podstatě kdokoliv. Využívám různých zdrojů včetně referencí od známých.

Nejsem unáhlený. Neberu automaticky první nabídku úvěru, kterou dostanu. Pečlivě zvážím, který typ úvěru je pro mé potřeby nejvhodnější. Nechvátám s výběrem a porovnávám různé podmínky.

Neporovnávám jen úroky. Vždy si zjistím, kolik mě bude úvěr reálně stát včetně všech poplatků za správu úvěru, uzavření smlouvy a dalších. Neporovnávám roky, ale sazby RPSN a celkový objem peněz, které zaplatím.

Nepodepisuji neznámé. Vždy se podrobně seznámím se smlouvou a úvěrovými podmínkami včetně případných sankcí či pokut. Nepodepisuji nic, čemu nerozumím. V případě potřeby se poradím s odborníky.

Nemyslím jen na současnost. Své závazky splácím řádně a včas a tím si budu budovat pozitivní úvěrovou historii do budoucna. V případě potřeby se pojistím pro případ neschopnosti splácet v budoucnu.

Nepůjčuji si na půjčku. Pokud přes všechna opatření nastane situace, kdy nejsem schopný úvěr splácet, nepůjčuji si další peníze na vyrovnání splátek. Snažím se domluvit řešení přímo s věřitelem.

Nevěřím na zázraky. Pokud jsem u seriózní finanční instituce se žádostí o úvěr odmítnut, zamyslím se znovu nad svou ekonomickou situací dříve, než půjdu jinam. Pamatuji na to, že tím nechrání jen sebe, ale i mě.“ [32, str. 14 –15]

Problematika dle stanovených cílů je velmi pěkně zpracována v níže uvedené publikaci.

Doporučená literatura k výuce: Finanční gramotnost úlohy a metodika [31, str. 26-31]

Viz. Příloha 8

13 DOPORUČENÍ, MOŽNOSTI A LIMITY

- Na základě provedeného sociologického výzkumu, aktuálnosti a potřebě FG občanů pro společnost **navrhují**:
- **Proškolit uchazeče** o zaměstnání v problematice FG
- **Vypracovat samostatný projekt** financovaný z OP LZZ.
- Strukturu náplně vzdělávacího materiálu, hlavní témata v první řadě „Rodinný rozpočet“ v kombinaci s „Oddlužením“ dle charakteru a potřeb posluchačů jednotlivých seminářů.

Možnosti

- Jako jedna z možných variant řešení získání nových lektorů FG, se ukazuje **outplacement** propuštěných pracovníků ekonomických středisek.
- Další možnou komunikací a přiblížením projektu uchazečům je **proplácení jízdních výdajů**. Nebo **spolupráce** s odlehlými **obecními úřady** s větším počtem nezaměstnaných občanů a špatnou dopravní obslužností – poskytnutí potřebných prostor ke školení přímo v obci.
- Výborná příležitost pro nově vzniklý Úřad práce ČR pozdvihnout novým projektem FG **image u veřejnosti**.
- **Inspirace ke vzdělávání FG** pro další krajské pobočky v ČR.
- V případě komplikací s realizací samostatného projektu FG, zajistit vzdělávání FG alespoň v malém rozsahu v rámci projektu „Vzdělávejte se pro růst – rekvalifikace“.
- Bude-li projekt úspěšný a žádán, prodloužení nebo vypracování II. etapy projektu, se zaškolenými zaměstnanci, s menšími náklady na jejich vzdělávání.

Limity

- Při výuce nezapomínat a dbát dodržování „**Principů obecnosti, odbornosti a zacílení**“ vymezených v NSFV.
- Respektovat **povinné minimum publicity**, zejména při značení učebny a propagačních materiálů těmito povinnými prvky.
- V průběhu čerpání finančních prostředků **respektovat rozpočtová pravidla**.
- Vyplňovat **monitorovací zprávy řádně a včas**.
- Projekt je v **souladu s NSFV**

ZÁVĚR

Finanční vzdělávání v rychle rozvíjející se oblasti finančních produktů a služeb podporuje aktivní roli občana a jako spotřebitele a vede k pochopení a přijetí osobní odpovědnosti za finanční zajištění sebe a své rodiny. V širším kontextu podněcuje uvědomění si důsledků socioekonomického vývoje společnosti, zejména s ohledem na prevenci předlužení a zajištění na stáří. Ve finále přispívá finanční gramotnost občanů k rozvoji české ekonomiky, společnosti jako takové a k udržitelnému rozvoji. [7, str. 6]

Před započítím této práce jsem vyhledala a prostudovala dostupnou literaturu a předpisy související s **finanční gramotností, nezaměstnaností, sociologickým výzkumem, publicitou a komunikačním procesem**. V praktické části stanovila **hypotézy k sociologickému výzkumu**. Popsala a analyzovala **dotazníkové šetření** se zaměřením na zájem o vzdělávání v oblasti finanční gramotnosti a stávající znalosti dotazovaných. V počátku projektové části jsem krátce nastínila rámec působnosti **Úřadu práce ČR**. Provedla analýzu stávající situace, navrhla **projekt komunikace** a strukturu **náplně školícího materiálu** vzdělávání nezaměstnaných v oblasti zvyšování finanční gramotnosti.

Na základě zjištěných skutečností lze stanovit tato hlavní doporučení:

- Proškolit uchazeče o zaměstnání v problematice FG
- Vypracovat samostatný projekt financovaný z OP LZZ se zaměřením výuky na rodinný rozpočet a oddlužení.

Prostudovala jsem literaturu, stanovila cíle, metody a hypotézy práce. Realizovala a analyzovala sociologický výzkum, navrhla projekt komunikace a strukturu náplně vzdělávacího materiálu. Verifikovala hypotézy, stanovila závěry a doporučení, možnosti a limity realizace projektu, v oblasti zvyšování finanční gramotnosti nezaměstnaných. Domnívám se, že **cíl diplomové práce byl splněn.**

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] *Češi a chudoba – představení aktivit Evropského roku 2010 v České republice* [online]. 2010 [cit. 2010-01-21]. Dostupný z WWW: <<http://www.mpsv.cz/files/clanky/8136/22012010.pdf>>.
- [2] *ČNB* [online]. 2011 [cit. 2011-03-23]. Celkové zadlužení domácností. Dostupné z WWW: <<http://www.cnb.cz/arad/TSBasic?cSest=1538&uka=1,2,3&dataOd=200601&dataDo=201101&period=1><=CS>.
- [3] Dluhy Čechů u bank se zdvojnásobily. *Právo*. 30.1.2010, roč. 20, č. 25, s. 1-24.
- [4] GINTER, Jindřich. Počet exekucí narůstá, chronickým dlužníkům už ale není co brát. *Novinky.cz* [online]. 14.02.2011, 2011, [cit. 2011-03-23]. Dostupný z WWW: <<http://www.novinky.cz/finance/225165-pocet-exekuci-narusta-chronickym-dluznikum-uz-ale-neni-co-brat.html>>.
- [5] *Systém budování finanční gramotnosti na základních a středních školách: Společný dokument Ministerstva financí ČR, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, Ministerstva průmyslu a obchodu ČR vypracovaný na základě usnesení vlády č. 1594 ze dne 7. prosince 2005 aktualizovaná verze a v souladu se Strategií finančního vzdělávání*. Praha: MF, MŠMT, MPO, prosinec 2007. 16 s. Dostupný z WWW: <<http://www.msmt.cz/vzdelavani/system-budovani-financi-gramotnosti-na-zakladnich-a-strednich-skolach?highlightWords=syst%C3%A9m+budov%C3%A1n%C3%AD+finan%C4%8Dn%C3%AD+gramotnosti>>.
- [6] Kolektiv autorů. *Slabikář finanční gramotnosti*. Vyd. 1. Praha: Cofet, a.s., 2009. 448 s. ISBN 80-254-4207-4.
- [7] Česká republika. Národní strategie finančního vzdělávání. In *Usnesení vlády České republiky*. 2010, 338, s. 26. Dostupný také z WWW: <http://clanky.rvp.cz/wp-content/upload/prilohy/9539/narodni_strategie_financniho_vzdelavani.pd>.
- [8] *EU Consumer Policy Strategy 2007-2013 : Empowering consumers, enhancing their welfare, effectively protecting them*. Brussels: COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIES, 13.3.2007. 13s. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/consumers/overview/cons_policy/doc/EN_99.pdf>.

- [9] *Whitepaper Financial Services Policy 2005-2010*. Brussels: COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIES, 1.12.2005. 22 s. Dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/com/2005/com2005_0629en01.pdf>.
- [10] *MF: finanční vzdělávání* [online]. 19.10.2010 [cit. 2011-04-09]. Pracovní skupina pro finanční vzdělávání - rok 2010. Dostupné z WWW: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/fintrh_os_expertskup_33652.html>.
- [11] *MF: finanční vzdělávání* [online]. Červen 2007 [cit. 2011-04-09]. Kvantitativní výzkum pro MF. Dostupné z WWW: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/Vyzkum_Financni_gramotnost_2007_STEM_pdf.pdf>.
- [12] *MF: finanční vzdělávání* [online]. Prosinec 2010 [cit. 2011-04-09]. Kvantitativní výzkum pro MF. Dostupné z WWW: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/EXT_-_PPT_zaverecna_zprava_mereni_FG_-_plne_zneni.pdf>.
- [13] HOLMAN, Robert. *Ekonomie: Beckovy ekonomické učebnice*. 3. aktualizované vydání. Praha: C. H. Beck, 2002. 714 s. ISBN 80-7179-681-6.
- [14] *SPCR* [online]. 2011 [cit. 2011-04-20]. Statistika nezaměstnanost. Dostupné z WWW: <<http://www.spcr.cz/statistika/nezamestnanost.htm>>.
- [15] *Portál MPSV* [online]. 2011 [cit. 2011-04-20]. Průměrná míra nezaměstnanosti od roku 1997. Dostupné z WWW: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/casove_rady>.
- [16] Česko. Zákon o zaměstnanosti. In *Sbírka zákonů*. 2004, 42, s. 1-58.
- [17] LAMSER, Václav. *Základy sociologického průzkumu*. Praha: Svoboda, 1966. 354 s. 25-072-66.
- [18] *Esfcr* [online]. 2008 [cit. 2011-04-20]. OP LZZ. Dostupné z WWW: <<http://www.esfcr.cz/zadatel>>.
- [19] *Průvodce: finančními nástroji na podporu podnikání ve Zlínském kraji*. Zlín: Technické inovační centrum, s.r.o., prosinec 2009. 80 s.
- [20] *Manuál pro publicitu Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost 2007-2013*. Praha: ŘO OP LZZ, leden 2011. 22 s. Dostupné z WWW: <www.esfcr.cz/modules/download/file.php?rew=/>.
- [21] Policy brief. *The importance of financial education*. Paris: OECD, červenec 2006. 8 s. Dostupné z WWW: <<http://www.oecd.org/dataoecd/8/32/37087833.pdf>>.

- [22] *Ministerstvo financí ČR* [online]. 2010-09-17 [cit. 2011-03-04]. Základní informace o novém zákonu o spotřebitelském úvěru. Dostupné z WWW: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/ft_spotr_uver_info.html#57580>.
- [23] *Integrovaný portál MPSV: Služby a činnosti úřadu práce*. [online]. [cit. 2009-03-19]. Dostupný z WWW: <http://portal.mpsv.cz/sz/local/km_info/kde_nas_najdete>.
- [24] *Integrovaný portál MPSV : O Úřadu práce ČR* [online]. Praha: 2011 [cit. 2011-04-10]. Dostupné z WWW: <<http://portal.mpsv.cz/upcr/oup>>.
- [25] *Integrovaný portál MPSV: Logo úřadu práce*. [online]. [cit. 2009-03-19]. Dostupný z WWW: <http://portal.mpsv.cz/sz/download/logo>>.
- [26] SVOBODA, Václav. *Public relations moderně a účinně*. 2.vyd. Praha: Grada, 2009. 240 s. ISBN 978-80-247-2866-7.
- [27] *Dost dobrá šance* [online]. 2008 [cit. 2011-05-12]. Finanční gramotnost. Dostupné z WWW: <<http://www.dostdobrasance.cz/cs/financni-gramotnost/vznik-projektu.php>>.
- [28] *Metodický portál RVP : Výchova k občanství* [online]. 2009 [cit. 2011-09-12]. Dostupné z WWW: <<http://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=3711>>.
- [29] *Portál MPSV* [online]. 2011 [cit. 2011-04-20]. Čtvrtletní statistika nezaměstnanosti za rok 2011. Dostupné z WWW: <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/qrt>>.
- [30] *Měšec.cz: Rodinný rozpočet: Jak vytvořit svůj rozpočet* [online]. 2007 [cit. 2011-05-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.mesec.cz/clanky/rodinny-rozpocet-jak-vytvorit-svuj-rozpocet/>>.
- [31] KLÍNSKÝ, Petr; CHROMÁ, Danuše. *Finanční gramotnost: úlohy a metodika*. Praha: Národní ústav odborného vzdělávání, 2009. 107 s. ISBN 978-80-87063-26-2.
- [32] *Poradna při finanční tísni* [online]. 2010 [cit. 2011-05-01]. Průvodce úvěrovými registry. Dostupné z WWW: <http://www.cbcb.cz/download/Pruvodce_uverovymi_registry.pdf>.
- [33] DOČKAL, Emil. *Kam s penězi*. Olomouc: Rubico, 1998. 276 s. ISBN 80- 85839-20-2.
- [34] KOLMANOVÁ, Hana. *Cesta k finanční prosperitě*. Praha: Profess Consulting, s.r.o., 2005. 104 s. ISBN 80-7259-023-5.

- [35] L. BERGER, Peter. Pozvání do sociologie. 2. vyd. Brno: Barrister and Principal – Studio, 2003. 194 s. ISBN 80-85947-90-0.
- [36] RABUŠICOVÁ, Milada. Gramotnost – staré téma v novém pohledu. 1. vyd. Brno: Masarykova universita, 2002. 199 s. ISBN 80-210-2858-0.
- [37] RABUŠICOVÁ, Milada; RABUŠIC, Ladislav. *Učíme se po celý život? : O vzdělávání dospělých v České republice*. 1. vyd. Brno: Protisk s.r.o., 2008. 339 s. ISBN 978-80-210-4779-2.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČNB	Česká národní banka.
ČR	Česká republika.
ČSÚ	Český statistický úřad.
EU	Evropská unie.
EUROSTAT	Evropský statický úřad.
FG	Finanční gramotnost.
ILO	International Labor Organization.
MF	Ministerstvo financí České republiky.
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu.
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí.
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.
NSFV	Národní strategie finančního vzdělávání.
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development – Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj.
OP LZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost.
OPVK	Operační program Vzdělání pro konkurenceschopnost.
PR	Public relation.
RPSN	Roční procentuální sazba nákladů.
SPCR	Svaz průmyslu a dopravy ČR.
ÚP	Úřad práce České republiky.
VŠPS	Výběrové šetření pracovních sil.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1.	Povinné minimum publicity.....	39
Obr. 2.	Budova Úřadu práce ČR, krajská pobočka ve Zlíně, kontaktní pracoviště Kroměříž.....	86
Obr. 3.	Logo úřadů práce	88
Obr. 4.	Logo navrhovaného projektu „Finanční gramotnost za lepší společnost“	90

SEZNAM TABULEK

<i>Tab. 1. Akční plán.....</i>	<i>22</i>
<i>Tab. 2. Počet – otázka č. 1.....</i>	<i>49</i>
<i>Tab. 3. Počet – otázka č. 2.....</i>	<i>49</i>
<i>Tab. 4. Počet, známka – otázka č. 3.....</i>	<i>50</i>
<i>Tab. 5. Počet – otázka č. 4.....</i>	<i>51</i>
<i>Tab. 6. Počet – otázka č. 5.....</i>	<i>52</i>
<i>Tab. 7. Počet – otázka č. 6.....</i>	<i>52</i>
<i>Tab. 8. Počet – otázka č. 7.....</i>	<i>53</i>
<i>Tab. 9. Počet – otázka č. 8.....</i>	<i>53</i>
<i>Tab. 10. Počet – otázka č. 9.....</i>	<i>54</i>
<i>Tab. 11. Počet – otázka č. 10.....</i>	<i>54</i>
<i>Tab. 12. SWOT analýza pro projekt FG.....</i>	<i>88</i>
<i>Tab. 13. Předběžný rozpočet projektu, na období od 1.1.2012–30.6.2013.....</i>	<i>95</i>
<i>Tab. 14. Ukázka rodinného rozpočtu.....</i>	<i>98</i>

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Celkové zadlužení domácností (v mil. Kč)

Graf 2 Celková struktura respondentů

Graf 3 Průměrná známka v sebehodnocení dle vzdělání

Graf 4 Průměrná známka v sebehodnocení dle věku

Graf 5 Průměrná známka v sebehodnocení dle projeveného zájmu o další vzdělávání

Graf 6 Zájem o další vzdělávání dle vzdělání

Graf 7 Zájem o další vzdělávání dle věku

Graf 8 Zájem o další vzdělávání dle pohlaví

Graf 9 Top témata dle vzdělání

Graf 10 Top témata dle vzdělání

Graf 11. Víte, co je to RPSN? Dle vzdělání

Graf 12 Víte, co je to RPSN? Dle věku

Graf 13 Víte, co je to RPSN? Dle sebehodnocení úrovně znalostí

Graf 14 Investujete 1000 Kč je lepší výnos 120 Kč nebo 15%? Vyhodnocení dle vzdělání

Graf 15 Investujete 1000 Kč je lepší výnos 120 Kč nebo 15%? Vyhodnocení dle věku

Graf 16 Investujete 1000 Kč je lepší výnos 120 Kč nebo 15%? Vyhodnocení dle sebehodnocení úrovně znalostí

Graf 17 Platba stravného se opakuje každý měsíc ve stejné výši, jak by bylo možné zajistit, abychom nemuseli pokaždé platbu zadávat? Vyhodnocení dle vzdělání.

Graf 18 Platba stravného se opakuje každý měsíc ve stejné výši, jak by bylo možné zajistit, abychom nemuseli pokaždé platbu zadávat? Vyhodnocení dle věku

Graf 19 Platba stravného se opakuje každý měsíc ve stejné výši, jak by bylo možné zajistit, abychom nemuseli pokaždé platbu zadávat? Dle sebehodnocení úrovně znalostí

*Graf 20 Počty správných a chybných odpovědí na vědomostní otázky č. 4, č. 5, č. 6
Dle projeveného zájmu o nové informace v oblasti finanční gramotnosti*

*Graf 21 Celkový počet správných a chybných odpovědí na vědomostní otázky č 4, č. 5, č. 6
Dle projeveného zájmu o nové informace v oblasti finanční gramotnosti*

*Graf 22 Dostal/a jste se někdy do potíží, které vedly k nezaměstnanosti nebo sociálnímu
vyloučení? Vyhodnocení dle vzdělání*

*Graf 23 Dostal/a jste se někdy do potíží, které vedly k nezaměstnanosti nebo sociálnímu
vyloučení? Dle věku*

*Graf 24 Dostal/a jste se někdy do potíží, které vedly k nezaměstnanosti nebo sociálnímu
vyloučení? Dle sebehodnocení úrovně znalostí*

*Graf 25. Celkový počet správných a chybných odpovědí na vědomostní otázky č 4, č. 5, č. 6
Dle přiznaných potíží, n=390*

SEZNAM PŘÍLOH

- P I:** Přehled průměrné míry nezaměstnanosti v ČR a ve Zlínském kraji od roku 1997 až 2010 (v %)
- P II:** Kvantitativní výzkum pro MF ČR z července roku 2007 společnosti Stem Mark
- P III:** Oznámení řediteli Úřadu práce v Kroměříži o prováděném kvantitativním výzkumu
- P IV:** Dotazník
- P V:** Zdrojová tabulka
- P VI:** Grafy
- P VII:** Rodinné hospodaření
- P VII:** Oddlužení

**PŘÍLOHA P I: PŘEHLED PRŮMĚRNÉ MÍRY NEZAMĚSTNANOSTI
V ČR A VE ZLÍNSKÉM KRAJI OD ROKU 1997 –2010 (V %)**

Průměrná míra nezaměstnanosti v ČR (v %)

	Původní metodika								Nová metodika						
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Praha	0,6	1,5	3,1	3,6	3,4	3,6	3,9	4,3	3,6	3,4	3,0	2,5	2,1	3,0	3,9
Středo- český kraj	3,8	5,1	6,8	7,1	6,6	6,8	7,2	7,4	6,6	6,3	5,7	4,6	4,0	5,8	7,1
Jihočes- ký kraj	3,0	4,4	6,2	6,0	5,4	6,0	6,4	6,9	6,1	6,3	6,0	4,8	4,0	6,5	7,4
Plzeňský kraj	3,4	5,0	6,9	6,9	6,2	6,6	7,3	7,5	6,7	6,4	5,9	4,9	4,2	7,0	7,8
Karlo- varský kraj	3,5	5,5	8,0	8,3	7,9	9,3	10,2	11,2	10,2	10,2	9,5	8,0	6,9	9,9	10,8
Ústecký kraj	8,5	11,1	14,6	16,0	15,6	16,3	17,4	17,2	15,9	15,4	14,5	12,2	9,9	12,4	13,4
Liberec- ký kraj	4,0	5,7	7,7	6,9	6,6	7,9	9,2	9,4	8,4	7,8	7,4	6,5	6,0	10,0	10,6
Králo- véhradecký kraj	3,2	4,7	6,9	6,6	5,7	6,6	7,4	7,9	7,1	7,3	6,6	5,2	4,2	6,8	7,7
Pardu- bický kraj	4,0	5,2	8,0	8,4	7,6	7,9	8,7	9,2	8,3	8,3	7,3	5,8	5,0	8,0	9,1
Vysočí- na	4,9	6,1	8,4	8,2	6,8	7,4	8,5	9,0	8,3	8,2	7,4	6,1	5,2	8,7	9,6
Jihomo- ravský kraj	4,2	6,3	8,9	9,5	9,1	10,2	11,1	11,3	10,3	10,1	9,2	7,6	6,2	8,9	10,2
Olo- moucký kraj	6,2	8,4	11,3	12,0	11,4	11,6	11,9	12,2	11,2	11,0	9,6	7,4	6,2	10,2	11,5
Zlínský kraj	3,9	5,5	8,0	8,4	8,1	9,2	10,3	10,5	9,4	9,2	8,4	6,6	5,5	9,1	10,4
Morav- sko- slezský kraj	6,7	9,3	13,4	15,1	14,9	15,2	16,4	16,9	15,4	14,7	13,4	11,0	8,4	11,1	11,9
Celkem ČR	4,3	6,0	8,5	9,0	8,5	9,2	9,9	10,2	9,2	9,0	8,1	6,6	5,4	8,0	9,0

Průměrná míra nezaměstnanosti ve Zlínském kraji (v %)

	Původní metodika								Nová metodika						
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
KM	4,5	6,8	9,6	10,3	9,9	10,2	11,2	12,2	10,9	11,5	10,3	7,9	6,3	10,3	12,3
UH	2,5	3,7	6,3	7,1	7,1	8,0	8,8	8,9	7,8	7,7	7,0	5,6	5,1	8,2	9,4
VS	6,0	7,6	10,1	9,9	9,5	10,9	11,7	11,9	10,6	10,6	10,2	8,0	6,6	10,6	11,3
ZL	2,9	4,5	6,9	7,2	7,0	8,4	9,9	9,7	8,8	8,1	7,1	5,6	4,6	7,9	9,4
ZL kraj	3,9	5,5	8,0	8,4	8,1	9,2	10,3	10,5	9,4	9,2	8,4	6,6	5,5	9,1	10,4
ČR	4,3	6,0	8,5	9,0	8,5	9,2	9,9	10,2	9,2	9,0	8,1	6,6	5,4	8,0	9,0

Zdroj [15]

Nová definice výpočtu registrované míry nezaměstnanosti:
dosažitelní uchazeči o zaměstnání evidovaní na ÚP

-----* 100
pracovní síla

Čítatel: přesná evidence registrovaných – dosažitelných, neumístěných uchazečů o zaměstnání, občanů ČR a občanů EU, vedená úřady práce podle bydliště uchazeče ke konci sledovaného měsíce. Jedná se o uchazeče o zaměstnání, kteří mohou bezprostředně nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa, tj. evidovaní nezaměstnaní, kteří nemají žádnou objektivní překážku pro přijetí zaměstnání. **Za dosažitelné se nepovažují uchazeči o zaměstnání ve vazbě, ve výkonu trestu, na základní, náhradní nebo civilní vojenské službě, uchazeči v pracovní neschopnosti, uchazeči, kteří jsou zařazeni na rekvalifikační kurzy nebo uchazeči, kteří vykonávají krátkodobé zaměstnání a dále uchazeči, kteří pobírají peněžitou pomoc v mateřství nebo kterým je poskytováno hmotné zabezpečení po dobu mateřské dovolené.** Obdobným způsobem definuje nezaměstnané metodika ILO, používaná v Evropské unii (EUROSTAT, statistický úřad Evropského společenství). Podle této metodiky si nemohou aktivně hledat práci a nejsou považováni za nezaměstnané. Na základě těchto mezinárodních definic a doporučení se získává i ukazatel obecné míry nezaměstnanosti ve čtvrtletně prováděných výběrových šetření pracovních sil (dále VŠPS) Českým statistickým úřadem (dále ČSÚ) a MPSV. Ve snaze maximálně přiblížit metodiku registrované nezaměstnanosti metodice ILO se změnila od července 2004 metodika výpočtu míry nezaměstnanosti.

Jmenovatel: pracovní síla, tj. počet zaměstnaných v národním hospodářství s jediným nebo hlavním zaměstnáním podle výsledků VŠPS (klouzávy průměr posledních čtyř čtvrtletí) + počet pracujících cizinců ze třetích zemí s platným povolením k zaměstnávání, zaměstnaných občanů EU registrovaných ÚP (klouzávy průměr posledních dvanácti měsíců) a cizinců s platným živnostenským oprávněním (klouzávy průměr za poslední 2 pololetí) + přesná evidence registrovaných – dosažitelných, neumístěných uchazečů o zaměstnání, občanů ČR a občanů EU, vedená úřady práce podle bydliště uchazeče (klouzávy průměr posledních 12 měsíců). [14]

PŘÍLOHA P II: KVANTITATIVNÍ VÝZKUM PRO MF ČR Z ČERVENCE ROKU 2007 SPOLEČNOSTI STEM MARK

FINANČNÍ GRAMOTNOST

Kvantitativní výzkum pro MF ČR

Červenec 2007 / Závěrečná zpráva z výzkumu / Client Service Director: Pavel Šimoník / Senior Analyst: Iva Ryznerová / STEM/MARK, a.s.

OBSAH

Hlavní zjištění	strana 3
Realizátor projektu	strana 6
Východiska projektu	strana 7
Parametry projektu	strana 8
Sebehodnocení úrovně finanční gramotnosti	strana 9
Rodinný rozpočet a investice	strana 21
Praktické znalosti z oblasti financí	strana 29

Hlavní zjištění

- Dospělá populace ČR hodnotí úroveň své finanční gramotnosti průměrnou známkou 3.
- Cca 2/5 dospělých jsou dobře informovány v oblasti financí a s touto úrovní jsou spokojeny. Další 2/5 jsou informovány průměrně nebo špatně a se svými znalostmi jsou nespokojeny. Zbylá pětina převážně nemá o tuto oblast zájem.
- Nejdůležitějším a nejdůvěryhodnějším zdrojem informací je přímý poskytovatel finančního produktu nebo služby.
- Naprostá většina dotázaných konstatuje, že ze školy si žádné znalosti pro orientaci v oblasti financí a bank neodnesla.
- Respondenti by jednoznačně uvítali výuku základních pojmů na střední škole.
- Formou obecných deklarácí se dotázaní shodují na potřebě znalosti pojmů i dalšího vzdělávání jak obecně, tak konkrétně pro tvorbu rodinného rozpočtu, investic a úvěru. Při konkrétním rozhodnutí o způsobu vzdělávání by však preferovali spíše pasivní formy – čtení letáků, brožur, článků na internetu či v tisku, pořady v TV.
- Zájem o organizované vzdělávání deklarují téměř ¼ oslovených respondentů za podmínky bezplatnosti a bez propagace konkrétního produktu. Očekávaným poskytovatelem je stát nebo finanční instituce.
- Čtvrtina domácností tvoří svůj rodinný rozpočet pravidelně, další 2/5 nárazově.
- V oblasti investic financí se česká populace chová zdrženlivě – pouze necelá desetina by přebytečnou částku rodinného rozpočtu použila na investování.
- Správnou míru inflace za poslední rok dokáže odhadnout necelá polovina dospělé populace.

Sebehodnocení finanční gramotnosti

- Podle předložené definice finanční gramotnosti se největší část respondentů (35 %) ohodnotila **známkou 3**, stejné hodnoty dosahuje i **průměrná známka za všechny** dotázané. Sebehodnocení závisí především na dosaženém stupni vzdělání – lépe známkují lidé s VŠ, s vyššími příjmy domácnosti, soukromí podnikatelé.
- Z hlediska spokojenosti s úrovní svých znalostí se populace dělí na zhruba stejné části – polovině spíše vyhovuje, polovině ne nebo neví. Analýzou těchto dvou hledisek – informovanosti a spokojenosti s ní – získáváme několik segmentů populace:

- **27 % dobře informovaných**, hodnotících svoji finanční gramotnost známkou 1 nebo 2, **spokojených** s úrovní znalostí: jedná se častěji o muže než ženy, respondenty s vyšším stupněm vzdělání, nejčastěji podnikatele, s příjmem domácnosti od 30 000 Kč
- **16 % s průměrnými znalostmi**, s nimiž jsou **spokojeni**
- **20 % průměrně informovaných**, ale **nespokojených** s touto úrovní: nejčastěji jde o zaměstnance a respondenty s nadprůměrnými osobními příjmy a průměrnými nebo podprůměrnými příjmy domácnosti

Hlavní zjištění

- **19 % neinformovaných a nespokojených:** základní vzdělání nebo vyučení, nejnižší příjmové kategorie, často studenti, spíše ženy
- **8 % neinformovaných,** kterým však informace **nechybí:** základní vzdělání, důchodce, 60 a více let, nejnižší příjmové kategorie
- zbytek – cca 10 % se v rámci těchto dvou hledisek nezařadil.
- Celkem **45 % populace** deklaruje (spíše neurčitě) **schopnost orientace** v nabídce konkrétních produktů na finančním trhu.
- **Necelá třetina** (29 %) přiznává, že úroveň znalostí jí **brání ve využívání finančních produktů** – nejčastěji jde o investiční, dále o úvěrové a spořicí produkty.

Informační zdroje

- **Informace** z oblasti financí a produktů jsou čerpány ze tří základních zdrojů: **přímo od poskytovatele** (v bance, spořitelně, pojišťovně), **z tisku a TV** a **od známých či příbuzných. Příímý poskytovatel** působí jako zdroj **nejdůvěryhodnější** (59 %) a v případě potíží by se na něj obrátila polovina uživatelů produktu.
- Poměrně vysoké důvěry požívají i zprostředkovatelé a finanční poradci (34 %), ovšem jako zdroj informací fungují spíše výjimečně (12 %).

Vzdělávání

- Cca ¼ dospělé populace považují jak znalost pojmů, tak přímo vzdělávání a získávání nových informací z finanční oblasti za důležité, přičemž čtvrtina určitě. 9 dotázaných z 10 pokládá za užitečné vzdělávání dospělé populace v oblasti hospodaření s penězi. Pochopení pojmů a další vzdělávání vítají především lidé již informovaní, vzdělanější a mladší.
- **Většina** (81 %) respondentů se shoduje v tom, že **ve škole znalosti pro orientaci v oblasti financí a bank nezískala**. Téměř **všichni** (93 %) souhlasí s možností **vyučovat základní pojmy z oblasti finančního světa na středních školách**, necelá polovina by toto učivo směřovala již na základní školy.
- **Většina populace preferuje pasivní formu případného dalšího vzdělávání** – 3 / 4 mají zájem o čtení letáků, brožur, článků na internetu, 2/3 by četly odborné přílohy v tisku nebo sledovaly specializované pořady v TV. **Specializované kurzy či semináře by přivítala třetina** dotázaných.
- Zájem **účastnit se organizovaného finančního vzdělávání deklaruji ¼ dospělé populace**, a to v případě, že by bylo zcela zdarma a bez propagace konkrétního poskytovatele.
- Polovina by uvítala bezplatné vzdělávání i při spojení s propagací konkrétního produktu nebo služby.
- Takové vzdělávání dospělých by měl zajišťovat stát (42 %) nebo finanční instituce (37 %).

Hlavní zjištění

Rodinný rozpočet a investice

- Čtvrtina domácností sestavuje pravidelně svůj **rodinný nebo osobní rozpočet, další 2/5 toto činí v případě plánování větších výdajů.**
- Třetina respondentů rozpočet nikdy netvoří, považuje to za zbytečné, nemá čas nebo má tak nízký příjem, že nepovažuje plánování za potřebné.
- Rozpočet si sestavují především lidé s dobrou informovaností v této oblasti, nejčastěji podnikatelé a zaměstnanci.
- I když většina populace deklaruje tvorbu rozpočtu v situaci, kdy by věděla jak jej správně sestavit (64 %), nedostatek znalostí není důvodem absence plánování – většina respondentů, kteří si rozpočet netvoří, by jej nesestavovala ani v případě správných informací.
- Převážná **většina se shoduje na potřebě vzdělávání dospělých i školních žáků v oblasti tvorby rodinného rozpočtu, investic a úvěrů.** I v této oblasti jsou upřednostňovány informace z brožur, letáků, internetu, TV pořadů či odborných článků.
- **Při výběru spotřebitelského úvěru** se největší část populace **řídí výší roční úrokové sazby** (34 %). V dalším sledu rozhodují s poměrně stejnou důležitostí důvěryhodnost poskytovatele (21 %), RPSN (19 %) a výše měsíční splátky (18 %). Dobře informovaní, vzdělaní spotřebitelé se častěji rozhodují kromě roční úrokové sazby i podle RPSN, naopak neinformovaní s nižším vzděláním spíše reflektují velikost měsíční splátky.

- V případě hypotetického **přebytku 2 000 Kč každý měsíc** by se **největší část respondentů rozhodla pro odložení této částky doma** (37 %). Necelá třetina (30 %) by uložila peníze na účet do banky, pětina (22 %) by přebytek utratila a jen minimum dotázaných (8 %) by částku investovalo např. do podílových fondů nebo akcií.
- Schopnost zacházet s penězi promyšleně s cílem zvyšovat jejich hodnotu roste s vyšším stupněm vzdělání a tím i vyšším příjmem. Rovněž ti, kteří jsou dobře informovaní a dokáží si finance rozplánovat prostřednictvím rodinného rozpočtu, jsou spíše schopni peníze investovat nebo alespoň uložit do banky.
- **Nejvyužívanějšími produkty** na poli financí a bankovníctví jsou kromě **běžného účtu a bankovní karty stavební spoření a penzijní připojištění či penzijní fondy.** Známymi produkty jsou i vkladní knížka, životní pojištění, termínovaný a spořicí účet.

Praktické znalosti z oblasti financí

- **Správnou míru inflace** za loňský rok dokáže odhadnout **necelá polovina (43 %) populace ČR.** Ostatní ji odhadují vyšší nebo vůbec nedokážou stanovit. Správně určují zejména respondenti dobře informovaní, vzdělaní, spíše muži než ženy, výrazně nejčastěji podnikatelé.
- Při porovnání výhodnosti výnosu 300 Kč nebo 15 % ze 3 000 Kč určují správný postup ¼ dotázaných. Čtvrtina buď vůbec neví nebo se rozhoduje špatně. Schopnost správně odpovědět je opět daná informovaností, vzděláním a sociální pozicí.

Realizátor projektu

Společnost STEM/MARK

- Jsme společností zkušených odborníků v marketingovém výzkumu a řídíme se přesvědčením, že kvalitní výzkum musí být dialog. Dialog mezi námi a klientem a dialog s našimi respondenty otevírají cestu k dobrému výzkumu. Dobrý výzkum je předpokladem úspěšného dialogu našeho klienta s jeho zákazníky. Nejlepší služby se rodí z otevřeného dialogu lidí. **Marketingový výzkum je dialog.**
- V letošním roce vstoupíme do třináctého roku existence. Během této doby jsme se stali jednou z předních společností v oblasti marketingového výzkumu na českém trhu.
- Poskytujeme služby na vysoké profesionální úrovni, prověřené na několika úrovních společností nezávislými orgány české asociace agentur pro výzkum trhu SIMAR a odpovídající standardům světové profesní organizace ESOMAR.
- Výzkumné série, rozsáhlý archiv dat pořízených ve vlastní režii a znalost prostředí nám umožňují znát odpovědi na některé otázky ještě dříve, než nám je klienti položí.
- Pomáháme zákazníkům správně porozumět výsledkům výzkumu a zvolit optimální marketingovou strategii vedoucí k úspěchu a k dosažení jejich cílů. Tím podporujeme jejich růst a zlepšování pozice na trhu.
- Je pro nás radost spolupracovat s těmi, kteří své práci rozumí.

Client Service Director

Pavel Šimoník

- **Telefon:** 225 986 819
- **E-mail:** simonik@stemmark.cz

Senior Analyst

Iva Ryznerová

- **Telefon:** 225 986 838
- **E-mail:** ryznerova@stemmark.cz

STEM/MARK, a.s.

Na Hrázi 17/176, 180 00 Praha 8

Telefon: 225 98 68 11

Fax: 225 98 68 60

E-mail: Info@stemmark.cz

Web: <http://www.stemmark.cz>

IČO: 6185 9591, DIČ: CZ6185 9591

Bankovní spojení: Živnostenská banka, Praha 1

Číslo účtu: 819 010 004 / 0400

Východiska projektu

Zadání projektu

Zadavatelem je MFČR.

STEM/MARK, a.s. předkládá výsledky výzkumu.

- Výzkum si klade za cíl zmapovat základní úroveň finanční gramotnosti na základě subjektivního hodnocení populace, zjistit hodnocení vlastní vzdělanosti a potřeby dalšího vzdělávání v oblasti finančních služeb mezi spotřebiteli.

Okruhy výzkumu

- Hodnocení vlastní vzdělanosti
- Zájem o finanční vzdělávání
- Základní znalosti termínů v oblasti finančních služeb
- Znalost a orientace ve finančních produktech a službách
- Využívané produkty
- Finanční strategie domácností

Metoda projektu

- Kvantitativní „face to face“ výzkum
- Standardizované osobní rozhovory s pomocí dotazníku
- Dotazování prostřednictvím školených tazatelů

Cílová skupina

- Dospělá populace ČR (18 a více let)

Vzorek respondentů

- 800 respondentů
- Reprezentativní vzorek populace 18+
- Kvótní výběr – kvótní znaky:
 - věk
 - vzdělání
 - pohlaví
 - region
 - velikost místa bydliště

Parametry projektu

Detaily terénního šetření

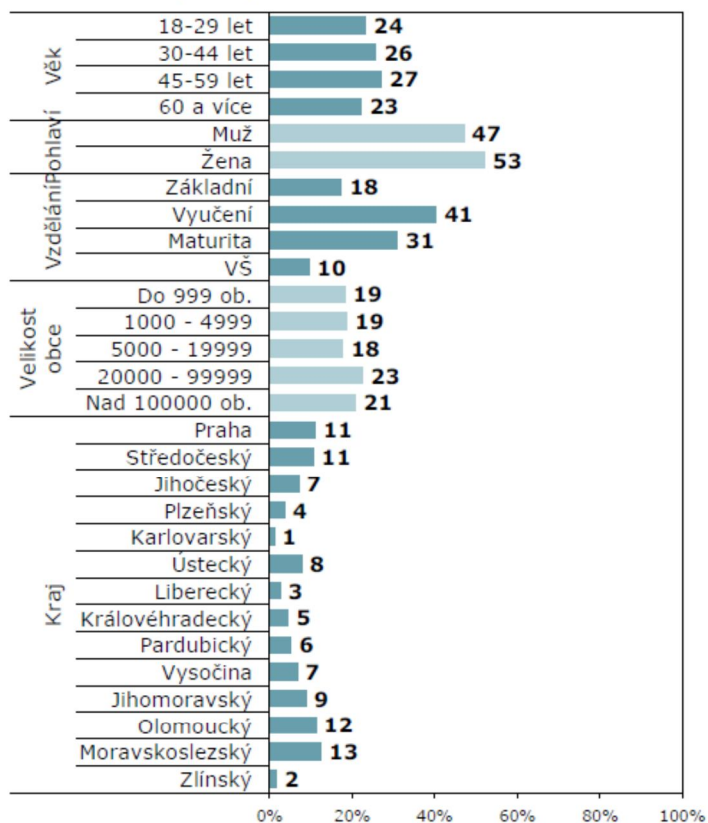
- Celkový počet uskutečněných rozhovorů: 811
- Do zpracování byla zařazena pouze kompletně dokončené rozhovory
- Termín dotazování: 22. červen – 2. červenec 2007

Kontrola datového souboru

- Data byla pořízena dvakrát různými pracovníky pro vyloučení chyb přepisu způsobených přepisem.
- Data byla zpracována osvědčenými a neustále vyvíjenými postupy STEM/MARK plně respektující dohodnuté národní a mezinárodní standardy výzkumu trhu a veřejného mínění.

Struktura vzorku

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=811

ZDROJ: STEM/MARK, Finanční gramotnost 07/2007

SEBEHODNOCENÍ ÚROVNĚ FINANČNÍ GRAMOTNOSTI

Sebehodnocení finanční gramotnosti

strana 10

Orientace v nabídce finančních produktů

strana 12

Informační zdroje

strana 14

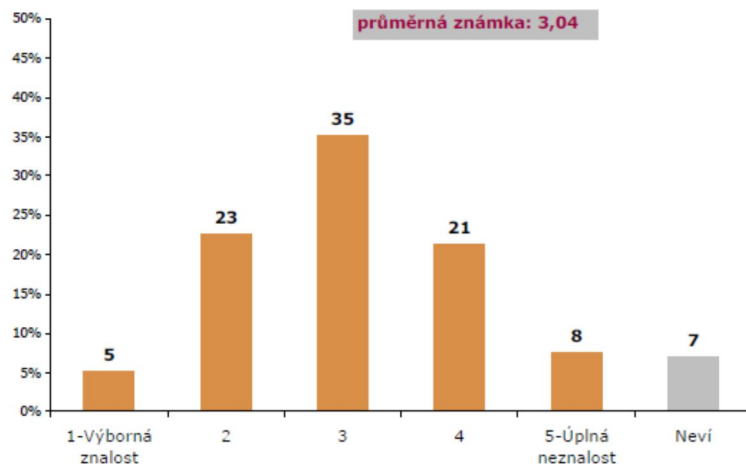
Vzdělávání z oblasti financí

strana 16

Průměrné sebehodnocení: známka 3 – závisí na vzdělání, příjmu, věku a sociální pozici

Hodnocení vlastní úrovně finanční gramotnosti (dle definice)

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=811

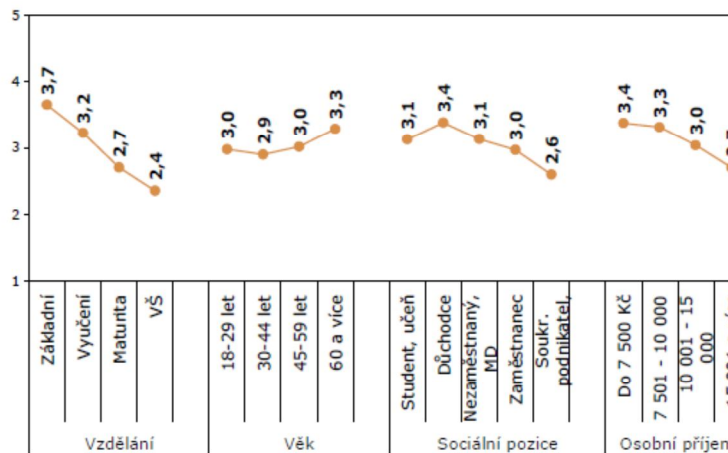

ZDROJ: STEM/MARK, Finanční gramotnost 07/2007

Hodnocení vlastní úrovně finanční gramotnosti (dle definice)

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=811

POZNÁMKA: Aritmetické průměry 1-5, 1=výborné hodnocení, srovnání v jednotlivých skupinách

ZDROJ: STEM/MARK, Finanční gramotnost 07/2007

DEFINICE FINANČNÍ GRAMOTNOSTI

„Finančně gramotný občan chápe základní ekonomické souvislosti, orientuje se na trhu finančních produktů a služeb a je schopen odpovědně spravovat osobní nebo rodinný rozpočet, včetně správy finančního majetku a finančních závazků s ohledem na měnící se životní situace“.

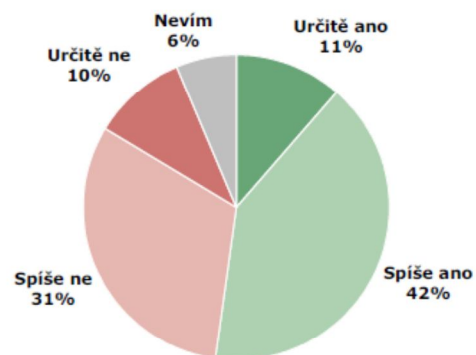
Dobře nebo průměrně informovaní a spokojení: 2/5, průměrně nebo nedostatečně informovaní a nespokojení: 2/5, 1/5 = ostatní bez zájmu

Socioekonomický profil jednotlivých segmentů:

- **dobře informovaní a spokojení:** muži, VŠ nebo maturita, podnikatel, student, vyšší příjmy
- **průměrně informovaní a spokojení:** na MD nebo nezaměstnaný, (jižní Morava)
- **průměrně informovaní a nespokojení:** zaměstnanec, (východní Čechy)
- **neinformovaní nespokojení:** základní vzdělání, vyučení, nižší příjmy, student, (jižní Čechy)
- **neinformovaní spokojení:** základní vzdělání, 60+, důchodce

Jste spokojen(a) s touto úrovní Vaší finanční gramotnosti?

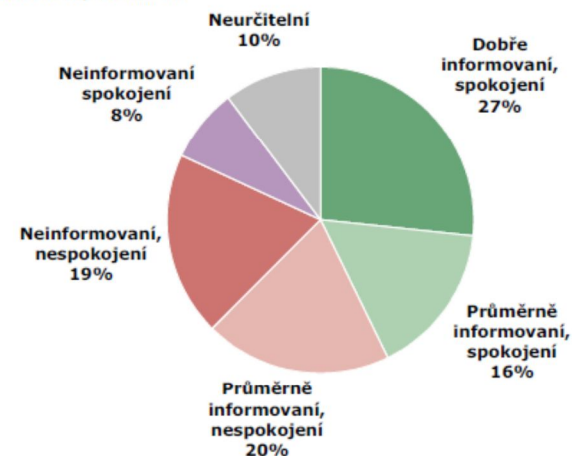
ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=811

ZDROJ: STEM/MARK, Finanční gramotnost 07/2007

Segmentace podle informovanosti a spokojenosti s ní

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=811

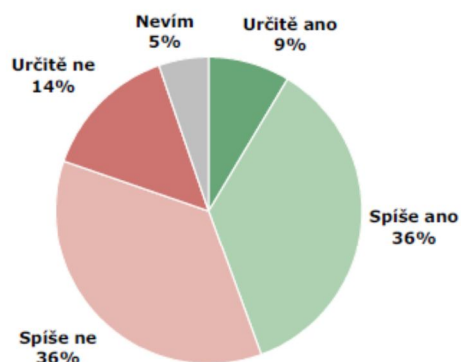

ZDROJ: STEM/MARK, Finanční gramotnost 07/2007

Orientaci v nabídce konkrétních finančních produktů spíše neurčitě deklaruje necelá polovina dospělé populace

Dokážete se svou znalostí dostatečně orientovat v nabídce konkrétních produktů a služeb na finančním trhu?

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=811

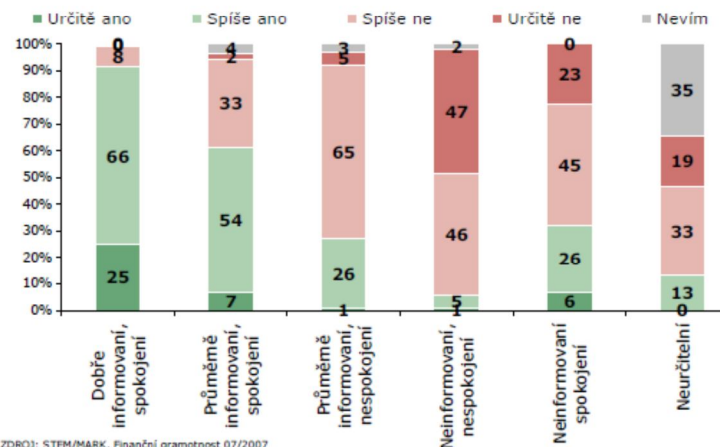

ZDROJ: STEM/MARK, Finanční gramotnost 07/2007

Dokážete se svou znalostí dostatečně orientovat v nabídce konkrétních produktů a služeb na finančním trhu?

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=811

POZNÁMKA: Srovnání v jednotlivých segmentech

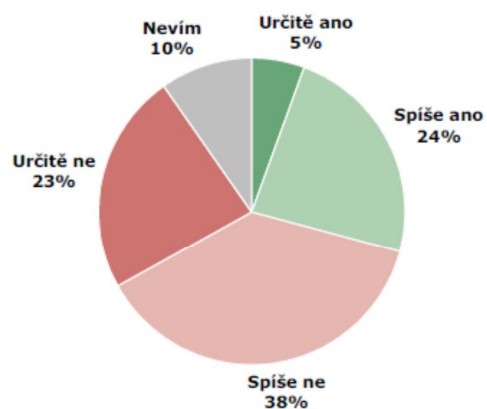

ZDROJ: STEM/MARK, Finanční gramotnost 07/2007

29 % dotázaných přiznává nevyužívání finančních produktů z důvodu neznalosti – nejčastěji investiční, úvěrové a spořicí produkty

Brání Vám Vaše úroveň znalostí ve využívání nějakého produktu/služby na finančním trhu?

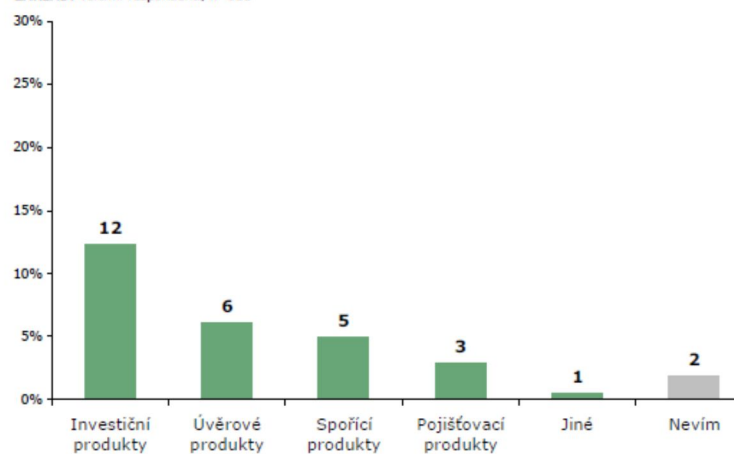
ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=811

ZDROJ: STEM/MARK, Finanční gramotnost 07/2007

Pokud ano, může uvést u kterého typu produktů pociťujete největší omezení?

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=811

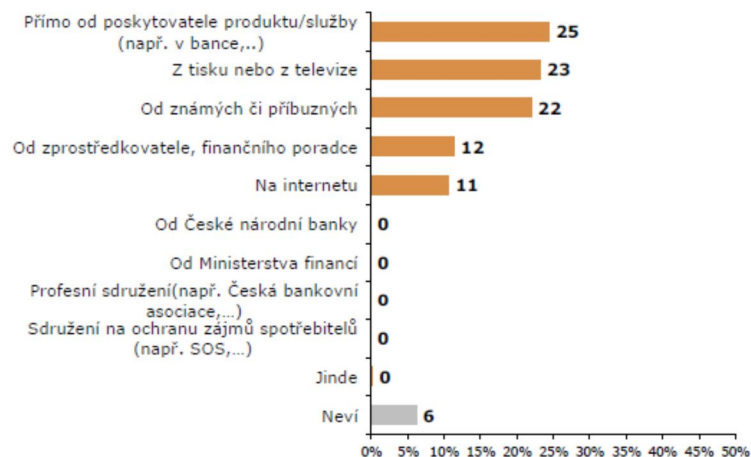

ZDROJ: STEM/MARK, Finanční gramotnost 07/2007

3 základní zdroje informací: **přímý poskytovatel + tisk a TV + známí či příbuzní**

Odkud nejčastěji získáváte informace ze světa financí?

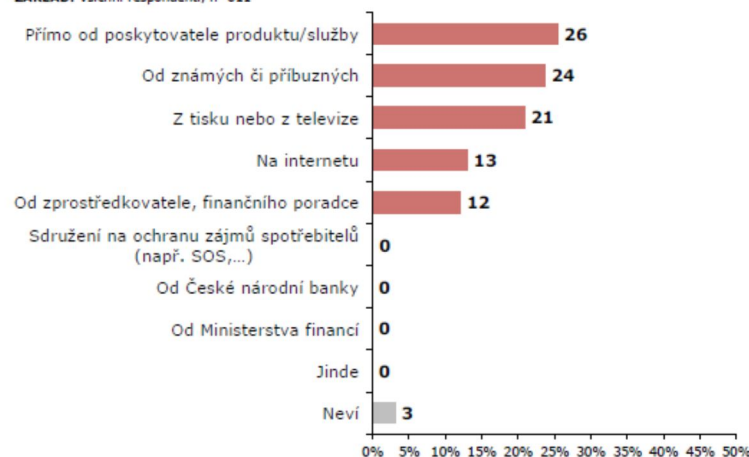
ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=811

ZDROJ: STEM/MARK, Finanční gramotnost 07/2007

Odkud nejčastěji získáváte informace o jednotlivých finančních produktech/službách na finančním trhu?

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=811

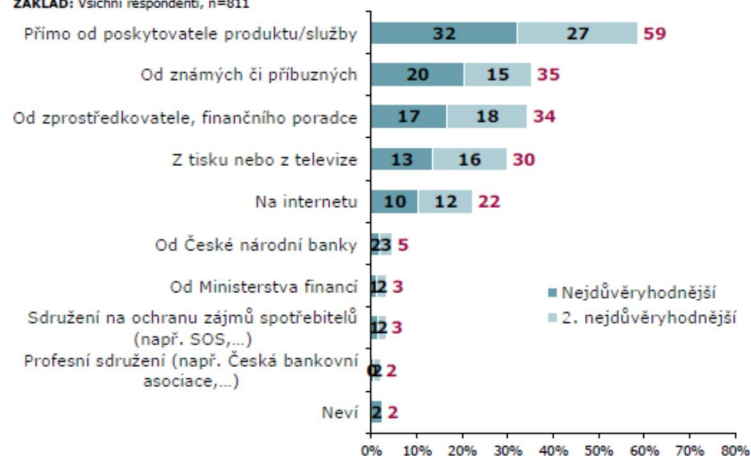

ZDROJ: STEM/MARK, Finanční gramotnost 07/2007

Nejdůvěryhodnější: informace od přímého poskytovatele

Který z výše uvedených způsobů získávání informací považujete za nejdůvěryhodnější?

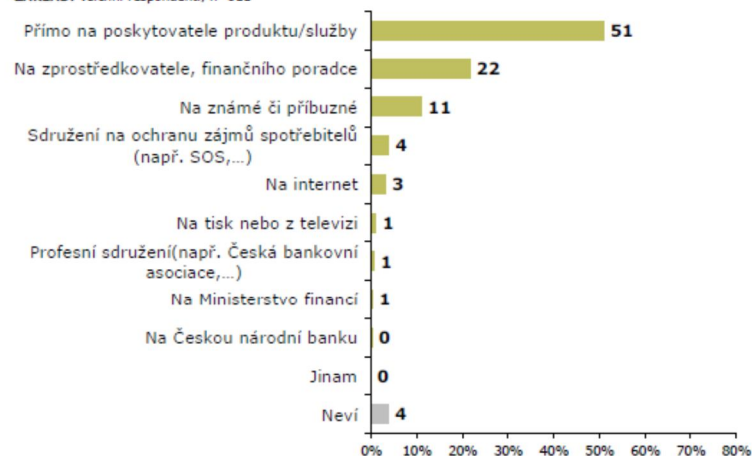
ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=811

ZDROJ: STEM/MARK, Finanční gramotnost 07/2007

A kam byste se obrátil(a) o pomoc v případě potíží nebo nespokojenosti s finančním produktem/službou?

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=811

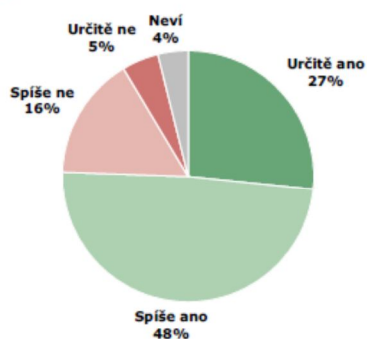

ZDROJ: STEM/MARK, Finanční gramotnost 07/2007

3/4 populace deklaruje důležitost znalostí a vzdělávání ve finanční oblasti, vzdělávání dospělých je užitečné

Je podle Vás důležité, abyste znal(a) pojmy z finanční oblasti a rozuměl(a) jim?

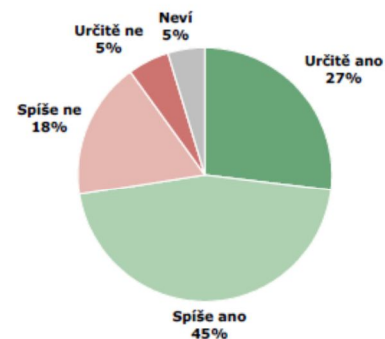
ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=811

ZDROJ: STEM/MARK, Finanční gramotnost 07/2007

Má podle Vás smysl se dále finančně vzdělávat a získávat nové informace, abyste pojmům z finančního světa lépe rozuměl(a) a mohl(a) je také prakticky uplatnit?

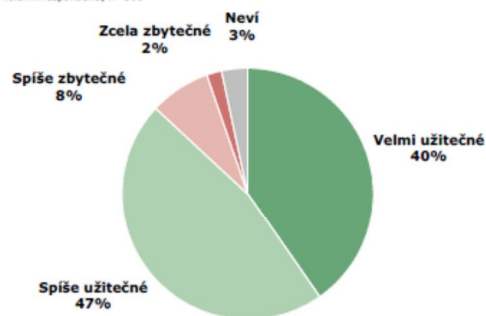
ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=811

ZDROJ: STEM/MARK, Finanční gramotnost 07/2007

Jaký je Váš názor na záměr vzdělávat dospělou populaci v oblasti hospodaření s penězi (např. rodinný rozpočet, nejnvhodnější investice, úvěr). Považuje to z vašeho pohledu za:

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=811

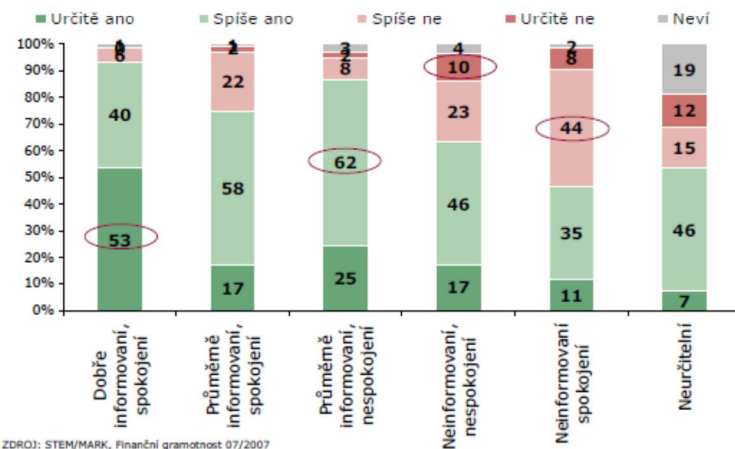

ZDROJ: STEM/MARK, Finanční gramotnost 07/2007

Informace jsou důležité zejména pro ty, kteří se v této oblasti již orientují – mladší a s vyšším stupněm vzdělání

Je podle Vás důležité, abyste znal(a) pojmy z finanční oblasti a rozuměl(a) jim?

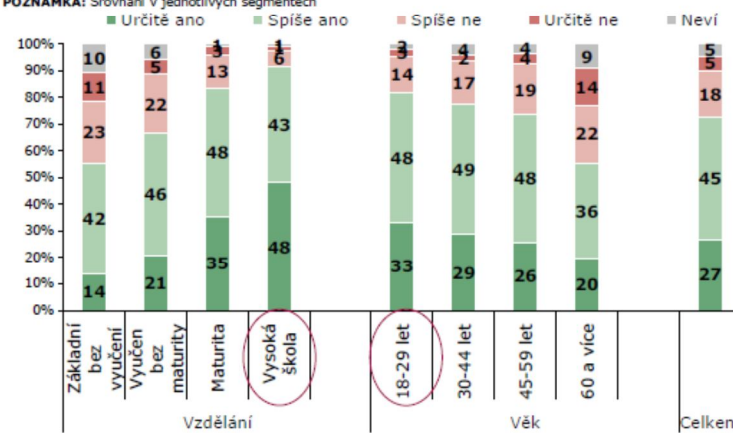
ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=811
POZNÁMKA: Srovnání v jednotlivých segmentech

ZDROJ: STEM/MARK, Finanční gramotnost 07/2007

Má podle Vás smysl se dále finančně vzdělávat a získávat nové informace, abyste pojmům z finančního světa lépe rozuměl(a) a mohl(a) je také prakticky uplatnit?

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=811
POZNÁMKA: Srovnání v jednotlivých segmentech

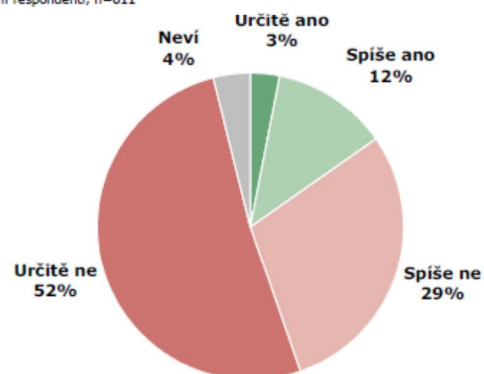

ZDROJ: STEM/MARK, Finanční gramotnost 07/2007

4/5 populace nezískaly informace ve škole, shoda panuje ve směřování finančního vzdělávání do středních škol

Domníváte se, že jste získal(a) prostřednictvím školního vzdělávání dostatek informací pro orientaci v oblasti financí a bank?

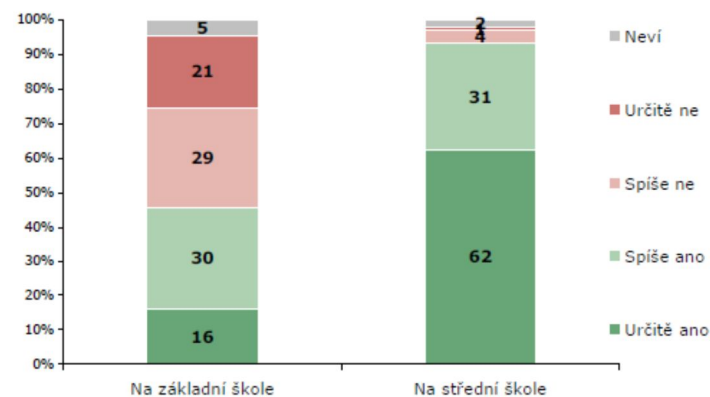
ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=811

ZDROJ: STEM/MARK, Finanční gramotnost 07/2007

Domníváte se, že by bylo vhodné, aby pojmy z oblasti finančního světa (tj. např. bankovníctví, pojišťovnictví, stavebního spoření nebo investic) byly obsaženy již ve školních osnovách:

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=811

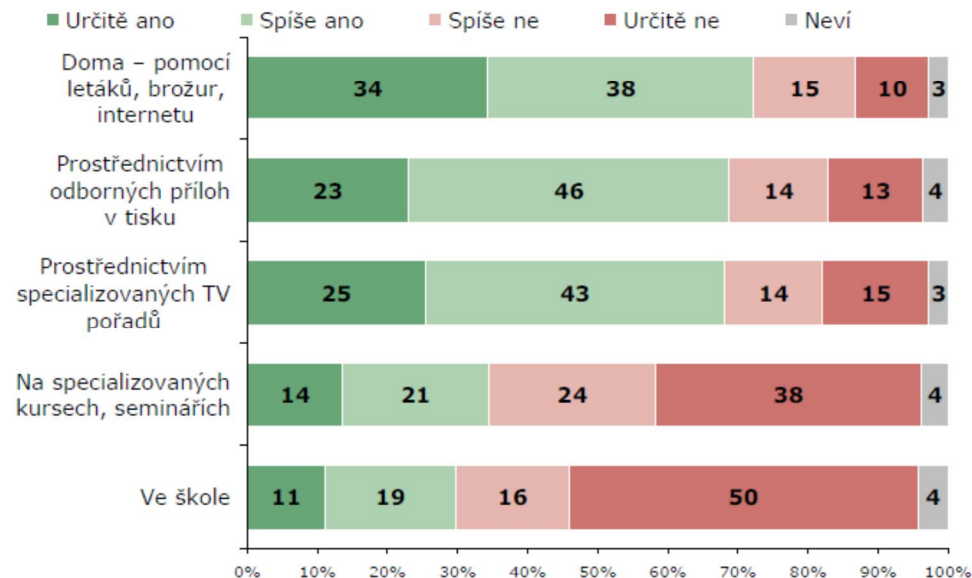

ZDROJ: STEM/MARK, Finanční gramotnost 07/2007

Převládá zájem o pasivní formu vzdělávání – brožury, internet, odborné přílohy v tisku, TV, o kurzy či semináře by měla zájem cca třetina

Kde a jakou formou byste měl(a) zájem se dále finančně vzdělávat a získávat informace z oblasti financí?

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=811

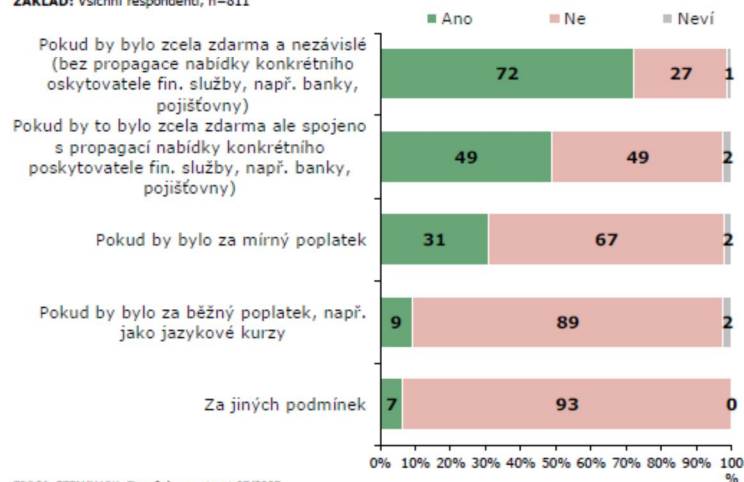

ZDROJ: STEM/MARK, Finanční gramotnost 07/2007

Organizované vzdělávání: zcela zdarma, nezávislé, případně s propagací poskytovatele, zajišťovat stát nebo finanční instituce

Organizovaného finančního vzdělávání byste se zúčastnil za jakých podmínek?

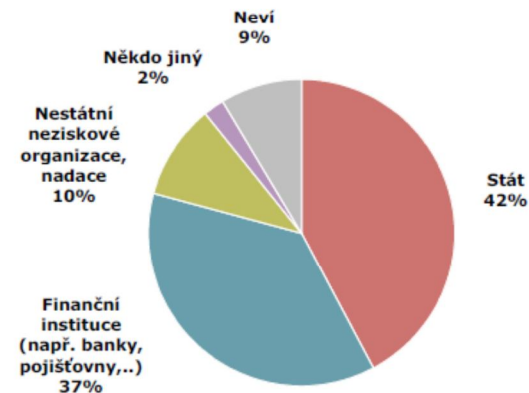
ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=811

ZDROJ: STEM/MARK, Finanční gramotnost 07/2007

Který subjekt by podle Vašeho názoru měl zajišťovat finanční vzdělávání dospělých?

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=811

ZDROJ: STEM/MARK, Finanční gramotnost 07/2007

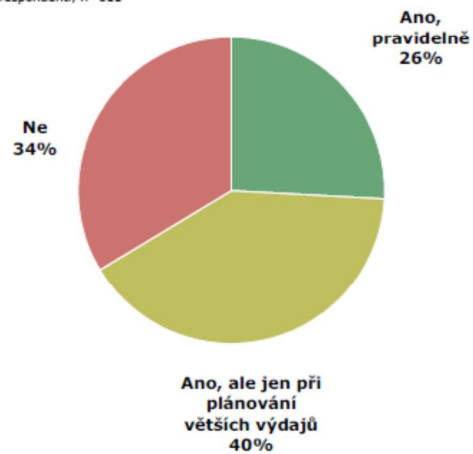
RODINNÝ ROZPOČET A INVESTICE

Rodinný rozpočet	strana 22
Vzdělávání v oblasti tvorby rozpočtu, investic a úvěrů	strana 25
Úvěr	strana 26
Investice	strana 27
Využívané produkty	strana 28

Rodinný rozpočet: 1/4 systematicky, 2/5 jen při větších výdajích, 1/3 vůbec (zbytečnost)

Sestavujete si svůj vlastní rozpočet, případně rozpočet domácnosti?

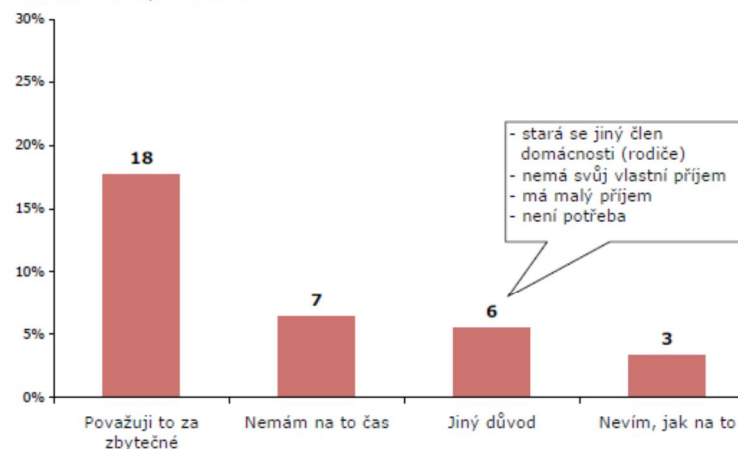
ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=811

ZDROJ: STEM/MARK, Finanční gramotnost 07/2007

Pokud ne, z jakého důvodu?

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=811

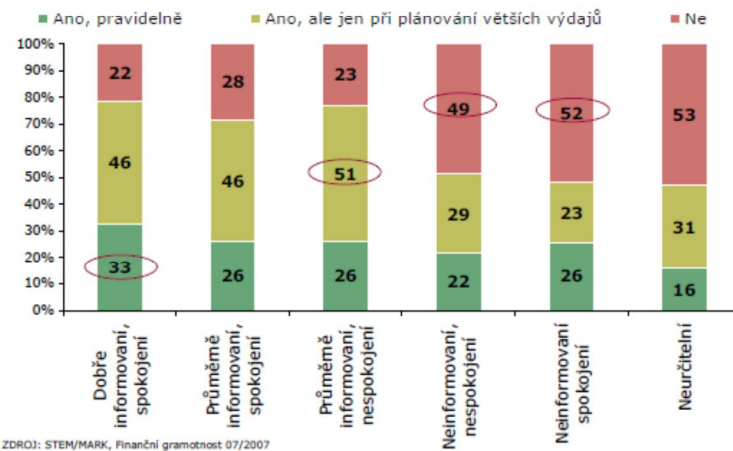

ZDROJ: STEM/MARK, Finanční gramotnost 07/2007

Pravidelně sestavují rozpočet dobře informovaní, nárazově alespoň částečně informovaní – lidé s vyšším stupněm vzdělání, podnikatelé, zaměstnanci, ženy, věkové pásmo 45-59

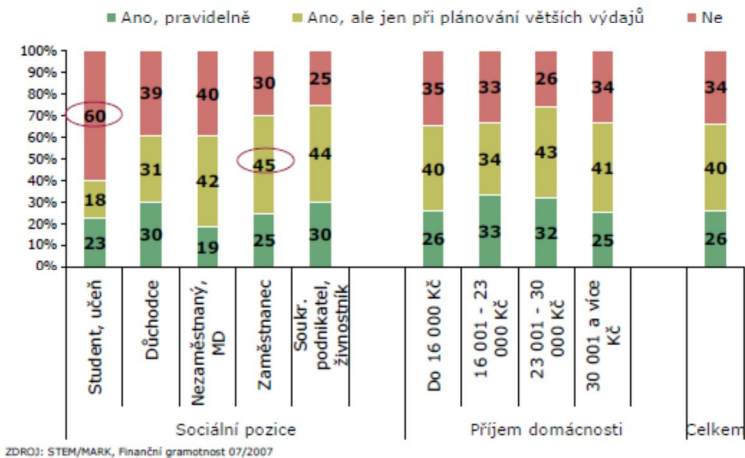
Sestavujete si svůj vlastní rozpočet, případně rozpočet domácnosti?

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=811
POZNÁMKA: Srovnání v jednotlivých segmentech

Sestavujete si svůj vlastní rozpočet, případně rozpočet domácnosti?

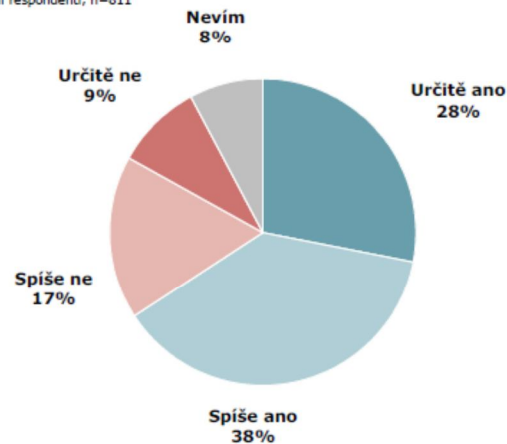
ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=811
POZNÁMKA: Srovnání v jednotlivých segmentech

2/3 deklaruji tvorbu rozpočtu v případě příslušných znalostí - zpravidla ti, kteří si již rozpočet sestavují

Pokud byste věděl, jak správně sestavit svůj osobní rozpočet, příp. rozpočet domácnosti, začal byste toho využívat?

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=811

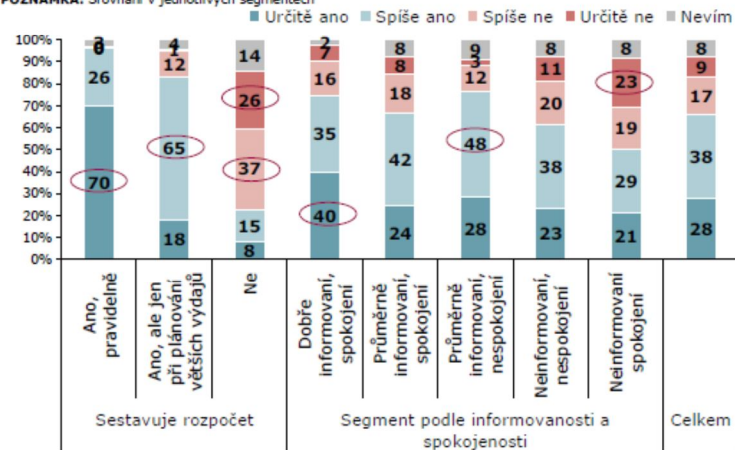

ZDROJ: STEM/MARK, Finanční gramotnost 07/2007

Pokud byste věděl, jak správně sestavit svůj osobní rozpočet, příp. rozpočet domácnosti, začal byste toho využívat?

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=811

POZNÁMKA: Srovnání v jednotlivých segmentech

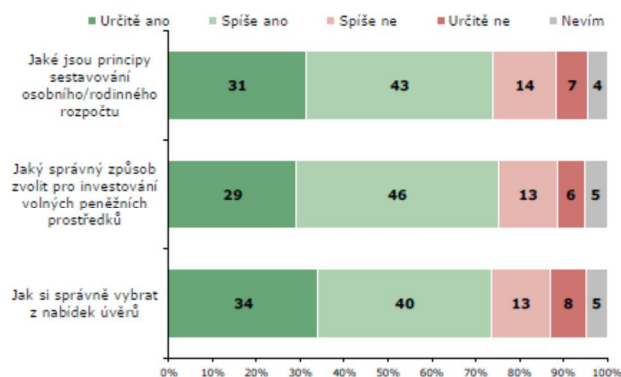

ZDROJ: STEM/MARK, Finanční gramotnost 07/2007

Vzdělávání v oblasti rozpočtu, investování a úvěrů má širokou podporu, 2/5 jsou pro specializované kurzy

Myslíte si, že by bylo vhodné, aby se žáci ve škole učili

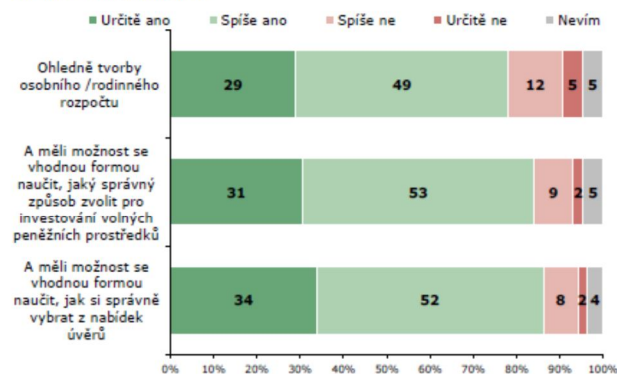
ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=811

ZDROJ: STEM/MARK, Finanční gramotnost 07/2007

A myslíte si, že by bylo vhodné, aby se dospělí nějakou formou vzdělávali

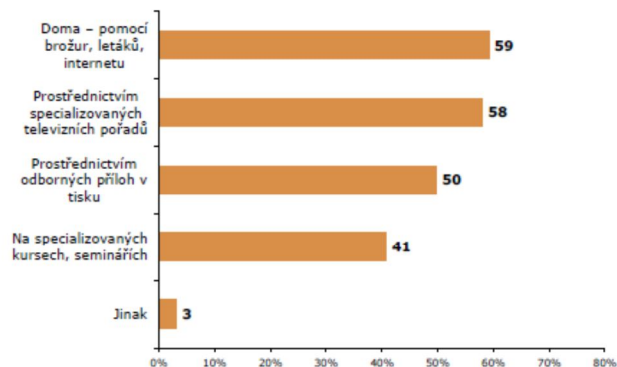
ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=811

ZDROJ: STEM/MARK, Finanční gramotnost 07/2007

A jakým způsobem by se měli dospělí v této oblasti vzdělávat

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=811

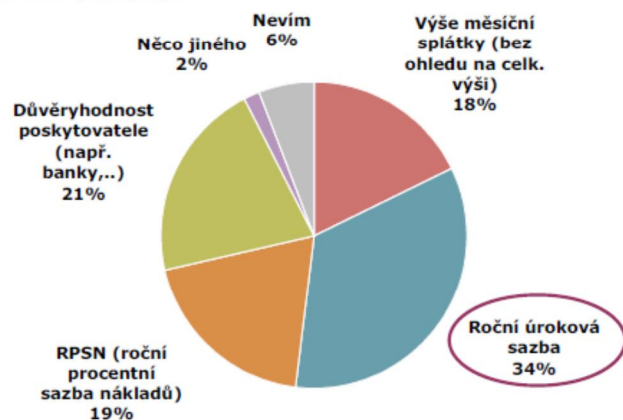

ZDROJ: STEM/MARK, Finanční gramotnost 07/2007

Nejdůležitější kritérium: roční úroková sazba RPSN zohledňují zejména informovaní, s vyšším vzděláním, muži

Pokud byste si vybíral spotřebitelský úvěr (např. na koupi nové televize nebo pračky), co by bylo nejdůležitějším kritériem?

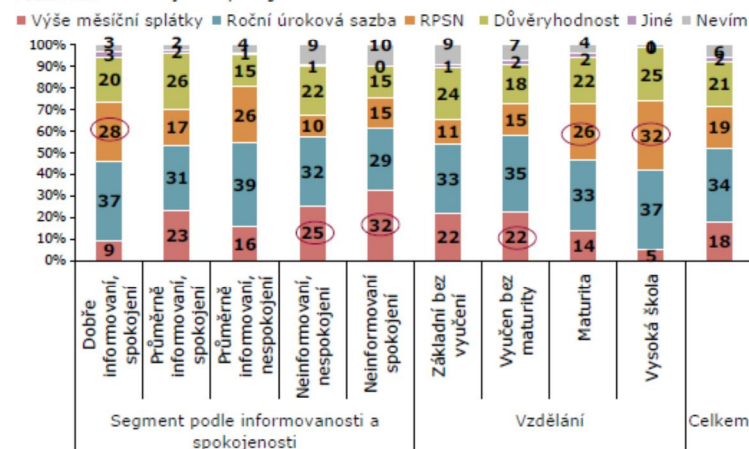
ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=811

ZDROJ: STEM/MARK, Finanční gramotnost 07/2007

Pokud byste si vybíral spotřebitelský úvěr, co by bylo nejdůležitějším kritériem?

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=811
POZNÁMKA: Srovnání v jednotlivých segmentech

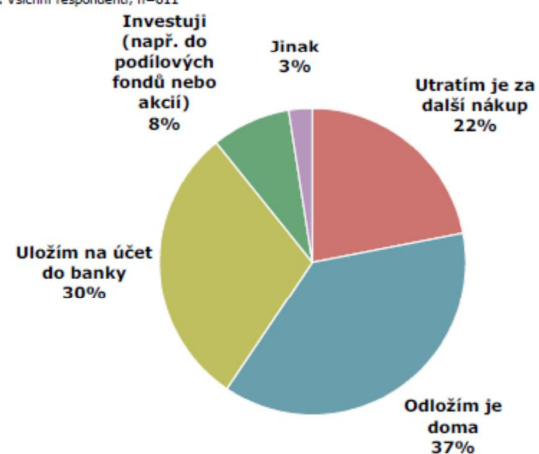

ZDROJ: STEM/MARK, Finanční gramotnost 07/2007

Volné prostředky: nejčastěji odloženy doma S informovaností, vzděláním, příjmem roste schopnost finance alespoň uložit do banky, případně investovat

Jak byste nejspíše naložil(a) s volnými peněžními prostředky ve výši 2 000 Kč, které by vám zbyly v každém měsíci?

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=811

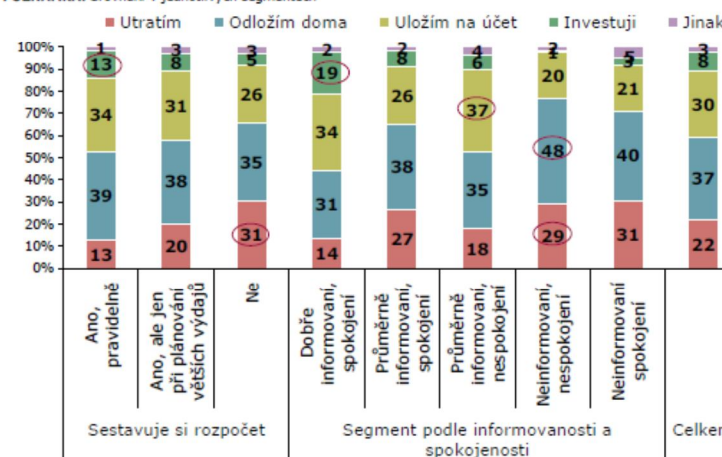

ZDROJ: STEM/MARK, Finanční gramotnost 07/2007

Jak byste nejspíše naložil(a) s volnými peněžními prostředky ve výši 2 000 Kč, které by vám zbyly v každém měsíci?

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=811

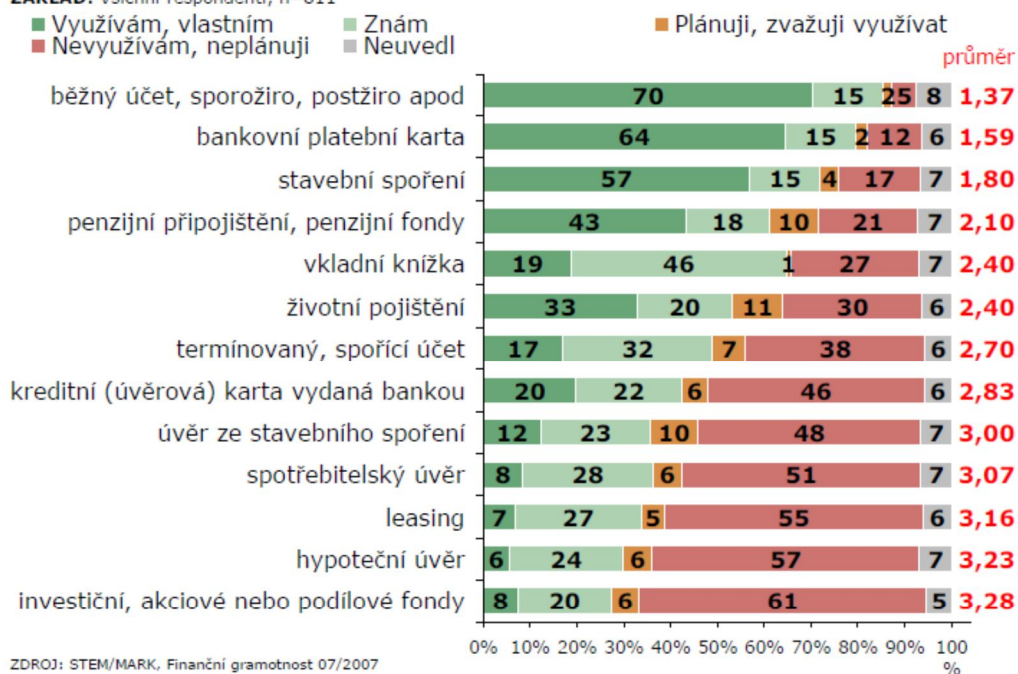
POZNÁMKA: Srovnání v jednotlivých segmentech

Nejvyužívanější produkty: běžný účet, sporožiro, platební karta, stavební spoření, penzijní připojištění

Řekněte mi prosím, zda tento produkt znáte, zda jej využíváte nebo jeho využití zvažujete/plánujete

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=811

ZDROJ: STEM/MARK, Finanční gramotnost 07/2007

PRAKTICKÉ ZNALOSTI Z OBLASTI FINANČÍ

Inflace

strana 30

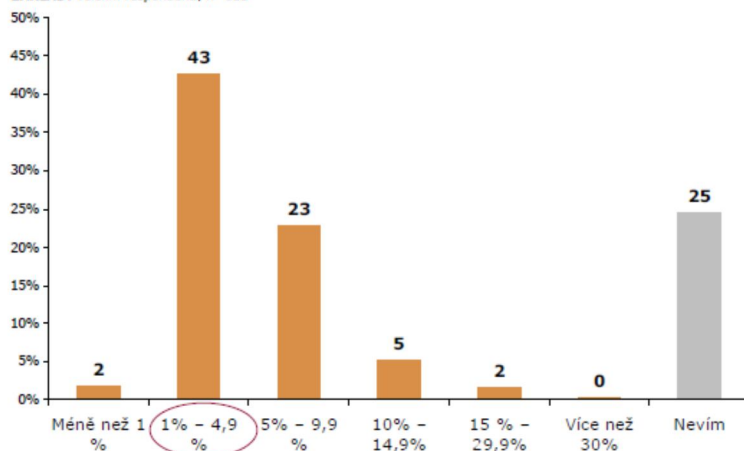
Výnos z investice

strana 31

Správnou míru inflace dokáže určit 43 % populace 18+

Pokuste se, prosím, odhadnout, jaká byla v loňském roce míra inflace v ČR?

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=811

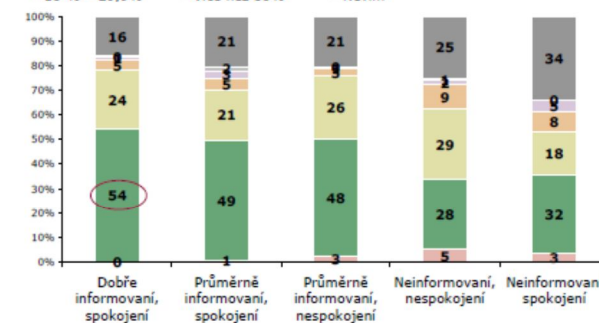
ZDROJ: STEM/MARK, Finanční gramotnost 07/2007

Pokuste se, prosím, odhadnout, jaká byla v loňském roce míra inflace v ČR?

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=811

POZNÁMKA: Srovnání v jednotlivých segmentech

■ Méně než 1 %
 ■ 1% - 4,9 %
 ■ 5% - 9,9 %
 ■ 10% - 14,9 %
■ 15% - 29,9%
 ■ Více než 30%
 ■ Nevím

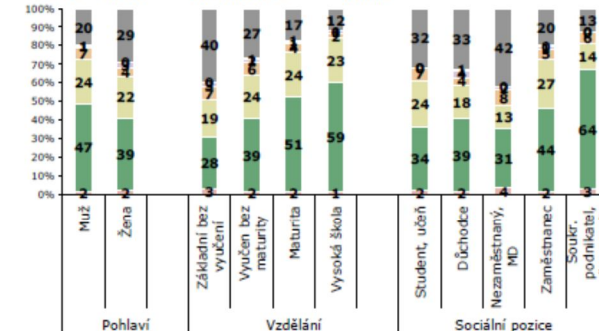
ZDROJ: STEM/MARK, Finanční gramotnost 07/2007

Pokuste se, prosím, odhadnout, jaká byla v loňském roce míra inflace v ČR?

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=811

POZNÁMKA: Srovnání v jednotlivých skupinách

■ Méně než 1 %
 ■ 1% - 4,9 %
 ■ 5% - 9,9 %
 ■ 10% - 14,9 %
■ 15% - 29,9%
 ■ Více než 30%
 ■ Nevím

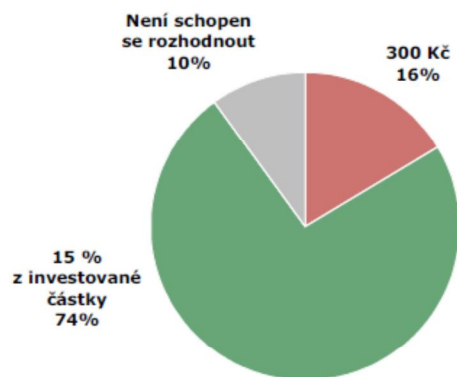

ZDROJ: STEM/MARK, Finanční gramotnost 07/2007

1/4 nedokáže určit výnos z investice v %

Představte si , že investujete částku 3000 Kč. Dal(a) byste přednost výnosu 300 Kč nebo výnosu 15% z investované částky?

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=811

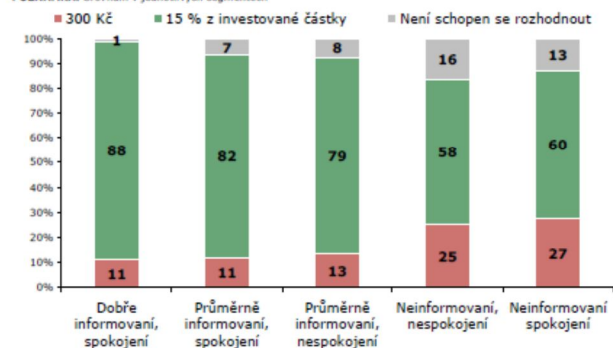

ZDROJ: STEM/MARK, Finanční gramotnost 07/2007

Představte si , že investujete částku 3000 Kč. Dal(a) byste přednost výnosu 300 Kč nebo výnosu 15% z investované částky?

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=811

POZNÁMKA: Srovnání v jednotlivých segmentech

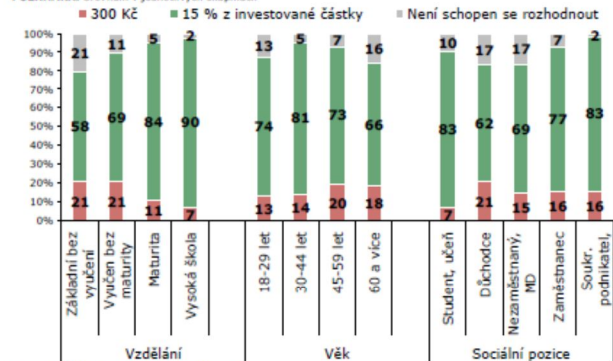

ZDROJ: STEM/MARK, Finanční gramotnost 07/2007

Představte si , že investujete částku 3000 Kč. Dal(a) byste přednost výnosu 300 Kč nebo výnosu 15% z investované částky?

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=811

POZNÁMKA: Srovnání v jednotlivých skupinách

ZDROJ: STEM/MARK, Finanční gramotnost 07/2007

**PŘÍLOHA P III: OZNÁMENÍ ŘEDITELI ÚŘADU PRÁCE V KROMĚŘÍŽI:
O PROVÁDĚNÉM KVANTITATIVNÍM VÝZKUMU**

ÚŘAD PRÁCE

V KROMĚŘÍŽI

Erbenovo náměstí 4251

767 01 Kroměříž

KOMU: JUDr. Karel Smíšek

OD: Hana Kroupová

Interní sdělení

Žádám tímto o povolení provedení marketingového průzkumu v prostorách „čekárny“ zprostředkování zaměstnání. Tento výzkum by provedla sl. Kateřina Coufalíková, studentka Střední odborné školy Holešov, Pivovarská 1419, Holešov, oboru obchodně podnikatelská činnost. Tato studentka je na Úřadu práce v Kroměříži ve dnech 22.11.-3.12.2010 na odborné praxi.

Téma výzkumu – Finanční gramotnost bude zpracováno jako součást mé diplomové práce.

Mgr. Marie Vašková – vedoucí oboru poradenství a zprostředkování je s touto formou výzkumu ústně obeznámena.

S pozdravem

Hana Kroupová

Vyjádření ředitele ÚP:

*Yauccanm o produmakou umotodm' myvātki' myj ledku'
přičkumy pro potěby úP*

Vyjádření vedoucí oboru poradenství a zprostředkování:

Souhlasím Vaškovi

PŘÍLOHA P IV: DOTAZNÍK

1. Jak byste ohodnotil svého znalosti ve finanční oblasti:

- Velmi dobré 1
- Co potřebuji znám 2
- Mám určité mezery 3
- Neuspokojivé 4

2. Měl/a byste zájem o nové informace z této oblasti? Ano Ne

3. V případě že ano, o jaká témata byste měl/a největší zájem: (očísľujte dle pořadí důležitosti od 1-4)

- Rodinný rozpočet
- Investování volných peněžních prostředků
- Jak využívat nabídek a služeb peněžních ústavů (vedení účtů, poskytování úvěrů apod.)
- Oddlužení (Jak se z dluhů vymanit a jak se do nich vůbec nedostat)

4. Víte co je to RPSN? Ano Ne

5. Investujete 1000 Kč je lepší výnos 120 Kč nebo 15%?

6. Platba stravného se opakuje každý měsíc ve stejné výši, jak by bylo možné zajistit, abychom nemuseli pokaždé platbu zadávat? Vím Nevím

7. Dostal jste se někdy do finančních potíží, které vedly k nezaměstnanosti nebo sociálnímu vyloučení? Ano Ne

8. Dosažené vzdělání?

Základní Vyučen Střední, Vysokoškolské

9. Muž – žena

10. Věk

PŘÍLOHA P V: ZDROJOVÁ TABULKA

RESPONDENT	OTÁZKA č.1	OTÁZKA č.2	OTÁZKA č.3A	OTÁZKA č. 3B	OTÁZKA č.3C	OTÁZKA č.3D	OTÁZKA č.4	OTÁZKA č.5	OTÁZKA č.6	OTÁZKA č.7	OTÁZKA č.8	OTÁZKA č.9	OTÁZKA č.10
R.1	2	ne					ne	15%	vím	ano	středoškolské	muž	31
R.2	3	ano	1	3	4	2	ne	15%	nevím	ne	středoškolské	žena	25-30
R.3	2	ano	3	1	4	2	ne	120 Kč	nevím	ano	středoškolské	muž	22
R.4	3	ano	1	2	3	4	ne	15%	nevím	ano	vyučen	žena	56
R.5	3	ne					ne	15%	vím	ne	vysokoškolské	žena	39
R.6	3	ne					ano	15%	nevím	ano	středoškolské	muž	39
R.7	2	ano	2	3	4	1	ano	15%	vím	ano	středoškolské	žena	30
R.8	3	ne					ne	15%	nevím	ano	středoškolské	muž	65
R.9	2	ano	1	4	2	3	ne	120 Kč	nevím	ne	základní	žena	40
R.10	3	ano	2	3	4	1	ano	15%	vím	ano	středoškolské	muž	25-30
R.11	2	ano	1	3	2	4	ne	15%	vím	ano	středoškolské	žena	30-40
R.12	3	ano	1	3	4	2	ano	15%	nevím	ne	středoškolské	žena	20
R.13	2	ne					ano	15%	vím	ne	středoškolské	muž	28
R.14	3	ne					ne	15%	nevím	ano	vyučen	muž	45
R.15	3	ne					ano	15%	vím	ano	vyučen	muž	40-50
R.16	2	ne					ano	120 Kč	nevím	ano	středoškolské	žena	30-40
R.17	3	ano	2	3	4	1	ano	15%	nevím	ano	středoškolské	žena	35
R.18	3	ne					ano	120 Kč	nevím	ano	středoškolské	muž	30-35
R.19	2	ano	1	3	4	2	ano	15%	nevím	ano	vyučen	žena	35
R.20	2	ano	1	2	4	3	ne	15%	vím	ano	středoškolské	muž	23
R.21	2	ne					ano	15%	vím	ne	středoškolské	žena	20
R.22	2	ano	1	3	4	2	ano	15%	vím	ne	středoškolské	muž	27
R.23	2	ano	2	1	3	4	ano	15%	vím	ne	vysokoškolské	žena	25-30
R.24	3	ano	1	3	4	2	ne	120 Kč	nevím	ne	vyučen	muž	20
R.25	2	ano	3	1	4	2	ano	15%	nevím	ano	středoškolské	žena	29
R.26	2	ano	2			1	ne	120 Kč	vím	ano	základní	žena	47
R.27	2	ne					ano	120 Kč	nevím	ano	vyučen	žena	45
R.28	2	ne					ano	15%	vím	ano	středoškolské	žena	38
R.29	3	ano	3	2	1	4	ne	15%	nevím	ne	středoškolské	muž	20
R.30	2	ano	3	1	2	4	ne	15%	nevím	ne	středoškolské	muž	19
R.31	2	ano	1	4	2	3	ne	15%	vím	ne	vysokoškolské	žena	35
R.32	3	ne					ne	120 Kč	nevím	ano	základní	muž	40
R.33	2	ne					ano	15%	nevím	ano	středoškolské	žena	48
R.34	4	ne					ne	120 Kč	nevím	ano	středoškolské	muž	21
R.35	2	ne					ano	15%	vím	ne	středoškolské	žena	25
R.36	2	ne					ano	15%	nevím	ano	vysokoškolské	žena	40
R.37	2	ano	4	1	3	2	ano	15%	vím	ne	středoškolské	žena	36
R.38	3	ne					ne	15%	nevím	ano	středoškolské	žena	45-48
R.39	2	ano	2	1	4	3	ano	15%	vím	ne	středoškolské	muž	47
R.40	2	ano	2	3	4	1	ne	15%	nevím	ne	vyučen	muž	26
R.41	3	ne					ano	120 Kč	vím	ano	vyučen	muž	48

R.42	2	ne					ano	15%	nevím	ne	středoškolské	žena	23
R.43	2	ano	1	4	2	3	ano	15%	nevím	ne	středoškolské	muž	49
R.44	3	ano	1	4	2	3	ano	120 Kč	vím	ne	středoškolské	žena	40
R.45	3	ne					ne	120 Kč	vím	ano	vyučen	muž	21
R.46	3	ne					ano	15%	vím	ano	středoškolské	muž	29
R.47	2	ano	2	1	4	3	ano	15%	nevím	ano	vysokoškolské	muž	27
R.48	3	ano	2	1	4	3	ne	15%	nevím	ano	středoškolské	žena	23
R.49	3	ne					ne	120 Kč	vím	ano	středoškolské	muž	55
R.50	2	ano	1	3	2	4	ano	15%	vím	ne	středoškolské	žena	34
R.51	2	ano	2	3	4	1	ano	120 Kč	vím	ano	vysokoškolské	muž	28
R.52	2	ano	3	2	4	1	ne	120 Kč	vím	ano	středoškolské	žena	39
R.53	1	ano	1	2	4	3	ano	15%	vím	ne	vysokoškolské	žena	25
R.54	3	ano	1	4	2	3	ne	120 Kč	nevím	ne	vyučen	muž	20
R.55	3	ne					ne	15%	nevím	ne	středoškolské	muž	28
R.56	2	ano	2	1	3	4	ano	15%	nevím	ne	středoškolské	žena	24
R.57	2	ano	2	1	3	4	ano	15%	vím	ne	středoškolské	žena	20
R.58	2	ano	2	2	2	2	ano	15%	vím	ne	středoškolské	žena	20
R.59	2	ano	1	2	3	4	ne	15%	nevím	ne	základní	žena	19
R.60	3	ne					ano	120 Kč	nevím	ano	vyučen	muž	32
R.61	2	ne					ne	15%	nevím	ne	středoškolské	muž	25
R.62	3	ano	1	2	3	4	ne	15%	vím	ne	středoškolské	žena	36
R.63	2	ne					ano	15%	nevím	ano	středoškolské	žena	42
R.64	2	ne					ne	15%	vím	ne	středoškolské	muž	48
R.65	2	ano	3	2	1	4	ano	15%	vím	ano	vyučen	muž	30
R.66	2	ano	3	1	4	2	ne	120 Kč	nevím	ano	vyučen	muž	39
R.67	3	ne					ano	120 Kč	nevím	ano	vyučen	žena	30
R.68	2	ano	2	3	1	4	ne	15%	nevím	ano	středoškolské	žena	39
R.69	3	ano	1	4	3	2	ne	120 Kč	vím	ano	vyučen	žena	50
R.70	2	ano	2	4	3	1	ano	120 Kč	nevím	ne	vyučen	muž	53
R.71	3	ne					ano	15%	vím	ne	středoškolské	muž	23
R.72	2	ano	4	2	3	1	ano	120 Kč	nevím	ano	středoškolské	žena	29
R.73	3	ano	1	4	3	2	ne	15%	vím	ne	vyučen	muž	51
R.74	4	ne					ne	120 Kč	nevím	ano	vyučen	muž	37
R.75	2	ano	1	4	3	2	ano	15%	vím	ano	středoškolské	žena	26
R.76	3	ne					ne	15%	vím	ano	středoškolské	žena	38
R.77	3	ano	1	2	4	3	ne	15%	nevím	ano	středoškolské	muž	19
R.78	2	ano	2	4	1	3	ne	120 Kč	nevím	ano	základní	muž	28
R.79	2	ne					ano	15%	nevím	ano	vyučen	žena	42
R.80	2	ano	2	3	4	1	ano	15%	vím	ne	středoškolské	žena	33
R.81	3	ne					ne	15%	nevím	ano	vyučen	muž	30
R.82	3	ano	1	4	2	3	ne	15%	nevím	ano	středoškolské	žena	48
R.83	2	ne					ano	15%	vím	ne	vyučen	muž	32
R.84	2	ne					ano	15%	nevím	ano	vyučen	muž	24
R.85	3	ano	2	4	3	1	ne	120 Kč	nevím	ano	středoškolské	žena	39
R.86	2	ne					ano	15%	vím	ano	vysokoškolské	žena	27
R.87	2	ano	1	4	2	3	ne	15%	vím	ano	vyučen	muž	49
R.88	3	ne					ne	120 Kč	nevím	ano	základní	muž	42
R.89	3	ano	1	4	3	2	ne	15%	vím	ne	středoškolské	muž	21
R.90	2	ne					ne	15%	vím	ano	vyučen	muž	34
R.91	2	ne					ne	15%	nevím	ano	středoškolské	muž	29

R.92	2	ano	1	2	4	3	ano	15%	vím	ne	středoškolské	muž	20
R.93	2	ano	1	4	3	2	ano	15%	vím	ano	středoškolské	žena	38
R.94	3	ne					ano	120 Kč	nevím	ano	středoškolské	muž	24
R.95	3	ne					ano	120 Kč	vím	ne	středoškolské	žena	21
R.96	2	ano	3	1	4	2	ne	15%	nevím	ne	středoškolské	žena	49
R.97	3	ne					ano	120 Kč	nevím	ano	základní	muž	43
R.98	2	ne					ano	15%	vím	ne	středoškolské	muž	33
R.99	2	ano	1	3	4	2	ano	15%	vím	ne	středoškolské	žena	30
R.100	3	ne					ano	120 Kč	nevím	ano	středoškolské	muž	48
R.101	2	ano	2	3	4	1	ano	15%	vím	ne	středoškolské	žena	22
R.102	3	ne					ne	120 Kč	vím	ano	základní	muž	32
R.103	3	ne					ne	15%	vím	ne	středoškolské	muž	29
R.104	2	ano	1	4	3	2	ano	15%	vím	ne	středoškolské	žena	23
R.105	2	ano	1	4	3	2	ano	15%	vím	ne	středoškolské	žena	27
R.106	3	ne					ano	120 Kč	nevím	ne	středoškolské	muž	32
R.107	1	ano	1	3	4	2	ano	15%	vím	ne	středoškolské	žena	40
R.108	2	ano	2	3	4	1	ano	15%	vím	ne	středoškolské	žena	38
R.109	4	ne					ne	120 Kč	nevím	ano	základní	muž	23
R.110	2	ano	1	4	3	2	ano	15%	vím	ano	středoškolské	žena	29
R.111	3	ne					ne	120 Kč	nevím	ne	středoškolské	muž	34
R.112	2	ano	2	3	4	1	ano	15%	vím	ne	středoškolské	žena	23
R.113	2	ano	1	3	4	2	ne	15%	nevím	ne	středoškolské	muž	24
R.114	2	ano	3	2	1	4	ano	15%	vím	ne	středoškolské	žena	28
R.115	2	ne					ano	15%	vím	ne	středoškolské	žena	31
R.116	3	ano	4	2	1	3	ano	120 Kč	nevím	ano	středoškolské	muž	26
R.117	2	ne					ne	15%	nevím	ano	středoškolské	muž	23
R.118	3	ano	4	3	1	2	ano	15%	nevím	ne	středoškolské	muž	20
R.119	2	ne					ano	120 Kč	vím	ano	středoškolské	žena	42
R.120	2	ano	3	1	4	2	ano	15%	nevím	ne	středoškolské	žena	22
R.121	2	ano	2	1	3	4	ano	15%	vím	ne	středoškolské	muž	21
R.122	2	ne					ano	120 Kč	nevím	ano	středoškolské	žena	49
R.123	2	ne					ne	120 Kč	nevím	ano	středoškolské	muž	43
R.124	2	ne					ano	120 Kč	vím	ne	středoškolské	žena	27
R.125	3	ne					ne	15%	nevím	ano	středoškolské	muž	33
R.126	2	ano	1	3	4	2	ano	120 Kč	nevím	ano	středoškolské	žena	49
R.127	2	ano	1	3	4	2	ano	15%	nevím	ano	středoškolské	žena	53
R.128	2	ne					ne	15%	nevím	ne	středoškolské	muž	28
R.129	3	ne					ne	15%	vím	ano	středoškolské	muž	25
R.130	3	ano	1	4	2	3	ano	15%	vím	ne	středoškolské	muž	30
R.131	3	ne					ne	15%	nevím	ano	základní	žena	43
R.132	2	ano	1	4	2	3	ano	15%	nevím	ano	středoškolské	žena	39

Zdroj: vlastní

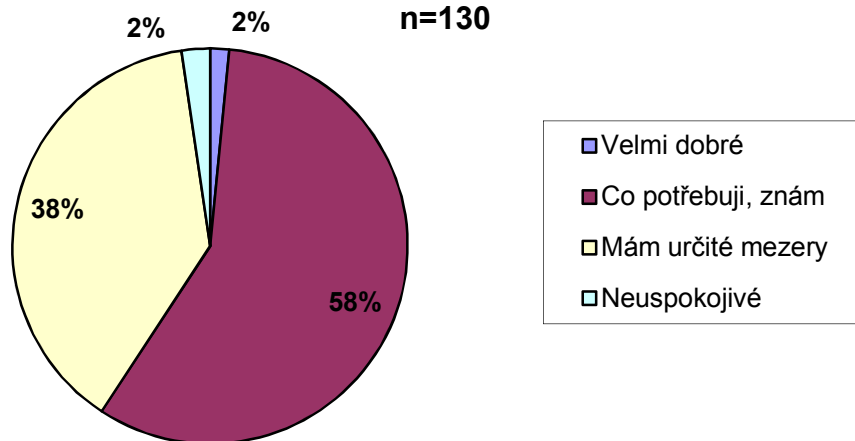
Z uvedené tabulky je patrné, že bylo osloveno 132 respondentů. Z toho respondenti č. 26 a č. 58 byly vyřazeny ze zpracování, pro neúplnost a nepravost odpovědí v otázce č. 3.

- První sloupec zobrazuje počty respondentů.
- V druhém sloupci se nachází odpověď na otázku č. 1, vlastní sebehodnocení stupnicí 1 – 4 z toho 1 je nejlepší známka.
- Třetí sloupec mapuje zájem či nezájem o vzdělávání. Jedná se o otázku č. 2, každému dotazovanému bylo vysvětleno, že účelem této otázky je, zda má nebo nemá vedení úřadu v budoucnu uvažovat o vzdělávání nezaměstnaných v oblasti finanční gramotnosti
- Otázky č. 3 se týkají sloupce čtyři až sedm. Sloupec s názvem „Otázka č. 3 A“ představuje odpověď „Rodinný rozpočet“, „Otázka č. 3 B“ – „Investování volných peněžních prostředků“. „Otázka č. 3 C“ – „Jak využívat nabídek peněžních ústavů (vedení účtů, poskytování úvěrů apod.)“, „Otázka č. 3 D“ – „Oddlužení“. Každý respondent očísloval jednotlivá témata pořadím důležitosti v rozmezí 1-4, přičemž 1 představuje – preferuji a 4 méně důležité téma.
- V sloupci osm s názvem „Otázka č. 4“ se nachází odpovědi jednotlivých respondentů, podle toho, zda uměli nebo neuměli definovat co je to RPSN. Správná odpověď: „Roční procentní sazbu nákladů na úvěr“(dále jen RPSN). Zahrnuje všechny povinné náklady, které jsou v souvislosti s úvěrem nezbytné vynaložit. Jedná se např. o poplatky za vedení účtu nebo náklady na jiné služby, které jsou podle smlouvy o spotřebitelském úvěru nezbytné pro poskytnutí úvěru. Díky tomu má RPSN mnohem větší vypovídací hodnotu než úroková sazba. U mnohých věřitelů totiž poplatky spojené s poskytnutím úvěru často představují nejvýznamnější nákladovou položku. Slouží také jako pomůcka pro srovnání nákladovosti úvěrů.[20]
- „Otázka č. 5“, ve sloupci devět ověřuje, jak umí občané reagovat na početní úkon týkající se procent, například při uzavírání smluv. Správná odpověď – 15%.
- Pod názvem desátého sloupce „Otázka č. 6“ se nachází odpovědi, jak umí občané využívat nástroje platebního styku v praxi. Správná odpověď zní pomocí trvalého příkazu k úhradě, nebo pomocí SIPO (dále jen soustředěné inkaso plateb obyvatelstva). Podmínkou zápisu odpovědi „vím“, je alespoň jedna z uvedených variant.

- V jedenáctém sloupci s názvem „Otázka č. 7“ se nachází odpovědi, ano – ne, zda se dotazovaný dostal do finančních potíží, které vedly nezaměstnanosti nebo sociálnímu vyloučení.
- Sloupce dvanáct až čtrnáct odhalují strukturu respondentů. „Otázka č. 8“ – dosažené vzdělání, „Otázka č. 9“ – pohlaví a „Otázka č. 10“ jejich věk, přičemž někteří respondenti neradi odpovídali právě na tuto otázku, proto ve zpracování došlo k zařazení do věkového rozpětí.

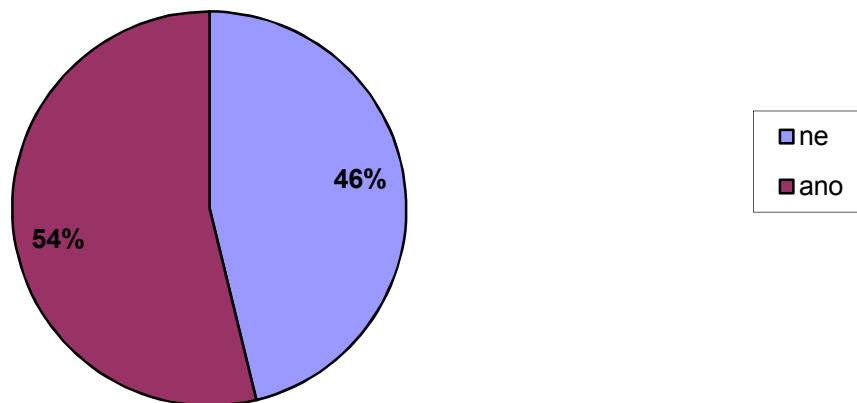
PŘÍLOHA P VI: GRAFY

1. Jak byste ohodnotil/a své znalosti ve finanční oblasti? n=130

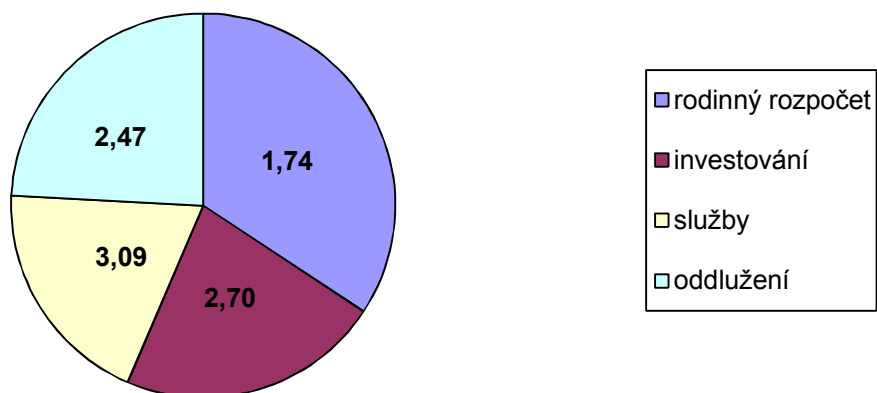
Zdroj: vlastní

2. Měl/a byste zájem o nové informace z této oblasti? n=130

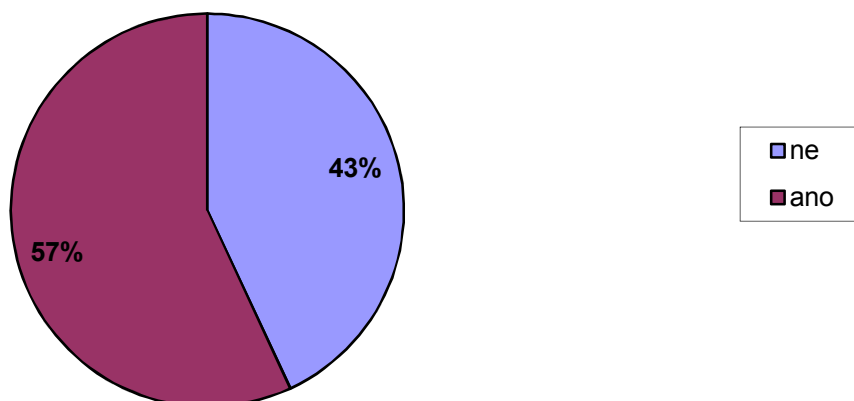
Zdroj: vlastní

3. V případě, že ano, o jaká témata byste měl/a největší zájem? (očísľujte dle pořadí důležitosti od 1-4) n=70

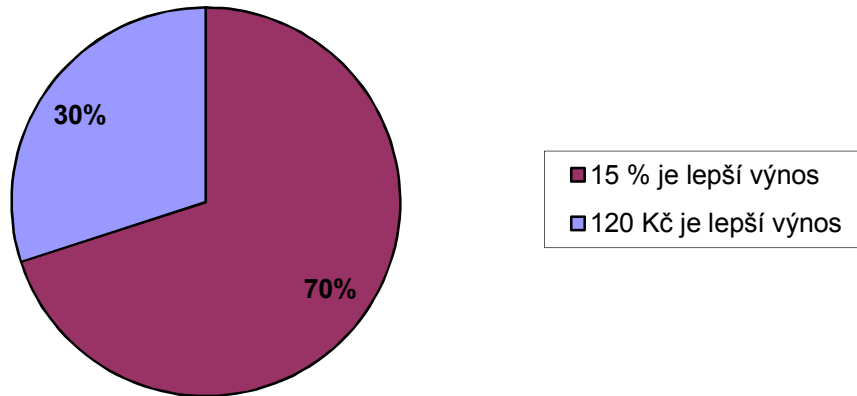
Zdroj: vlastní

4. Víte co je RPSN ? n=130

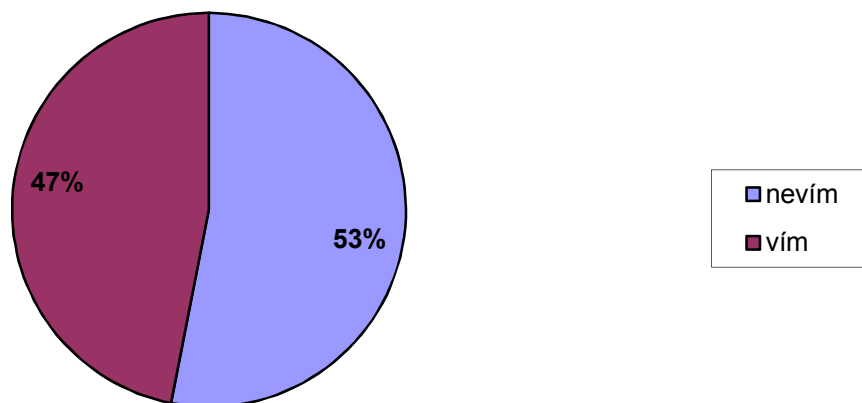
Zdroj: vlastní

5. Investujete 1000 Kč - je lepší výnos 120 Kč nebo 15%?
n=130

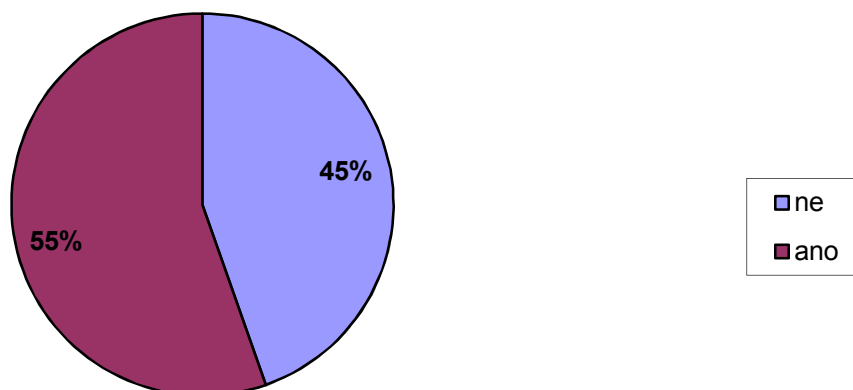
Zdroj: vlastní

6. Platba stravného se opakuje každý měsíc ve stejné výši, jak by bylo možné zajistit, abychom nemuseli pokaždé platbu zadávat ? n=130

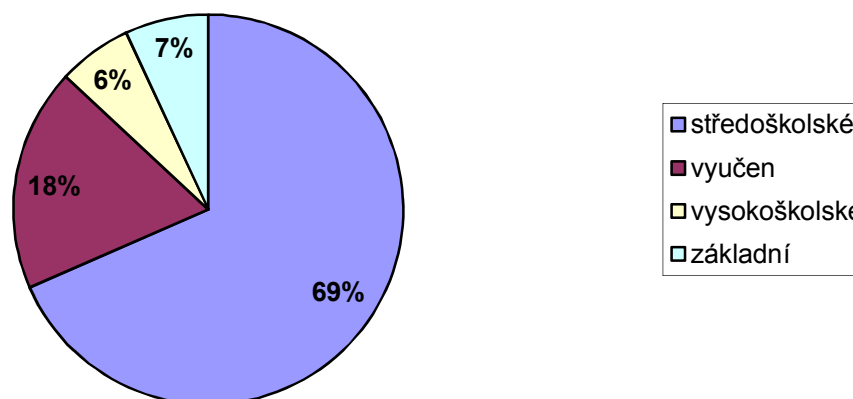
Zdroj: vlastní

7. Dostal/a jste se někdy do finančních potíží, které vedly k nezaměstnanosti nebo sociálnímu vyloučení ? n=130

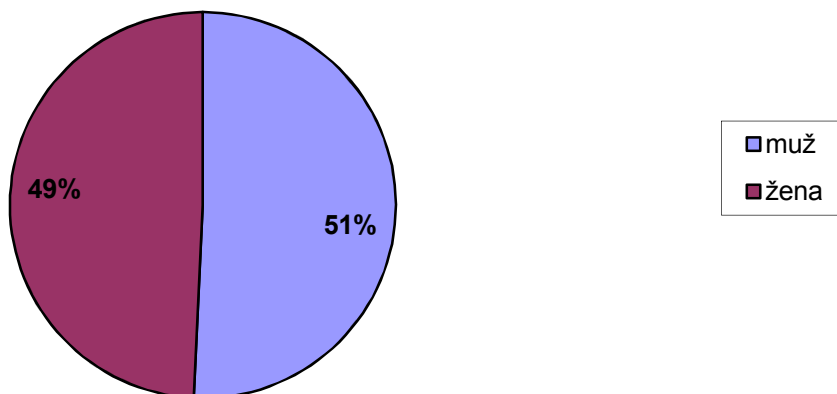
Zdroj: vlastní

Jaké máte dosažené vzdělání ? n=130

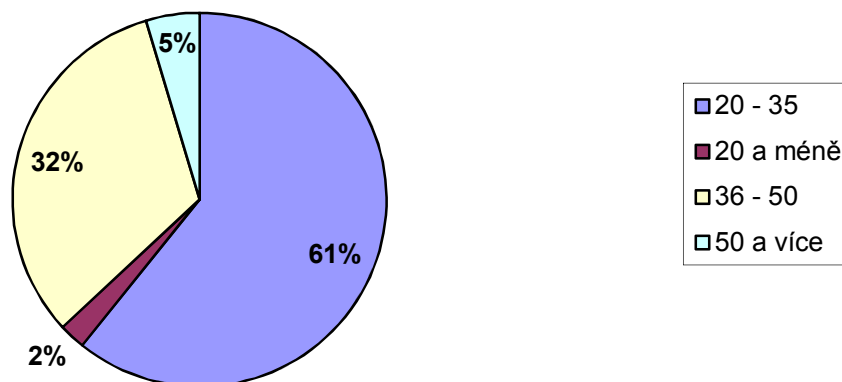
Zdroj: vlastní

Muž – žena? n=130

Zdroj: vlastní

Kolik je vám let ? n=130

Zdroj: vlastní

I Dílčí úlohy

1 Hospodaření domácnosti

1. Dana Středová, která studuje 2. ročník střední školy, dostává od září měsíčně od rodičů 200 Kč kapesného. Na domluvené brigádě (roznášení letáků) si vydělává 200 Kč týdně (čistý příjem). Dana využívá kapesné a příjem z brigády na nákup občerstvení ve školním bufetu (týdně potřebuje 120 Kč), kredit do mobilního telefonu (měsíčně 110 Kč), vstupenky do kina a na jiné kulturní akce činí měsíčně 190 Kč. Obědy ve školní jídelně, dopravu, učebnice, školní pomůcky, exkurze hradí rodiče.

Na základě těchto údajů:

- sestavte osobní rozpočet Dany Středové;
- rozhodněte, kolik může koncem prosince věnovat na nákup vánočních dárků ze svých úspor a z mimořádné odměny 500 Kč z brigády v prosinci;
- v únoru se Dana rozhodla, že by si na léto, tj. na konci května, ráda koupila nové boty za 1 200 Kč. Předchozí naspořené prostředky věnovala na vánoční dárky, takže na konci ledna měla k dispozici 300 Kč. Rozhodněte, zda Dana bude mít na konci května k dispozici potřebnou částku.

→ **2. V následujících případech vyberte jednu možnost a uveďte, co jsou náklady obětované příležitosti této možnosti:**

- večer volíte mezi tím, zda půjdete do klubu, budete se učit matematiku, nebo se budete dívat na televizi;
- máte 15 000 Kč a můžete je věnovat na koupi televize, týdenní pobyt na horách, nebo je uložit do banky;
- absolvent střední školy se rozhoduje, zda po maturitě půjde na vysokou školu, nebo nastoupí do zaměstnání.

3. Domácnost má měsíční příjmy 56 000 Kč, běžné výdaje dosahují částky v průměru 49 000 Kč. Rodina uvažuje o koupi nového auta na leasing, měsíční splátky byly vypočteny na částku 6 000 Kč. Může si rodina koupit nového auta dovolit?

4. Zvažte, zda by uvedená rodina místo koupě auta mohla uvažovat o hypotéce na výstavbu rodinného domku, jestliže splátky by činily měsíčně 8 500 Kč.

5. Měsíční příjem domácnosti je 25 000 Kč. Rozdělte se do dvojic. Poté v každé dvojici tuto částku rozdělte do následujících obálků tak, aby vyhovovala vašim potřebám.

Obálky:

- pravidelné platby (nájem, inkaso, elektřina, teplo, vodné stočné)
- výdaje za provoz domácnosti (prací a hygienické potřeby, služby, pojištění)
- stravování (nákupy potravin pro domácnost, předplatné stravy na pracovišti a ve škole)

- oblečení a obuv
 - kulturní potřeby, koníčky, sport (časopisy, vstupenky, klubové poplatky, sportovní potřeby)
 - jízdné (úhrada dopravy, provoz auta)
 - kapesné členů rodiny (každý člen rodiny má mít své kapesné)
 - úspory na větší nákupy, splácení půjček
- Poté, co prostředky rozdělíte do obálek:
- a) přednese ostatním rozvržení svých financí;
 - b) diskutujte o vhodnosti tohoto rozdělení.

➔ **6. Paní Rozvedená měla čistý měsíční příjem 25 600 Kč. Bydlí v pronajatém bytě, kde platí měsíčně nájem 7 000 Kč, její celkové měsíční výdaje (včetně již uvedeného nájmu) činí 19 500 Kč. Vlastní několik obrazů, jejich cenu odhadli ve starožitnictví na 200 000 Kč. Paní Rozvedené po manželovi připadl rozestavěný rodinný domek s nesplacenou hypotékou 1 600 000 Kč. Pokud by si jej ponechala a splácela hypotéku, zvýšily by se její stávající měsíční výdaje o splátku hypotéky 12 000 Kč. Kromě toho, pokud by měl být domek dostavěn, aby ho mohla obývat, bylo by třeba investovat ještě 400 000 Kč.**

Na základě těchto údajů:

- a) zjistíte, zda by paní Rozvedená mohla splácet hypotéku do doby, než by byl domek dostavěn;
- b) navrhnete dvě varianty, jak by mohla dále postupovat;
- c) rozhodnete se pro jednu z variant.

7. Rodina Získalových bydlí v nájemním bytě, vlastní 5 let starý osobní automobil s odhadnutou hodnotou 120 000 Kč. Vybavení bytu má přibližně hodnotu: nábytek 40 000 Kč, počítač + příslušenství 20 000 Kč, elektronika 15 000 Kč, knihy 5 000 Kč, ostatní vybavení 10 000 Kč. Na účtu v bance mají rezervu 16 000 Kč, pravidelně spoří formou stavebního spoření, kde momentálně mají uloženo 55 000 Kč, a přispívají také na penzijní připojištění, kde mají momentálně 26 000 Kč. Zároveň splácejí osobní půjčku, jejíž aktuální zůstatek je 29 000 Kč.

Na základě těchto údajů:

- a) sestavte přehled majetku a závazků Získalových;
- b) zjistíte, zda by rodina po úhradě všech závazků nezůstala zadlužena.

8. Představte si běžnou rodinu a uveďte:

- a) příklady majetku, který by domácnosti mohly vlastnit, uvažujte i o méně obvyklých druzích majetku;
- b) který majetek z vašeho seznamu lze považovat za osobní aktiva a který za osobní pasiva;
- c) které osobní pasivum by mohlo být i osobním aktivem a za jakých podmínek.

7 Předlužení a možnosti jeho řešení

Výklad problematiky

Některé domácnosti se mohou dostat do situace, kterou bychom označili jako předlužení. Zjednodušeně řečeno jde o situaci, kdy dlužník nemůže splácet půjčené peníze ze svého měsíčního příjmu poté, co z něj odečte běžné životní náklady.

Příklad: Bude-li mít dlužník čistý měsíční příjem 12 000 Kč a měsíční výdaje na potraviny, bydlení a dopravu budou 7 000 Kč, pak v krajním případě může splácet 5 000 Kč. Budou-li splátky vyšší než 5 000 Kč, je předlužen.

Jak se vyvarovat předlužení

Především důkladně zvážit, kdy a na co si půjčit. **Zvážíme, zda úvěr skutečně potřebujeme**, zda nejde o „špatný“ úvěr.

Tento úvěr byl vymezen v publikaci **Finanční gramotnost – obsah a příklady z praxe škol**.

Ve zmíněné publikaci je také vymezen „dobrý“ úvěr.

Ve publikaci je uvedeno, že „špatný“ (nevhodný) úvěr se vyznačuje tím, že:

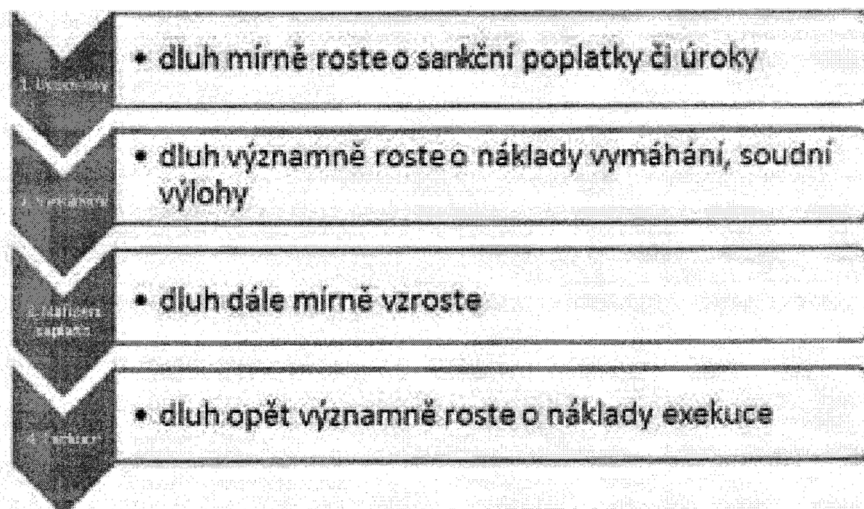
- nezbytně jej nepotřebujeme či je na majetek, který rychle stárne (např. úvěr na dovolenou, dárky na splátky). Takový úvěr může být vyvolán i agresivní reklamou, která může spotřebitelům předkládat falešné vzory konzumního chování. Jistě si vybavíme řadu reklam na spotřební zboží, z nichž vyplývá, že pokud si určitý produkt nekoupíme, budeme jakoby vyřazeni ze společnosti, určité sociální skupiny atd;
- nezvážili jsme důkladně, zda jej dokážeme splatit i v případě, že se zhorší naše současná finanční situace (snížení platu, ztráta zaměstnání apod.);
- má horší úrokové podmínky než většina obdobných úvěrů;
- bereme si jej na splacení jiného úvěru a tento úvěr nemá lepší podmínky než původní – často jde o tzv. „vytloukání klínu klínem“.

Dále dbáme na to, abychom byli schopni i při důležitých životních změnách své dluhy řešit. Tzn. již při sjednávání úvěru si pokud možno **ponecháváme určitou rezervu**, abychom mohli dluh alespoň částečně splácet i v případě, že naše příjmy poklesnou (např. v důsledku nemoci, ztráty zaměstnání, nepříznivých životní situací).

Vhodnou ochranou může být **pojištění proti neschopnosti splácet** úvěr. Toto pojištění ovšem zvýší splátky úvěru o pojistné.

Nesplácíme-li úvěry

Pokud dlužník nesplácí své půjčky, věřitelé pochopitelně začnou dluhy vymáhat. Obvykle postupují v následujících krocích.

1. Upomínky

Věřitelé zasílají upomínky obvykle písemně, e-mailem či telefonicky urgují zaplacení. Počet upomínek je různý podle vnitřních pravidel bank a ostatních věřitelů. Zároveň věřitelé obvykle účtují sankční úroky či pokuty.

Co můžeme dělat

V této fázi je situace ještě řešitelná bez větších dodatečných výdajů. Důležité je neotálet, nezavírat oči před problémy a snažit se dosáhnout s věřitelem dohody, např. o přerušení splácení. Velmi důležité je také posílat alespoň částečnou splátku úvěru než úvěr neplatit vůbec.

2. Vymáhání nesplaceného dluhu

Neřeší-li dlužník svůj dluh tak, jak bylo uvedeno v prvním kroku, pak další krok vymáhání bude pro dlužníka znamenat, že se dluh zvýší o náklady vymáhání.

Věřitel může:

- prodat dluh vymáhací agentuře (inkasní společnosti). Tato společnost dlužníka kontaktuje a vymáhá dluh, a to důrazněji než původní věřitelé, avšak v rámci zákona. Jejich upomínky bývají emotivnější, hrozí tím, že jde o poslední možnost zaplacení před předáním soudu atd. Dluh narůstá o částku, kterou vymáhací agentura účtuje za vymáhání.
- vymáhat dluh soudně – věřitel si najme advokáta, který obvykle dosáhne toho, že soud vydá platební rozkaz. Dluh naroste o právní honorář a soudní poplatky.

Nesplatí-li dlužník zajištěný dluh, propadne majetek, který byl dán do zástavy, nebo se splácení nárokuje u ručitelů. Jsme-li pojištěni proti nesplácení, dluh může uhradit pojišťovna.

Co můžeme dělat

S vymáhacími agenturami se lze dohodnout, lze s nimi sepsat listinu o uznání dluhu a dohodu o řešení dluhu.

V případě soudního vymáhání lze také dosáhnout dohody.

3. Soudní nařízení

Dlužník může nesouhlasit s vydáním soudního platebního rozkazu, dosáhne tak nejčastěji pouze odkladu placení, ale situaci nevyřeší. Výsledkem totiž bude, že soud nařídí hlavní líčení, v němž bude dlužníkovi nařízeno dluh zaplatit.

Dojde-li k soudnímu nařízení, pak zbývá už jen:

- dluh zaplatit,
- exekuce,
- možnost využít insolvenční řízení.

4. Exekuce

Pokud dlužník svůj dluh i po soudním nařízení nezaplatí, soud vydá nařízení exekuce. Exekuce znamená, že nám bude odňat náš majetek. Jedná se o krajní formu vymáhání dluhů, kdy je proti vůli majitele zabavován majetek, který se pak použije pro splácení dluhu. **Dluh dále naroste o náklady na výkon exekuce.**

Exekutor zváží situaci a vydá exekuční rozhodnutí, v němž stanoví, jak se exekuce provede, zda:

- exekucí majetku,
- exekucí příjmů (platu) dlužníka.

Prvním krokem bývá **zablokování majetku dlužníka** – obstaví se účet v bance a veškeré peníze se použijí na úhradu dluhů, obstaví se případné stavební spoření, pojištění atd.

Pokud se bude provádět **exekuce majetku**, exekutor v bytě dlužníka sepíše majetek a označí ho nálepkami Exekučně zabaveno. Při exekuci nelze zabavit vše, nezabavuje se běžný oděv, zdravotnické potřeby, peníze do 1 000 Kč, věci nutné k výkonu podnikání. Pokud po označení věcí dlužník nezaplatí, majetek je odvezen a prodán (v dražbě).

Provádí-li se **exekuce příjmů**, ponechává se dlužníkovi **nezabavitelné minimum**. Toto minimum se skládá z částky ve výši dvou třetin životního minima + částky, která představuje normované náklady na bydlení. V roce 2009 činilo nezabavitelné minimum 4 630 Kč. Toto minimum se zvyšuje za každou další vyživovanou osobu o ¼.

Co můžeme dělat

Ve chvíli, kdy se exekuce provádí, může dlužník ještě na místě exekutorovi dluh uhradit. Poté se samozřejmě exekuce přeruší nebo ukončí.

Exekuci lze dále zastavit na návrh dlužníka nebo věřitele.

Dlužník může navrhnout zastavení proto, že exekuce má právní vady či z jiných vážných důvodů (např. těhotenství ve vysokém stadiu).

Věřitel navrhuje zastavení exekuce, protože uzavřel dohodu o vyrovnání, nezjistil zabavitelný majetek... V exekuci lze pak ale pokračovat později.

Exekuci také můžeme zastavit, pokud využijeme následujících ustanovení insolvenčního zákona o oddlužení.

Oddlužení

Oddlužení je možné pouze pro občany, ne pro podniky. Smyslem je poskytnout pomoc těm dlužníkům, kteří chtějí poctivě splácet své dluhy, ale již se z předlužení nedokážou dostat. Zároveň jde o řešení situace, kdy dlužník nemá dostatek majetku na to, aby uhradil své dluhy, a má více věřitelů. Pak by se mohlo stát, že závazky vůči jednomu věřitelům by byly uhrazeny, zatímco vůči druhým nikoliv.

Oddlužení nabízí možnost zbavit se zcela dluhů a začít nanovo. Předpokladem je, že bude uhrazeno alespoň 30 % z každého dluhu. Splní-li dlužník podmínky uvedené dále v textu, je mu zbytek dluhů odpuštěn. Oddlužení lze provést pouze 1x za život.

Postup a potřebné dokumenty lze nalézt např. na webových stránkách www.justice.cz.

Oddlužení probíhá v těchto krocích:

- a) dlužník podá soudu návrh na oddlužení, kde popíše, jak bude dluhy splácet, a doloží jej řadou dokumentů (přehledy o příjmech, majetku, souhlas manžela atd.);
- b) povolení oddlužení soudem – soud posoudí, zda dokumenty jsou v pořádku a zda plán oddlužení je ekonomicky reálný;
- c) přezkumné jednání a schůze věřitelů – věřitelé přihlásí dluhy u soudu a na schůzi rozhodnou, zda budou uhrazeny;
 - prodejem majetku dlužníka ;
 - postupnými splátkami.
- d) schválení oddlužení – pokud je schváleno postupné splácení, pak dlužníkovi po dobu 5 let zůstává z jeho příjmů minimální nutná částka. Zbylé prostředky sám posílá věřitelům ve výši stanovené ve splátkovém kalendáři.

Oddlužení tak klade na dlužníka velké nároky, protože musí po dobu 5 let žít z naprosto minimálních příjmů. Orientačně lze říci, že jde o částku, která je podob-

ná součtu životního minima a normativních nákladů na bydlení. Přesněji lze tuto částku spočítat pomocí kalkulačky na webových stránkách www.justice.cz.

Jestliže dlužník řádně plánuje oddlužení splnit, soud rozhodne, že se mu zbytek dluhů promíjí. Jinak na majetek dlužníka vyhlásí konkurs. Pak lze zabavit veškerý majetek a příjmy až do výše nezabavitelného minima (viz výše).

Úlohy

1. Pokuste se uvést důvody, proč se lidé dostávají do situace předlužení.

2. Domníváte se, že předlužení lze předcházet? A pokud ano, jak?

3. Živnostník (malíř pokojů) založil svou živnost před 3 lety. Manželka je zaměstnána a její čistý příjem činí 11 000 Kč. Protože prosperoval, po roce si s manželkou pořídili luxusní auto v hodnotě 700 000 Kč. Auto pořídili formou finančního leasingu, splátka činí 16 500 Kč měsíčně. Kromě toho zakoupili nové vybavení bytu a rekonstruovali kuchyni – celkem za 290 000 Kč. Na vybavení mají osobní půjčku (bez ručitele), jejíž splátky činí 8 000 Kč měsíčně. Během 3 let také o dovolené navštívili Španělsko, Řecko a Itálii a na tyto zájezdy použili finanční rezervy rodiny.

V posledním roce však poptávka po malování bytů silně poklesla a malíř musel svou činnost ukončit z důvodu nezájmu zákazníků. Prodal majetek firmy, zůstaly mu však dluhy 230 000 Kč, jejichž měsíční splátka činí 9 000 Kč. Nyní je zaměstnán jako malíř u velké stavební firmy s měsíčním příjmem 12 000 Kč.

Na základě těchto údajů:

- vypočtete, kolik činí měsíční splátky úvěrů této rodiny;
- zjistíte, zda je rodina předlužena, pokud měsíční výdaje činí 14 000 Kč;
- uvedte, proč se rodina do této situace dostala;
- uvedte, jestli malíř z důvodu nesplácení může přijít o některý majetek uvedený v úloze.

4. Máte přítelkyni a chcete se brát. Oba dva pracujete, příjem dohromady činí 28 000 Kč. K příležitosti svatby si chcete koupit byt a zařídit si ho. Máte nabídku hypotéky na 30 let, měsíční splátka, kterou jste schopni splácet, činí 15 000 Kč. Na základě těchto údajů uvedte:

- důvody, proč si hypotéku vzít;
- důvody, proč si hypotéku nebrat;
- zda existuje nějaká možnost, jak byste se mohli zajistit proti tomu, že nebudete moci hypotéku splácet;
- jaké změny v příjmech a výdajích mohou v budoucnosti nastat;
- zda tyto změny mohou způsobit, že nebudete schopni hypotéku splácet.

5. V kterém případě hrozí dlužníkovi exekuce?

6. Popište, o jaké částky postupně naroste nesplacený dluh, pokud k exekuci skutečně dojde.

7. Je možné exekuci i zastavit?

8. Dlužník sice může splácet dluh, ale nikoliv tak rychle nebo v takových částkách, jako žádá věřitel. Navrhněte (buď sami, nebo ve skupině), jak by mohl dále postupovat v následujících situacích:

- a) dlužník postupně splácel každý měsíc 5 000 Kč osobní půjčku na auto. S autem havaroval a oprava stojí 30 000 Kč. Po zaplacení opravy nebude mít dlužník 6 měsíců dostatek prostředků na splátky půjčky;
- b) dlužník nereagoval na upomínky splátkové společnosti, která dluh 15 000 Kč prodala vymáhací agentuře. Ta nyní dlužníkovi hrozí soudem;
- c) manželé se rozvedli a na manželku přešly dluhy 200 000 Kč po manželovi, který je nyní ve vazbě. Měsíční splátka činí 14 000 Kč, ale manželka by byla schopna splácet 5 000 Kč.

9. Představme si invalidního důchodce, jehož měsíční příjem činí 10 500 Kč. Má uhradit bance 155 000 Kč, splátkové společnosti 95 000 Kč a plynárenské společnosti 32 000 Kč. Celkové náklady na vymáhání dluhů činí 162 000 Kč.

Na základě těchto údajů:

- a) vypočtete celkovou výši dluhů;
- b) uveďte, jak by měl postupovat, kdyby chtěl navrhnout soudu oddlužení;
- c) vypočtete, kolik by podle insolvenčního zákona musel věřitelům minimálně uhradit;
- d) vypočtete, zda by tuto částku byl schopen uhradit, jestliže podle insolvenčního zákona by minimální nutná splátka činila 4 000 Kč;
- e) rozhodněte, jestli zmíněný důchodce bude moci oddlužení využít.